

ประสิทธิภาพการควบคุมภายในที่มีผลต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงิน
ของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2
INTERNAL CONTROL EFFECT ON TRUST IN SCHOOL
FINANCIAL REPORT IN AREA OFFICE OF
EDUCATION REGION 2

สุทธาทิพย์ บุญลำดี
SUTTHATIP BOONSUMLEE

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
บัญชีมหาบัณฑิต คณะบัญชี
มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ปีการศึกษา 2560
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีปทุม

**INTERNAL CONTROL EFFECT ON TRUST IN SCHOOL
FINANCIAL REPORT IN AREA OFFICE OF
EDUCATION REGION 2**

SUTTHATIP BOONSUMLEE

**INDEPENDENT STUDY SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR THE DEGREE OF
MASTER OF ACCOUNTANCY SCHOOL OF ACCOUNTANCY
SRIPATUM UNIVERSITY
ACADEMIC YEAR 2017
COPYRIGHT OF SRIPATUM UNIVERSITY**

ชื่อหัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ

ประสิทธิภาพการควบคุมภายในที่มีผลต่อความ
น่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนในพื้นที่
สำนักงานศึกษาธิการภาค 2
INTERNAL CONTROL EFFECT ON TRUST IN
SCHOOL FINANCIAL REPORT IN AREA OFFICE
OF EDUCATION REGION 2

นักศึกษา

สุทธาทิพย์ บุญสำลี

หลักสูตร

บัญชีมหาบัณฑิต

คณะ

บัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม

อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์.ดร.ฐิตาภรณ์ สีนจรรย์ศักดิ์

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

..... ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบุญ สาระพัด)

.....กรรมการ

(ดร.ประเวศ เพ็ญวุฒิกุล)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐิตาภรณ์ สีนจรรย์ศักดิ์)

คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม อนุมัติให้นับการศึกษาค้นคว้าอิสระ ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต

คณบดีคณะบัญชี

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐิตาภรณ์ สีนจรรย์ศักดิ์)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ชื่อหัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ	ประสิทธิภาพการควบคุมภายในที่มีผลต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2
คำสำคัญ	ประสิทธิภาพการควบคุมภายใน ความเชื่อถือในรายงานทางการเงิน การจัดทำบัญชี
นักศึกษา	สุทธาทิพย์ บุญดำดี
อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ	ผู้ช่วยศาสตราจารย์.ดร.ฐิตาภรณ์ สีนจรรยาศักดิ์
หลักสูตร	บัญชีมหาบัณฑิต
คณะ	บัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ปีการศึกษา	2560

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการควบคุมภายในที่มีผลต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการควบคุมภายในที่มีผลต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินด้านการควบคุมการรับเงิน ด้านการเก็บรักษาเงิน ด้านการควบคุมการจ่ายเงิน ด้านการจัดทำบัญชีและด้านการจัดทำรายงานทางการเงินของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้คือ เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชีโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 จำนวน 260 คน ด้วยวิธีสุ่มตัวอย่างคือ การสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม กำหนดสัดส่วนสำหรับการเก็บแบบสอบถาม คือกำหนดจากสำนักงานละ 52 โรงเรียน ๆ ละ 1 คน นำมาทำการวิเคราะห์สมมติฐานด้วยสถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการศึกษาประสิทธิภาพการควบคุมภายในมีผลต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ด้านการควบคุมการรับเงิน พบว่าการเปลี่ยนแปลงต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ด้านการควบคุมการรับเงิน ได้ร้อยละ 32.70 แสดงว่าลักษณะข้อมูลของประสิทธิภาพการควบคุมภายใน ได้รับการสนับสนุนทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ประสิทธิภาพการควบคุมภายในมีผลต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ด้านการเก็บรักษาเงิน พบว่า การเปลี่ยนแปลงต่อความ

นำเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ด้านการเก็บรักษาเงิน ได้ร้อยละ 54.20 แสดงว่าลักษณะข้อมูลของประสิทธิภาพการควบคุมภายในได้รับการสนับสนุนทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ประสิทธิภาพการควบคุมภายในมีผลต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ด้านการควบคุมการจ่ายเงิน พบว่า การเปลี่ยนแปลงต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ด้านการควบคุมการจ่ายเงิน ได้ร้อยละ 50.20 แสดงว่าลักษณะข้อมูลของประสิทธิภาพการควบคุมภายในได้รับการสนับสนุนทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ประสิทธิภาพการควบคุมภายในมีผลต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ด้านการจัดทำบัญชี พบว่า การเปลี่ยนแปลงต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ด้านการจัดทำบัญชี ได้ร้อยละ 11.20 แสดงว่าลักษณะข้อมูลของประสิทธิภาพการควบคุมภายใน ได้รับการสนับสนุนทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ประสิทธิภาพการควบคุมภายในมีผลต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ด้านการจัดทำรายงานการเงิน พบว่า การเปลี่ยนแปลงต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ด้านการจัดทำรายงานการเงิน ได้ร้อยละ 61.0 แสดงว่าลักษณะข้อมูลของประสิทธิภาพการควบคุมภายในได้รับการสนับสนุนทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

จากการทดสอบสมมติฐาน สรุปได้ว่าประสิทธิภาพการควบคุมภายในด้านสภาพแวดล้อม การควบคุม ด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านกิจกรรมควบคุม ด้านสารสนเทศ และการสื่อสาร ด้านการติดตามและประเมินผล มีผลต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญ 0.05

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาอย่างสูงจาก ผศ.ดร.จิตาภรณ์ สตินจรรยาศักดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระที่ได้สละเวลาอันมีค่ามาให้คำแนะนำปรึกษา ตลอดจนปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างยิ่ง ผู้ศึกษาตระหนักถึงความทุ่มเทและความตั้งใจของอาจารย์และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ผู้สอนทุกท่านของมหาวิทยาลัยศรีปทุม ที่ได้มอบความรู้แก่ข้าพเจ้า จนสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการค้นคว้าอิสระฉบับนี้ได้เป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ครอบครัว ที่ให้โอกาสในการศึกษาและเป็นกำลังใจที่ดีให้แก่ข้าพเจ้าเสมอมา ขอขอบพระคุณเพื่อนร่วมงานที่ช่วยสนับสนุนและเป็นกำลังใจเสมอมา

ขอขอบคุณเพื่อนนิสิตร่วมรุ่นสาขาบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม ที่ได้ให้ความช่วยเหลือด้านคำปรึกษา แนะนำ ตลอดช่วงเวลาที่ได้ทำการศึกษา

สุดท้ายนี้ ผู้ศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่า การค้นคว้าอิสระครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ไม่มากนักน้อยต่อผู้ที่ต้องการศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพการควบคุมภายในที่มีผลต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงิน และหากมีข้อบกพร่องประการใด ผู้ศึกษาขออภัยและขออนุญาตไว้เพียงผู้เดียว

สุทธาทิพย์ บุญสำลี

สิงหาคม 2561

สารบัญ

บทคัดย่อภาษาไทย	I
กิตติกรรมประกาศ	II
สารบัญ	IV
สารบัญตาราง	VI
สารบัญภาพ	IX
บทที่	หน้า
บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย	1
วัตถุประสงค์ในการวิจัย	3
กรอบแนวคิดในการวิจัย	3
สมมติฐานในการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน	8
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการควบคุมภายใน	9
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการควบคุมภายในในสถานศึกษา	21
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	27
บทที่ 3 วิธีการดำเนินงานวิจัย	37
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	37
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	38
การเก็บรวบรวมข้อมูล	41
การวิเคราะห์ข้อมูล	42
บทที่ 4 ผลการศึกษา	43
การวิเคราะห์ผลการศึกษา	43
การทดสอบสมมติฐาน	62

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ	68
สรุปผล	68
อภิปรายผล	75
ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย	82
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป	82
บรรณานุกรม	83
ภาคผนวก ก	85
ประวัติของผู้ศึกษา	95

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	สรุปตัวแปรที่เกี่ยวข้องในงานวิจัย.....	36
4.1	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ.....	43
4.2	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ	44
4.3	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพ	44
4.4	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา	45
4.5	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้ต่อเดือน	45
4.6	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน	45
4.7	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่.....	46
4.8	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสายงานที่ปฏิบัติ	46
4.9	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิภาพการควบคุมภายในของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 โดยภาพรวม	47
4.10	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิภาพการควบคุมภายในของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม	48
4.11	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิภาพการควบคุมภายในของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ด้านการประเมินความเสี่ยง.....	49
4.12	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิภาพการควบคุมภายในของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ด้านกิจกรรมควบคุม.....	51
4.13	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิภาพการควบคุมภายในของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร.....	53
4.14	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิภาพการควบคุมภายในของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ด้านการติดตามและประเมินผล.....	54

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.15	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 โดยภาพรวม.....	55
4.16	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ด้านการควบคุมการรับเงิน..	56
4.17	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ด้านการเก็บรักษาเงิน	57
4.18	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ด้านการควบคุมการจ่ายเงิน.	58
4.19	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ด้านการด้านการจัดทำบัญชี	59
4.20	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ด้านการจัดทำรายการการเงิน.....	61
4.21	ผลการวิเคราะห์การถดถอยด้วยวิธี (Multiple linear regression analysis) ประสิทธิภาพการควบคุมภายในมีผลต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ด้านการควบคุมการรับเงิน.	63
4.22	ผลการวิเคราะห์การถดถอยด้วยวิธี (Multiple linear regression analysis) ประสิทธิภาพการควบคุมภายในมีผลต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ด้านการเก็บรักษาเงิน.....	64
4.23	ผลการวิเคราะห์การถดถอยด้วยวิธี (Multiple linear regression analysis) ประสิทธิภาพการควบคุมภายในมีผลต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ด้านการควบคุมการจ่ายเงิน	65
4.24	ผลการวิเคราะห์การถดถอยด้วยวิธี (Multiple linear regression analysis) ประสิทธิภาพการควบคุมภายในมีผลต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ด้านการจัดทำบัญชี	66

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.25	ผลการวิเคราะห์การถดถอยด้วยวิธี (Multiple linear regression analysis) ประสิทธิภาพการควบคุมภายในมีผลต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ด้านการจัดทำรายงานการเงิน.....	67

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1.1 กรอบแนวความคิด ในการวิจัย.....	4

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้ทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ เอกชน และรัฐวิสาหกิจ ต้องมีการปรับตัวและกำหนดกลยุทธ์ในการทำงานใหม่ รวมทั้ง จัดหาเครื่องมือทางด้านการจัดการเข้ามาในการบริหารงานมากขึ้น ปัญหาสำคัญประการหนึ่งที่ สังคมได้รับคือ การที่ภาครัฐขาดความสามารถในการบริหารจัดการและปรับตนเองได้อย่างทัน เหตุการณ์ การบริหารจัดการที่ไม่เหมาะสมของภาคส่วนต่าง ๆ ของสังคมไทยปรากฏให้เห็นใน ลักษณะต่าง ๆ กัน กล่าวคือ ภาครัฐหลายหน่วยงานใช้จ่ายงบประมาณอย่างฟุ่มเฟือยและลงทุนใน โครงการพัฒนาขนาดใหญ่อย่างไม่โปร่งใส ระบบราชการขาดการพัฒนาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ทางเศรษฐกิจและสังคม กฎระเบียบต่าง ๆ ล้าสมัยขาดความยืดหยุ่นเอื้อต่อการใช้ดุลยพินิจของ เจ้าหน้าที่เป็นหลัก ข้าราชการขาดความรับผิดชอบต่อสาธารณะ รัฐวิสาหกิจดำเนินกิจการที่ไม่มี ประสิทธิภาพขาดความโปร่งใสซึ่งนำไปสู่ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันที่รุนแรงในสังคมไทย

การปฏิรูประบบการบริหารงานในองค์กรต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระบบโครงสร้าง การ บริหารงานในสถานศึกษาได้ปรับเปลี่ยนการบริหารจัดการของสถานศึกษาจากเดิม ประกอบด้วย 6 งาน เปลี่ยนเป็นการบริหารจัดการ 4 ด้าน คือ 1)งานวิชาการ 2)การบริหาร งบประมาณ 3)การบริหารงานบุคคล 4)การบริหารงานทั่วไป เพื่อให้การบริหารจัดการมีความ สะดวกคล่องตัวมากยิ่งขึ้น การปฏิรูปการศึกษามีความมุ่งหมายที่จะจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคน ไทย ให้เป็นคนดีสมบูรณ์ มีการดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นที่ต้องมี การกระจายอำนาจและให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมตามหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ. 2545 การจัดระบบ โครงสร้างและกระบวนการจัด การศึกษาของไทยมีเอกภาพเชิงนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ การกระจายอำนาจ ไปสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ดังปรากฏในมาตรา 39 ที่กำหนดให้กระทรวงกระจาย อำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้ง ด้านวิชาการงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการ บริหารงานทั่วไป ให้คณะกรรมการและ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่ การศึกษาโดยตรง การกระจายอำนาจดังกล่าวทำให้สถานศึกษามีความคล่องตัวมีอิสระ ในการ

บริหารจัดการเป็นไปตามหลักของการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School - Based Management) ซึ่งเป็นการสร้างรากฐาน และความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษา สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพได้มาตรฐานและสามารถพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง ดังนั้นสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในหลายเขตพื้นที่การศึกษาจะต้องปรับเปลี่ยนระบบบริหารงานภายในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับการกระจายอำนาจและการบริหารการศึกษาตามโครงสร้างใหม่ของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งถือว่า สถานศึกษามีฐานะเป็นนิติบุคคล โดยกฎหมายบัญญัติไว้ให้เป็นบุคคลอีกประเภทหนึ่งที่มีบุคลิกธรรมดาและให้มีสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายเช่นเดียวกับบุคคลธรรมดา เว้นแต่สิทธิและหน้าที่ซึ่งโดยสภาพจะพึงมีหรือเป็นได้เฉพาะแก่บุคคลธรรมดาเท่านั้น ถึงแม้สถานศึกษามีฐานะเป็นนิติบุคคลแต่เป็นเพียงหน่วยงานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาซึ่งเป็นราชการบริหารส่วนกลาง มิได้เป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการหรือกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน การบริหารจัดการงบประมาณของสถานศึกษา ในการจัดตั้งงบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ การเบิกจ่ายและการอนุมัติงบประมาณ การโอนและการเปลี่ยนแปลงงบประมาณ ยังคงอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายวิธีการงบประมาณ และระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการบริหารงบประมาณ การกระจายอำนาจการบริหารงบประมาณให้ ส่วนราชการเพื่อให้ความเป็นอิสระและคล่องตัวในการบริหารงบประมาณ และการใช้จ่ายเงินของตนอย่างเต็มที่ แต่ทั้งนี้จะต้องมีระบบการรายงานและการติดตามประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการกระจายอำนาจการบริหารจัดการงบประมาณให้แก่สถานศึกษาตาม มาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ด้วยเหตุนี้ในการจัดสรรงบประมาณให้แก่สถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการจึงต้องมีการปรับปรุงวิธีการจัดสรรงบประมาณ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเงินอุดหนุนผู้เรียนเป็นรายบุคคล กล่าวคือเปลี่ยนแปลงจากการจัดสรร และควบคุมโดยส่วนกลางผ่านกระทรวง ทบวง กรม และส่วนราชการส่วนภูมิภาค เป็นการจัดสรรให้สถานศึกษาผ่านเขตพื้นที่การศึกษา และการกระจายอำนาจการบริหารงบประมาณ การใช้จ่ายเงินให้กับสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษามีความอิสระและคล่องตัวในการบริหารงบประมาณและเบิกจ่ายเงินได้ด้วยตนเองแต่ทั้งนี้สถานศึกษาจะต้องมีการวางแผนบริหาร และควบคุมงบประมาณที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงการมีรายงานทางการเงินและรายงานผลการดำเนินงาน เพื่อให้เขตพื้นที่การศึกษา กระทรวงการคลัง สำนักงานงบประมาณและหน่วยงานภายนอกอื่นใช้ในการตรวจสอบและติดตามประเมินผล ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดให้มีหลักเกณฑ์หรือกระบวนการบริหารงบประมาณ ประกอบด้วยการจัดทำและเสนอของบประมาณ และการติดตามและรายงานเป็นต้น เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการบริหารจัดการงบประมาณของสถานศึกษา (อุทร พินิจมนตรี,2550)

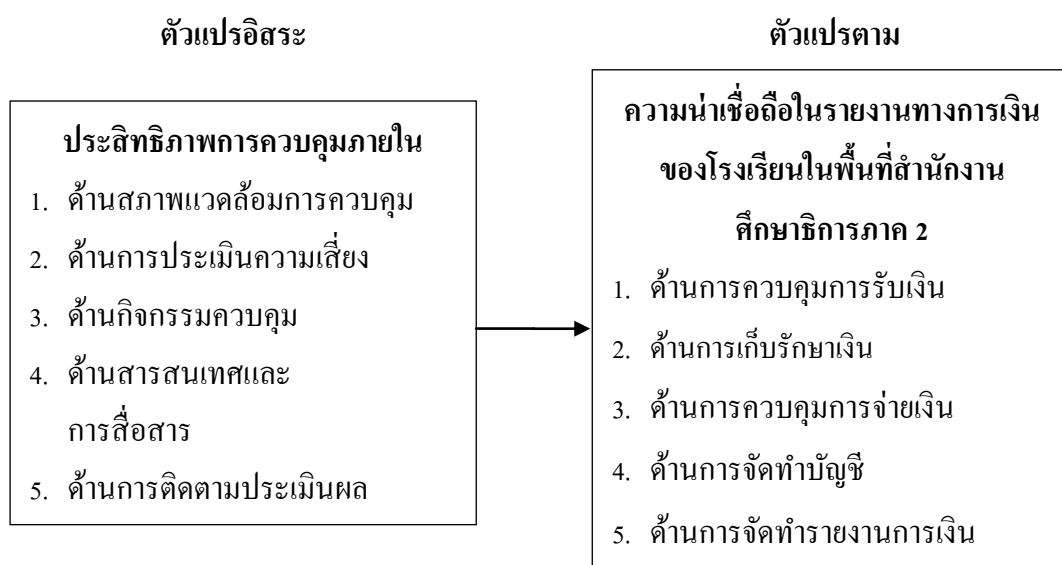
ในการกระจายอำนาจในเรื่องการบริหารจัดการงบประมาณไปสู่สถานศึกษาในรูปแบบเงินอุดหนุนผู้เรียนเป็นรายบุคคล เป็นเงินนอกงบประมาณ อำนาจการใช้จ่ายสถานศึกษาเป็นผู้ดำเนินการเบิกจ่ายเอง แต่ในข้อเท็จจริงการดำเนินการด้านการบริหารงบประมาณในสถานศึกษามีระเบียบกฎหมายและแนวการปฏิบัติอย่างมากมาย ซึ่งผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านการเบิกจ่ายเงินต้องมีความรู้ในสายงานนั้น ๆ แต่ผู้ที่ทำหน้าที่เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชีและเจ้าหน้าที่พัสดุของโรงเรียนจะเป็นผู้บริหารหรือครูสายผู้สอนถึงแม้ว่าจะมีหน่วยงานกำกับดูแลไม่ว่าจะเป็นสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน ที่ได้กำหนดให้สถานศึกษาต้องมีระบบการควบคุมภายใน และหน่วยงานตรวจสอบภายในของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำกับติดตามการปฏิบัติงานอยู่แล้วก็ตามจากรายงานผลการกำกับดูแลในเรื่องการบริหารด้านการจัดซื้อจัดจ้าง การเบิกจ่ายเงิน การบันทึกบัญชี และรายงานทางการเงินต่าง ๆ ของสถานศึกษาก็ยังพบปัญหาอย่างต่อเนื่อง และอาจร้ายแรงถึงการทุจริตอย่างไม่ได้ตั้งใจ ซึ่งทางกระทรวงศึกษาธิการก็ได้กำหนดนโยบายต่าง ๆ เพื่อติดตามกำกับดูแล สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดแนวทางการควบคุมภายในของสถานศึกษา โดยให้สถานศึกษาได้นำแนวทางการควบคุมภายในมาใช้อย่างจริงจัง โดยมีการกำกับติดตามผลการปฏิบัติงานเป็นระยะ เพื่อคาดหวังว่าจะเป็นเครื่องมือที่จะลดปัญหาการทุจริต และทำให้เกิดความโปร่งใส และความน่าเชื่อถือในการรับเงิน การจ่ายเงิน การจัดทำบัญชี และรายงานทางการเงินต่าง ๆ ของสถานศึกษาจากหลักการดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาว่าประสิทธิภาพการควบคุมภายในมีผลต่อความน่าเชื่อถือของรายงานทางการเงินของสถานศึกษาในด้านการควบคุมการรับเงิน การเก็บรักษาเงิน การควบคุมการจ่ายเงิน การจัดทำบัญชี และการจัดทำรายงานทางการเงินต่าง ๆ อย่างไร เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปบริหารงานด้านการเงินและบัญชีในสถานศึกษาให้มีความถูกต้องโปร่งใส มีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการควบคุมภายในที่มีผลต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินด้านการควบคุมการรับเงิน ด้านการเก็บรักษาเงิน ด้านการควบคุมการจ่ายเงิน ด้านการจัดทำบัญชี และด้านการจัดทำรายงานการเงินของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพการควบคุมภายในที่มีผลต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ผลการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามแนวคิดระบบการควบคุมภายใน ตามแนวทาง COSO นำมาปรับปรุงกรอบแนวคิดและแบบสอบถามบางส่วนให้เหมาะสม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ภาพประกอบที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการควบคุมภายในที่มีผลต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ผู้วิจัยกำหนดสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 ประสิทธิภาพการควบคุมภายในมีผลต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ด้านการควบคุมการรับเงิน

สมมติฐานข้อที่ 2 ประสิทธิภาพการควบคุมภายในมีผลต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ด้านการเก็บรักษาเงิน

สมมติฐานข้อที่ 3 ประสิทธิภาพการควบคุมภายในมีผลต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ด้านการควบคุมการจ่ายเงิน

สมมติฐานข้อที่ 4 ประสิทธิภาพการควบคุมภายในมีผลต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ด้านการจัดทำบัญชี

สมมติฐานข้อที่ 5 ประสิทธิภาพการควบคุมภายในมีผลต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ด้านการจัดทำรายงานการเงิน

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาประสิทธิภาพการควบคุมภายในที่มีผลต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาค้นคว้าและทำการวิจัยไว้ ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ตัวแปรอิสระ (independent variables) คือ ปัจจัยประสิทธิภาพการควบคุมภายใน ประกอบด้วย สภาพแวดล้อมการควบคุม การประเมินความเสี่ยง กิจกรรมควบคุม สารสนเทศและการสื่อสารและการติดตามประเมินผล

ตัวแปรตาม คือ ความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงิน ประกอบด้วย ด้านการควบคุมการรับเงิน ด้านการเก็บรักษาเงิน ด้านการควบคุมการจ่ายเงิน ด้านการจัดทำบัญชี และด้านการจัดทำรายงานการเงิน

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ประกอบด้วย โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 จำนวน 162 โรงเรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 จำนวน 139 โรงเรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง จำนวน 146 โรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี จำนวน 111 โรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท จำนวน 178 โรงเรียน รวม 800 โรงเรียน (สำนักงานศึกษาธิการภาค ,2561)

2.2 กลุ่มตัวอย่างของการศึกษา โรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 จำนวนรวม 800 โรงเรียน ซึ่งจำนวนนี้ใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 260 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างคือ การสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม กำหนดสัดส่วนสำหรับการเก็บแบบสอบถาม กำหนดจากสำนักงานละ 52 โรงเรียน จำนวนโรงเรียนละ 1 คน รวมเป็น 260 ตัวอย่าง

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย ตั้งแต่เดือนเมษายน 2561 – สิงหาคม 2561

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลการวิจัย สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการควบคุมภายในทางการเงินของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2
2. ผลการวิจัยจะทำให้โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ใช้ในการนำไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาความน่าเชื่อถือด้านการเงินของโรงเรียนมากขึ้น และบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้
3. ผลการวิจัยทำให้เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชีของโรงเรียน ได้นำไปเป็นแนวทางในการควบคุมภายในที่ดี เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการควบคุมภายในของหน่วยงานต้นสังกัด

นิยามศัพท์

การควบคุมภายใน หมายถึง ระบบการควบคุมกระบวนการในการปฏิบัติงานที่คณะผู้บริหารและบุคลากรในหน่วยงานร่วมกันกำหนดขึ้น เพื่อสร้างความมั่นใจ ว่าการบริหารและการปฏิบัติงานสามารถบรรลุเป้าหมายและให้เกิดผลลัพธ์ของการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งครอบคลุมถึงกระบวนการในการจัดการ วิธีการ หรือเครื่องมือต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับภารกิจองค์การซึ่งขอบข่ายการดำเนินงานมีดังนี้ 1) สภาพแวดล้อมของการควบคุม 2) กิจกรรมการควบคุม 3) การประเมินความเสี่ยง 4) สารสนเทศและการสื่อสาร 5) การติดตามประเมินผล

สภาพแวดล้อมการควบคุม หมายถึง ปัจจัยต่างๆ ซึ่งรวมกันส่งผลให้มีการควบคุมขึ้นในหน่วยรับตรวจ หรือทำให้การควบคุมที่มีอยู่ได้ผลดีขึ้น ในกรณีตรงข้ามสภาพแวดล้อมอาจทำให้การควบคุมย่อหย่อนลงได้ ตัวอย่าง ปัจจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของการควบคุม เช่น ปรัชญาและรูปแบบการทำงานของผู้บริหาร ความซื่อสัตย์ และจริยธรรม ความรู้ ทักษะและความสามารถของบุคลากร โครงสร้างการองค์กร การมอบอำนาจและหน้าที่ความรับผิดชอบ

การประเมินความเสี่ยง หมายถึง กระบวนการที่ใช้ในการระบุและวิเคราะห์ความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร รวมทั้งการกำหนดแนวทางที่จำเป็นต้องใช้ในการควบคุมความเสี่ยงการบริหารความเสี่ยง

กิจกรรมการควบคุม หมายถึง นโยบายและวิธีการต่าง ๆ ที่ฝ่ายบริหารกำหนดให้บุคลากรของหน่วยรับตรวจปฏิบัติเพื่อลดหรือควบคุมความเสี่ยงและได้รับการสนองตอบโดยมีการปฏิบัติตามตัวอย่างเช่น กิจกรรมการควบคุมการสอบทานงาน การดูแลป้องกันทรัพย์สินและการแบ่งแยกหน้าที่

สารสนเทศและการสื่อสาร หมายถึง ข้อมูล ข่าวสารทางการเงิน และข้อมูลข่าวสารอื่น ๆ เกี่ยวกับการดำเนินงานของหน่วยงานรับตรวจ ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลจากแหล่งภายใน หรือภายนอก ผู้บริหารระดับต่าง ๆ จึงจำเป็นต้องได้รับข้อมูลทั้งด้านการดำเนินงานและด้านการเงินเพื่อพิจารณาว่าการดำเนินงานได้เป็นไปตามแผนกลยุทธ์ว่ามีประสิทธิภาพหรือไม่

การติดตามและประเมินผล หมายถึง กระบวนการประเมินคุณภาพการปฏิบัติงานและประเมินประสิทธิผลของการควบคุมภายในที่วางไว้อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

โรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 หมายถึง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 จำนวน 162 โรงเรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 จำนวน 139 โรงเรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง จำนวน 146 โรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี จำนวน 111 โรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท จำนวน 178 โรงเรียน รวม 800 โรงเรียน (สำนักงานศึกษาธิการภาค, 2561)

สรุป

สำหรับเนื้อหาในบทที่ 1 บทนำ เป็นการกล่าวถึงความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาวัตถุประสงค์ของการศึกษา กรอบแนวคิดในการศึกษา สมมติฐานการศึกษา ขอบเขตการศึกษาและนิยามศัพท์ ส่วนบทต่อไป กล่าวถึงประเด็นต่างๆ ดังนี้

บทที่ 2 กล่าวถึง แนวคิดและทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 กล่าวถึงระเบียบวิธีการศึกษาที่นำมาใช้ในการศึกษารั้งนี้

บทที่ 4 กล่าวถึง ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 5 เป็นการสรุปผลการศึกษา อภิปรายผลการศึกษา ข้อจำกัดของการศึกษาและข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาในอนาคต

บทที่ 2

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการควบคุมภายในที่มีผลต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการทบทวนวรรณกรรมเพื่อนำมาออกแบบการวิจัยจากแนวคิดด้านต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

- 2.1 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับประสิทธิภาพในการทำงาน
- 2.2 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการควบคุมภายใน
- 2.3 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการควบคุมภายในในสถานศึกษา
- 2.4 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับความน่าเชื่อถือทางการเงิน
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับประสิทธิภาพในการทำงาน

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการทำงาน การทำงานร่วมกันเป็นทีมของทีมบุคลากรทุกระดับในองค์กรจะทำให้งานที่ปฏิบัติคั้งนี้ สามารถบรรลุเป้าหมายที่องค์กรตั้งไว้ได้ทัน องค์กรจะต้องมีทีมงานที่มีการทำงานที่มี ประสิทธิภาพและต่อองค์กรนั้นๆ ด้วย Woodcock (1989) ได้กล่าวว่ลักษณะของทีมการทำงานที่มีประสิทธิภาพไว้ 11 ด้าน ดังนี้

1. ความสมดุลในบทบาท (Balanced Roles) คือ ในทีมการทำงานจะผสมผสานทักษะความรู้ความสามารถที่แตกต่างกันของบุคคลและใช้ความแตกต่างดำเนินบทบาทของแต่ละงานได้อย่างเหมาะสม ตามสถานการณ์ที่แตกต่างกันไป
2. เป้าหมายที่ชัดเจนและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ (Clear Objectives and Agreed Goals) คือ ทีมการทำงานมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน สอดคล้องกันสมาชิกทุกคนในทีมรับรู้และยอมรับเป้าหมายและวัตถุประสงค์นั้น
3. การเปิดเผยและเผชิญ (Openness and Confrontation) คือ บรรยากาศในการทำงานเป็นทีม เป็นไปอย่างเปิดเผย สมาชิกสามารถที่จะแสดงความรู้สึกความคิดเห็นของตนเองต่อการทำงานได้ มีการสื่อสารโดยตรง หัวหน้าร่วมกันแก้ปัญหาสร้างความเข้าใจกัน

4. การสนับสนุนและการไว้วางใจ (Support and Trust) คือสมาชิกทุกคนได้รับการช่วยเหลือ สนับสนุนซึ่งกันและกัน มีความจริงใจต่อกันสามารถพูดได้อย่างตรงไปตรงมาเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้น ในการทำงานพร้อมที่จะรับมือในการแก้ไขปัญหา

5. ความร่วมมือและข้อขัดแย้ง (Co-operation and Conflict) คือ สมาชิกในทีมให้ความสำคัญร่วมมือกันทำงานพร้อมที่จะช่วยเหลือสนับสนุนช่วยเสริมสร้างทักษะความรู้ความสามารถให้แกกัน รวมทั้งการสนับสนุนแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารที่เอื้อประโยชน์ต่อการทำงาน มีการใช้ความขัดแย้งในทางสร้างสรรค์เพื่อร่วมมือกันแก้ไขปัญหา

6. วิธีการปฏิบัติงานชัดเจน (Sound Procedures) คือการทำงานของทีมมีการประชุมปรึกษาหารือหาแนวทางปฏิบัติร่วมกันการตัดสินใจจะใช้ข้อมูลและความเห็นของสมาชิกทีมทุกคน

7. ภาวะผู้นำที่เหมาะสม (Appropriate Leadership) คือ การทำงานในทีมจะต้องมีผู้นำที่มีความสามารถและความเหมาะสมในสถานการณ์นั้น ๆ โดยสมาชิกทุกคนสามารถที่จะเป็นผู้นำได้โดยขึ้นอยู่กับสถานการณ์นั้น

8. ทบทวนการทำงานอย่างสม่ำเสมอ (Regular Review) คือการติดตามผลการปฏิบัติงานของทีมอย่างสม่ำเสมอว่ามีปัญหาใดที่ต้องร่วมกันปรับปรุงแก้ไข

9. การพัฒนาบุคลากร (Individual Development) คือการพัฒนาทักษะความรู้ ความสามารถของสมาชิกทีมให้โอกาสสมาชิกได้ใช้ทักษะความรู้ความสามารถที่มีในการทำงานอย่างเต็มที่

10. สัมพันธภาพ ระหว่างกลุ่มที่ดี (Sound Inter-group Relations) คือการทำงานที่มีสัมพันธภาพ ที่ดีมีการร่วมมือให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

11. การติดต่อสื่อสารที่ดี (Good Communications) คือการติดต่อสื่อสารในทีมเป็นไปอย่างถูกต้องชัดเจนเหมาะสม สื่อสารกันทางตรง สมาชิกในทีมมีการสื่อสารเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารความคิดเห็น

แนวคิดเกี่ยวและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับระบบการควบคุมภายใน

ตามแนวทาง COSO ความหมายและวัตถุประสงค์ของการควบคุมภายใน

การควบคุมภายใน หมายถึง กระบวนการที่ผู้กำกับดูแลฝ่ายบริหารและบุคลากรทุกระดับขององค์กรกำหนดให้มีขึ้นเพื่อให้มีความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าการดำเนินงานจะบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

1) การดำเนินงาน (Operation: O) หมายถึง การบริหารจัดการ การใช้ทรัพยากรให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล รวมถึงการดูแลรักษาทรัพย์สิน การป้องกันหรือลดความผิดพลาดความเสียหายการรั่วไหล การสิ้นเปลืองหรือการทุจริตขององค์กร

2) การรายงานทางการเงิน (Financial: F) หมายถึง รายงานทางการเงินที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ภายในและภายนอกองค์กร เป็นไปอย่างถูกต้อง เชื่อถือได้และทันเวลา

3) การปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง (Compliance: C) ได้แก่ การปฏิบัติ ตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานขององค์กร รวมทั้งการปฏิบัติตามนโยบาย และวิธีการปฏิบัติงานที่องค์กรได้กำหนดขึ้น

แนวคิดของการควบคุมภายใน

จากความหมายของการควบคุมภายในข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึงแนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมภายใน ดังนี้

1. การควบคุมภายในเป็นกระบวนการที่รวมไว้หรือเป็นส่วนหนึ่งในการปฏิบัติงานตามปกติการควบคุมภายในมิใช่เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง และมีผลสุดท้ายของการกระทำแต่เป็นกระบวนการ (Process) ที่มีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ซึ่งกำหนดไว้ในกระบวนการปฏิบัติงาน (Built in) ประจำวันตามปกติขององค์กร ดังนั้นฝ่ายบริหารจึงควรนำการควบคุมภายในมาใช้โดยรวม เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารงาน ซึ่งได้แก่ การวางแผน (Planning) การดำเนินการ (Executing) และการติดตามผล (Monitoring)

2. การควบคุมภายในเกิดขึ้นได้โดยบุคลากรขององค์กร บุคลากรทุกระดับเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการให้ความสนับสนุนระบบการควบคุมภายในขององค์กรให้มีประสิทธิผล ผู้บริหารเป็นผู้รับผิดชอบในการกำหนดและจัดให้มีระบบการควบคุมภายในที่มีประสิทธิผลด้วยการสร้างบรรยากาศ สภาพแวดล้อมการควบคุม กำหนดทิศทาง กลไกการควบคุมและกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งการติดตาม ผลการควบคุมภายใน ส่วนบุคลากรอื่นขององค์กรมีหน้าที่รับผิดชอบโดยการปฏิบัติตามระบบ การควบคุมภายในที่ฝ่ายบริหารกำหนดขึ้น

3. การควบคุมภายในให้ความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าการปฏิบัติงานจะบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ถึงแม้ว่าการควบคุมภายในจะออกแบบไว้ให้มีประสิทธิผลเพียงใดก็ตาม ก็ไม่สามารถให้ความมั่นใจว่าจะทำให้การดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้อย่างสมบูรณ์ ตามที่ตั้งใจไว้ทั้งนี้เพราะการควบคุมภายในมีข้อจำกัด เช่น โอกาสที่จะเกิดข้อผิดพลาดจากบุคลากร เนื่องจากระบบการควบคุมภายในหรือใช้อำนาจในทางที่ผิด นอกจากนี้การวางระบบการ

ควบคุมภายใน จะต้องคำนึงถึงต้นทุนและผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกันว่าผลประโยชน์ที่ได้รับจากการควบคุมภายในจะคุ้มค่างับต้นทุนที่เกิดขึ้น

ความรับผิดชอบของฝ่ายบริหารต่อการควบคุมภายใน"การควบคุมภายในเป็นเครื่องมือที่ผู้บริหารนำมาใช้เพื่อให้ความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าการดำเนินงานจะบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด"

คำว่า "การควบคุมภายใน" หรือ "ระบบการควบคุมภายใน" เป็นสิ่งที่ผู้บริหารระดับสูงขององค์กรทุกคนควรให้ความสำคัญเพราะเป็นพันธกรณีที่สำคัญ ซึ่งจะช่วยให้สามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จลุล่วงตามนโยบายและวัตถุประสงค์ขององค์กร ดังนั้นการออกแบบการควบคุมภายในอย่างเหมาะสม และการติดตามผลการปฏิบัติตามระบบการควบคุมภายในที่ฝ่ายบริหารกำหนด รวมทั้งการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง จะช่วยให้ผู้บริหารได้รับทราบจุดอ่อนต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเพื่อนำมาปรับปรุง แก้ไขให้องค์กรสามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จตามนโยบายและวัตถุประสงค์อย่างต่อเนื่อง

ผู้บริหารระดับสูง ขององค์กรมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการกำหนดหรือออกแบบและประเมินผลการควบคุมภายในขององค์กร รวมถึงการกำหนดหรือออกแบบระบบการควบคุมภายในของส่วนงานต่าง ๆ ภายใต้ความรับผิดชอบให้มีประสิทธิผลในระดับที่น่าพอใจอยู่เสมอ โดยผู้บริหาร ริเริ่มและดำเนินการสร้างบรรยากาศเพื่อให้เกิดสภาพแวดล้อมของการควบคุม และปฏิบัติตนให้เป็น ตัวอย่างที่ดีในเรื่องความซื่อสัตย์ความมีคุณธรรมและจริยธรรม ในส่วนที่เกี่ยวกับการตรวจสอบ ภายในผู้บริหารควรกำหนดบทบาทของหน่วยตรวจสอบภายในให้เป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้าง การควบคุมภายใน โดยทำหน้าที่สอบทานหรือประเมินผลการควบคุมภายในขององค์กร อย่างเป็น อิสระ (Independent Assessment) เพื่อให้ความมั่นใจว่าองค์กรมีการควบคุมภายในที่มีประสิทธิผล มีกระบวนการบริหารความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ยอมรับได้

ผู้บริหารระดับรองลงมาทุกระดับ มีหน้าที่กำหนดหรือออกแบบการควบคุมภายในของส่วนงานที่แต่ละคนรับผิดชอบ ให้สอดคล้องกับการควบคุมภายในที่องค์กรกำหนดและสอบทานหรือประเมินประสิทธิผลการปฏิบัติงานภายใต้ระบบการควบคุมภายในที่นำมาใช้ การประเมินการควบคุมด้วยตนเอง (Control Self-Assessment) เป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานมีส่วนร่วมในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการควบคุมภายในให้มีความรัดกุม การปลูกฝังให้ผู้ได้บังคับบัญชามีความเข้าใจ มองเห็นความสำคัญ มีวินัยและจิตสำนึกที่ดีก็เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้การควบคุมภายในมีประสิทธิผลอย่างต่อเนื่อง เช่น ผู้บริหารฝ่ายการเงินหรือหัวหน้าการเงินรับผิดชอบการควบคุมภายใน ด้านการเงินการบัญชี ผู้บริหารฝ่ายพัสดุรับผิดชอบการควบคุมภายในด้านพัสดุของส่วนงานที่ รับผิดชอบ เป็นต้น

"ผู้บริหารควรตระหนักว่าโครงสร้างการควบคุมภายในที่ดี เป็นพื้นฐานที่สำคัญของการควบคุมเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์กร"

การจัดให้มีโครงสร้างการควบคุมภายในที่มีประสิทธิผล และเพียงพอขึ้นอยู่กับผู้บริหารขององค์กร ผู้บริหารหรือผู้นำของหน่วยงานภาครัฐไม่ว่าจะเป็นส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจและหน่วยงานของรัฐต่าง ๆ ต้องดำเนินการเพื่อความมั่นใจได้ว่าหน่วยงานของตน มีโครงสร้างการควบคุมภายใน ที่เหมาะสม ติดตามผล และปรับปรุงให้ทันกับเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้การควบคุมนั้น มีประสิทธิผลอยู่เสมอ ทักษะที่ดีต่อการควบคุมภายใน และการสนับสนุนจากผู้บริหารเป็นสิ่งสำคัญ ที่จะทำให้เกิดการควบคุมภายในที่ดี นอกจากนี้ผู้บริหารต้องเป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริตทั้งต่อตนเอง และต่อองค์กร และควรมีความรู้ความเข้าใจอย่างเพียงพอในหลักการพื้นฐานของการควบคุมภายในและให้ความสำคัญของการจัดให้มีการควบคุมภายในการนำการควบคุมภายใน ไปปฏิบัติและการดำรงรักษาไว้ซึ่งการควบคุมภายในที่มีประสิทธิผล

ผู้บริหารควรกำหนดให้หน่วยตรวจสอบภายในเป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างองค์กร โดยมีหน้าที่ประเมินระบบการควบคุมภายในอย่างเป็นอิสระ หัวหน้าหน่วยตรวจสอบภายใน ควรเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ทักษะ และมีคุณสมบัติเหมาะสม หน่วยตรวจสอบภายในควรมีทรัพยากรที่เพียงพอ และมีบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถที่จะทำหน้าที่ประเมินระบบการควบคุมภายในเพื่อสนับสนุน ข้อมูลสารสนเทศต่อผู้บริหารในการปรับปรุงระบบการควบคุมภายใน และกระบวนการบริหาร ความเสี่ยง

มาตรฐานการควบคุมภายในที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินกำหนด มี 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1. สภาพแวดล้อมของการควบคุม (Control Environment)
  2. การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)
  3. กิจกรรมการควบคุม (Control Activities)
  4. สารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communications)
  5. การติดตามประเมินผล (Monitoring)
- 1. สภาพแวดล้อมของการควบคุม**

สภาพแวดล้อมของการควบคุม หมายถึง ปัจจัยต่าง ๆ ซึ่งส่งเสริมให้องค์ประกอบการควบคุมภายในอื่น ๆ มีประสิทธิผลในองค์กร หรือทำให้การควบคุมที่มีอยู่มีประสิทธิผลยิ่งขึ้นหรือทำให้บุคลากรให้ความสำคัญกับการควบคุมมากขึ้น ในกรณีตรงข้าม สภาพแวดล้อมของการควบคุมที่ไม่มีประสิทธิผลอาจทำให้องค์ประกอบการควบคุมอื่น ๆ มีประสิทธิผลลดลง

สภาพแวดล้อมของการควบคุมภายในสะท้อนให้เห็นทัศนคติ และการรับรู้ถึงความสำคัญของการควบคุมภายในของบุคลากรระดับต่าง ๆ ในองค์กร

สภาพแวดล้อมของการควบคุมเป็นเรื่องเกี่ยวกับการสร้างความตระหนัก (Control Consciousness) และบรรยากาศของการควบคุมในหน่วยงาน ให้บุคลากรในหน่วยงานเกิดจิตสำนึกที่ดี ในการปฏิบัติงานตามความรับผิดชอบโดยเน้นการสร้างบรรยากาศโดยผู้บริหารระดับสูง (Tone at the top) สภาพแวดล้อมของการควบคุมที่ดี คือ สภาพแวดล้อมที่ทำให้บุคลากรในองค์กรยึดถือ และ ปฏิบัติตามข้อกำหนดด้านจริยธรรม มีความรับผิดชอบและเข้าใจขอบเขตอำนาจหน้าที่ของตนเอง มีความรู้ความสามารถ และทักษะที่จำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายอย่างเพียงพอ ยอมรับและปฏิบัติตามนโยบายและแนวทางการปฏิบัติงาน

สภาพแวดล้อมของการควบคุมมีปัจจัยต่าง ๆ เช่น

1) ความซื่อสัตย์และจริยธรรม

ความซื่อสัตย์และจริยธรรมเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้เกิดคุณธรรมในการดำเนิน กิจกรรมต่าง ๆ ในหน่วยงาน เป็นที่ยอมรับว่าองค์กรที่มีบุคลากรที่ซื่อสัตย์และมีจริยธรรมสูงจำนวนมากสามารถนำพาหน่วยงานของตนให้ก้าวหน้า เป็นที่ยอมรับของสาธารณชนโดยทั่วไป ดังนั้นผู้บริหารจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีโดยการแสดงออกอย่างสม่ำเสมอ ทั้งโดยคำพูดและการกระทำ รวมทั้งสื่อสารภายในให้บุคลากรรับทราบถึงการปฏิบัติของผู้บริหาร และควรจัดทำข้อกำหนดด้านจริยธรรมรวมถึงข้อห้ามบุคลากรในลักษณะที่มีผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interest) อย่างชัดเจน

ผลประโยชน์ทับซ้อนหมายถึง สถานการณ์ที่บุคคลหนึ่งมีบทบาทหน้าที่และ/หรือความสัมพันธ์อื่นที่มีวัตถุประสงค์หรือผลประโยชน์ส่วนตัว หรือพวกพ้องที่ทับซ้อนกับบทบาทหน้าที่ในหน่วยงาน ทำให้การปฏิบัติงานของบุคคลนั้นขาดความเป็นอิสระและเป็นกลางซึ่งอาจเกิดขึ้นจากผลประโยชน์ส่วนตัวไม่สอดคล้องกับผลประโยชน์ของหน่วยงาน ทำให้บุคคลนั้นต้องอยู่ในสถานการณ์ต้องเลือกทางใดทางหนึ่ง ซึ่งอาจไม่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อหน่วยงานและอาจนำไปสู่การทุจริตและประพฤติมิชอบ เช่น บุคลากรขององค์กรเข้าไปเป็นคู่สัญญาหรือมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับองค์กร หรือเป็นหุ้นส่วน หรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท ที่เข้าเป็นคู่สัญญากับองค์กรเป็นต้นฝ่ายบริหารจึงควรกำหนดข้อห้ามเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อนดังกล่าวไว้ในข้อกำหนดด้านจริยธรรม ทั้งฝ่ายบริหารและบุคลากรทุกคนในหน่วยงานต้องหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่ อาจก่อให้เกิดผลประโยชน์ทับซ้อนด้วย

2) การพัฒนาความรู้ ความสามารถของบุคลากร

ความรู้ความสามารถของบุคลากร เป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จในการดำเนินงาน ดังนั้นผู้บริหารจะต้องเป็นผู้กำหนดระดับความรู้ ความสามารถ ทักษะ รวมทั้งความชำนาญและประสบการณ์สำหรับบุคลากรในตำแหน่งต่าง ๆ ว่าควรอยู่ในระดับใด เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณา บรรจุแต่งตั้งบุคลากรให้เหมาะสมกับหน้าที่และความรับผิดชอบ เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เครื่องมือสำคัญก็คือการจัดทำเอกสารบรรยายลักษณะงาน (Job Description)

3) ปรัชญาและรูปแบบการบริหารของผู้บริหาร

ปรัชญาและรูปแบบการบริหาร หมายถึง แนวคิด ทศนคติและวิธีปฏิบัติงานที่ผู้บริหาร นำมาใช้ในการบริหารองค์กร ผู้บริหารแต่ละคนมีแนวคิดและวิธีการปฏิบัติงานรวมทั้งประสบการณ์ ที่แตกต่างกันออกไป ปรัชญาและรูปแบบการบริหารที่แตกต่างกัน จะทำให้เกิดจุดอ่อนการควบคุม ภายในที่แตกต่างกัน ซึ่งส่งผลกระทบต่อโครงสร้างและประสิทธิผลการควบคุมภายใน

4) โครงสร้างองค์กร

โครงสร้างองค์กร เป็นการกำหนดลำดับการบริหาร การควบคุม ความรับผิดชอบ กิจกรรม รวมถึงทางการรายงานผลการปฏิบัติงาน และความรับผิดชอบของบุคลากรในระดับต่าง ๆ โดยคำนึงถึงความรู้ความสามารถของบุคคลเหล่านั้นด้วย โครงสร้างองค์กรที่ได้รับการจัดไว้เป็นอย่างดีย่อมเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะทำให้ผู้บริหารสามารถวางแผน สั่งการ และควบคุมการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งจะเป็นสิ่งที่บ่งบอกให้เห็นถึงกรอบการทำงานของแต่ละกิจกรรมที่จะทำให้การดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ลักษณะโครงสร้างองค์กรที่เหมาะสมแต่ละแห่งอาจแตกต่างกันตามขนาดและลักษณะกิจกรรมในแต่ละองค์กร

5) การมอบอำนาจและหน้าที่ความรับผิดชอบ

การมอบอำนาจ หมายถึง การกระจายการควบคุมในส่วนที่ผู้บริหารต้องดูแลไปยังผู้ปฏิบัติงานตามความเหมาะสม และตามความจำเป็นในการดำเนินกิจการเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตาม วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ การกระจายอำนาจ ควรพิจารณาถึง ลักษณะกิจกรรม ความซับซ้อน ขนาด พื้นที่และระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้หรือให้เกิดความเสี่ยงในระดับที่ความเสี่ยงต่ำสุดที่อาจเกิด จากการตัดสินใจของบุคลากรผู้ได้รับมอบอำนาจ ดังนั้น เพื่อให้มีสภาพแวดล้อมของการควบคุมที่ดี ผู้บริหารจึงควรมอบอำนาจให้เหมาะสมกับหน้าที่ความรับผิดชอบในแต่ละตำแหน่ง จัดทำเอกสาร คำบรรยายลักษณะงานของบุคลากรทุกระดับ เอกสารคู่มือระบบงาน โดยเฉพาะงานที่มีความซับซ้อน ลงทุนสูง ระบบการควบคุมและระบบการรายงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบที่มีประสิทธิภาพและ ทันกาลไว้อย่างชัดเจนให้เป็นแนวทางอ้างอิงในการปฏิบัติงาน เพื่อป้องกันไม่ให้

เกิดความซ้ำซ้อน หรือละเว้นการปฏิบัติงานรวมทั้งการดำเนินงานเกิดหุคชะงักเมื่อมีการโยกย้าย
 ลับเปลี่ยน ผู้ปฏิบัติงาน

6) นโยบายและวิธีบริหารงานบุคคล

บุคลากรเป็นปัจจัยสำคัญและมีอิทธิพลที่สุดต่อการปฏิบัติงานทุกด้าน รวมทั้งต่อ
 ประสิทธิภาพของการควบคุมภายในฝ่ายบริหารจึงควรกำหนดนโยบายและวิธีปฏิบัติ ในส่วนที่
 เกี่ยวกับการคัดเลือกการเข้าอบรมการเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง การประเมินผลการปฏิบัติงานและ
 เผยแพร่แนวทางหรือ หลักเกณฑ์ด้านทรัพยากรบุคคล ให้บุคลากรรับทราบโดยละเอียดรวมถึงควร
 พัฒนาให้ความรู้ความสามารถแก่บุคลากรอย่างต่อเนื่อง

2. การประเมินความเสี่ยง

ความเสี่ยง หมายถึง เหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่มีความไม่แน่นอน ซึ่งอาจเกิดขึ้นและมี
 ผลทำให้องค์กรเกิดความผิดพลาด ความเสียหาย การรั่วไหล ความสูญเปล่าไม่สามารถดำเนินงาน
 ให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้

การประเมินความเสี่ยง หมายถึง กระบวนการที่สำคัญที่ใช้ในการระบุและวิเคราะห์
 ความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร รวมทั้งการค้นหาและนำเอาวิธีการ
 ควบคุมเพื่อป้องกันหรือลดความเสี่ยงมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อองค์กร

ตามมาตรฐานฯ กำหนดให้ผู้บริหารต้องประเมินความเสี่ยง เพื่อให้ทราบว่า
 การดำเนินงาน ขององค์กรมีความเสี่ยงที่สำคัญในเรื่องใดและในขั้นตอนใดของการปฏิบัติงานมีระดับ
 ความสำคัญ และโอกาสที่จะเกิดมากน้อยเพียงใดการที่องค์กรได้รับรู้ปัจจัยเสี่ยงที่สำคัญจะเป็น
 ประโยชน์ในการ กำหนดแนวทางการควบคุมเพื่อป้องกันหรือลดความเสี่ยง ซึ่งจะทำให้เกิดความ
 มั่นใจตามสมควร ว่าความเสียหายหรือความผิดพลาดจะไม่เกิดขึ้น หรือหากเกิดขึ้นจะอยู่ในระดับที่
 ไม่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงาน

ขั้นตอนในการประเมินความเสี่ยง ประกอบด้วย

1) ระบุปัจจัยเสี่ยง (Event Identification) ความเสี่ยงมีสาเหตุจากปัจจัยทั้งภายในและ
 ภายนอก ปัจจัยเหล่านี้มีผลกระทบต่อวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กรหรือผลการปฏิบัติงาน
 ทั้งในระดับองค์กรและระดับกิจกรรม ในการระบุปัจจัยเสี่ยงฝ่ายบริหารจำเป็นต้องตั้งคำถามว่ามี
 เหตุการณ์ใดหรือกิจกรรมใดของกระบวนการปฏิบัติงาน ที่อาจเกิดความผิดพลาด ความเสียหายและ
 การไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด รวมทั้งมีทรัพย์สินใดที่จำเป็นจะต้องได้รับการดูแลป้องกัน
 รักษา เช่น ความเสี่ยงจากการจัดซื้อจัดจ้างในราคาแพง ความเสี่ยงจากการจัดซื้อพัสดุที่มีคุณภาพต่ำ
 กว่าข้อกำหนด เป็นต้น

2) วิเคราะห์ความเสี่ยง (Risk Analysis) หลังจากระบุปัจจัยเสี่ยงแล้ว ขั้นตอนต่อไป คือ การวิเคราะห์ความเสี่ยง เทคนิคการวิเคราะห์ความเสี่ยงมีหลายวิธี การวัดความเสี่ยงที่เป็นตัวเลขว่ามีผลกระทบต่อองค์กรเท่าไรนั้นเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก โดยทั่วไปจะวิเคราะห์ความเสี่ยง โดยประมาณ โอกาสและความถี่ที่ความเสี่ยงอาจเกิดขึ้นว่ามีมากน้อยเพียงใด เพื่อพิจารณาผลกระทบจากความ เสี่ยงและจัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยงที่มีผลต่อองค์กร โดยการใช้วิธีการให้คะแนน

3) การจัดการความเสี่ยง (Risk Response) เป็นขั้นตอนการกำหนดวิธีการจัดการเพื่อลด ความเสี่ยง ซึ่งเมื่อทราบความเสี่ยงที่มีนัยสำคัญและ โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงแล้วควรวิเคราะห์ สาเหตุที่ทำให้เกิดความเสี่ยงและพิจารณาว่าจะจัดการกับความเสี่ยงนั้นอย่างไรในการพิจารณาเลือก ดำเนินการผู้บริหารต้องพิจารณาถึงค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนในการจัดการความเสี่ยงนั้น เปรียบเทียบกับ ประโยชน์ที่จะได้รับว่าเหมาะสมและคุ้มค่าหรือไม่

ทั้งนี้ฝ่ายบริหารควรพิจารณาว่า ความเสี่ยงที่เกิดขึ้นนั้นเป็นความเสี่ยงที่เกิดจากปัจจัย ภายใน เช่นระบบการทำงานไม่เหมาะสม คุณภาพและความสามารถของบุคลากร ขนาดและ โครงสร้างของ องค์กร เป็นต้นหรือปัจจัยภายนอก เช่น การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ การเมือง เทคโนโลยี และ กฎหมายใหม่ที่มีผลใช้บังคับ เป็นต้น รวมทั้งจะต้องพิจารณาว่าเป็นความเสี่ยงใน ด้านใด

3. กิจกรรมการควบคุม

กิจกรรมการควบคุม หมายถึง นโยบายและระเบียบวิธีปฏิบัติ รวมถึงมาตรการต่าง ๆ ที่ ฝ่ายบริหารกำหนดขึ้นเพื่อให้บุคลากรนำไปปฏิบัติเพื่อลดหรือควบคุมความเสี่ยงและได้รับการ ตอบสนองโดยมีการปฏิบัติตาม ตัวอย่างกิจกรรมการควบคุม เช่น การสอบทานงาน การดูแล ป้องกัน ทรัพย์สิน และการแบ่งแยกหน้าที่ เป็นต้น

กิจกรรมการควบคุมมีอยู่ในทุกหน้าที่และทุกระดับของการปฏิบัติงาน เช่น การควบคุม งาน การให้คำแนะนำ การมอบอำนาจ การอนุมัติ การตรวจสอบ การสอบทานผลการปฏิบัติงาน การรักษาความปลอดภัยการแบ่งแยกหน้าที่ การจัดบันทึกกิจกรรมต่างๆ รวมทั้งการรวบรวมและ จัดเก็บเอกสารที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นหลักฐานแสดงการปฏิบัติกิจกรรมนั้น ๆ ดังนั้นในการปฏิบัติงาน ทุกด้าน ผู้บริหารจะต้องจัดให้มีกิจกรรมการควบคุมอย่างเหมาะสมและเพียงพอกับระดับความเสี่ยง ที่จะก่อให้เกิดความเสียหาย

กิจกรรมการควบคุมมีอยู่หลายประเภท การจัดให้มีกิจกรรมการควบคุมมากน้อย เพียงใด ประเภทกิจกรรมใดขึ้นอยู่กับลักษณะความเสี่ยงขององค์กร ซึ่งแต่ละองค์กรอาจมีความ เสี่ยงที่แตกต่างกัน ผู้บริหารจำเป็นต้องทราบถึงลักษณะความเสี่ยง ปัจจัยเสี่ยงด้านต่าง ๆ และ

วิธีการประเมินความเสี่ยง เพื่อพิจารณาจัดกิจกรรมการควบคุมที่มีความสัมพันธ์และเหมาะสมกับ ความเสี่ยง

ต่อไปนี้เป็นตัวอย่างกิจกรรมการควบคุมที่ปฏิบัติโดยทั่วไป ผู้บริหารอาจพิจารณานำไปใช้ ให้เหมาะสมกับหน่วยงานที่รับผิดชอบได้ดังนี้

1) การกำหนดนโยบายและระเบียบวิธีปฏิบัติงาน

ผู้บริหารระดับสูงเป็นผู้กำหนดนโยบายและแผนงาน เพื่อแสดงให้เห็นถึงทิศทางของ หน่วยงานส่วนผู้บริหารระดับรองลงมาเป็นผู้กำหนด ระเบียบ วิธีปฏิบัติ เพื่อใช้ในการดำเนินงาน ด้านต่าง ๆ ที่ตนเองรับผิดชอบ โดยระเบียบวิธีปฏิบัติ นั้น จะต้องสอดคล้องและรองรับตามนโยบาย หรือแผนงาน และปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมอยู่เสมอ รวมทั้งจัดให้มีระบบการรายงาน ผลการปฏิบัติงานเป็นระยะๆ เพื่อวัดผลการดำเนินงานที่ผ่านมา และนำมาปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น

2) การสอบทาน โดยผู้บริหาร

การสอบทานรายงานและข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ โดยผู้บริหารเป็นกิจกรรมการควบคุมที่สำคัญที่ควรกระทำอย่างต่อเนื่องโดยสม่ำเสมอ และควรบันทึกผลการสอบทานการปฏิบัติงานและสถานการณ์ที่ผู้บริหารจำเป็นต้องติดตามแก้ไขเป็นลายลักษณ์อักษรซึ่งการสอบทานผลการปฏิบัติงาน ของผู้บริหารในแต่ละระดับอาจมุ่งเน้นให้ความสนใจในประเด็นที่แตกต่างกัน

3) การควบคุมการประมวลผลข้อมูล

ผู้บริหารต้องใช้ข้อมูลสารสนเทศภายในองค์กรประกอบการตัดสินใจในการบริหารจัดการทั้งข้อมูลทางบัญชีการเงินและข้อมูลอื่นที่สำคัญดังนั้นข้อมูล ที่ผ่านการประมวลผลทั้งในรูปของสารสนเทศหรือรายงานจะต้องมีความถูกต้อง ครบถ้วน ทันเวลา และให้เนื้อหาที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ กิจกรรมการควบคุมที่ควรมีเพื่อให้ได้สารสนเทศและรายงานที่มีความสมบูรณ์ได้แก่ มีการอนุมัติรายการทุกครั้งก่อนทำการบันทึกบัญชี ทะเบียนหรือแฟ้มหลักฐานอื่น การสอบทานหรือเปรียบเทียบข้อมูลก่อน การบันทึกรายการนั้นการสอบทานหรือการเปรียบเทียบข้อมูลระหว่างกัน การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมช่วยในการประมวลผลข้อมูลทั้งอุปกรณ์รายงานและบุคลากร

4) การอนุมัติ

ในการดำเนินงานของทุกองค์กร ผู้บริหารไม่สามารถดำเนินงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์กรที่ได้กำหนดไว้โดยลำพัง จึงจำเป็นต้องมอบหมายให้บุคลากรระดับรองลงมาปฏิบัติแทนโดยการมอบอำนาจในการมอบอำนาจให้แก่บุคลากรในระดับต่าง ๆ ควรกำหนดขอบเขตของ อำนาจในการอนุมัติให้ชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษรและควรสื่อสารให้บุคลากร

ทราบทั่วกัน ผู้ที่ได้รับ มอบหมายอำนาจหน้าที่ให้เป็นผู้อนุมัติตรวจสอบความเพียงพอของเอกสารประกอบการขออนุมัติว่าถูกต้อง เหมาะสมและเป็นไปตามกฎหมายระเบียบนโยบายและแนวทางการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องและมีวงเงินที่อนุมัติอยู่ภายใต้ขอบเขตอำนาจที่ตนสามารถอนุมัติได้รวมทั้งตรวจสอบถามเกี่ยวกับรายการที่ผิดปกติจากผู้ที่เกี่ยวข้องก่อนลงนามอนุมัติให้ดำเนินการ นอกจากนี้ผู้ที่มีอำนาจอนุมัติไม่ควรลงนามอนุมัติในแบบฟอร์มเปล่าหรือแบบฟอร์มที่ไม่มีข้อมูลรายการที่ขออนุมัติอย่างเพียงพอ

5) การแบ่งแยกหน้าที่

หน้าที่ความรับผิดชอบของงานที่เสี่ยงต่อความเสียหายจำเป็นต้องมีการแบ่งแยกหน้าที่ เพื่อป้องกันหรือลดความเสี่ยงจากข้อผิดพลาดหรือการทุจริต ตัวอย่าง เช่น (1) การอนุมัติรายการ หรือการให้ความเห็นชอบ (2) การประมวลผล หรือการบันทึกรายการ (3) การดูแลรักษาทรัพย์สินที่ เกี่ยวข้องไม่ควรให้บุคคลคนเดียวปฏิบัติงานนั้นตั้งแต่ต้นจนจบ ในกรณีที่ต้องกรรมมีข้อจำกัดด้านบุคลากรทำให้ไม่สามารถแบ่งแยกหน้าที่งานดังกล่าวได้ ควรกำหนดกิจกรรมอื่นทดแทน เช่น กำหนดให้มีการสอบทานรายละเอียดของกิจกรรมต่าง ๆ เพิ่มขึ้น หรือกำหนดให้มีการควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด นอกจากนี้อาจกำหนดให้มีการสับเปลี่ยนหน้าที่ระหว่างบุคลากรภายในองค์กรเป็นครั้งคราว โดยเฉพาะหน้าที่งานที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดข้อผิดพลาดหรือความเสียหายแก่องค์กร เพื่อมิให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งกระทำการอันไม่เหมาะสม หรือทุจริตโดยอาศัยระยะเวลาที่ทำงาน ต่อเนื่องในหน้าที่งานเดิมเป็นเวลานาน

6) การจัดทำเอกสารหลักฐาน

การดำเนินงาน หรือระบบงานใดที่มีความสำคัญควรมีการจัดทำหลักฐานที่เป็นเอกสารหรือหนังสือไว้เพื่อให้บุคลากรที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องได้ทราบ เข้าใจวิธีปฏิบัติงานและสามารถค้นคว้าหรืออ้างอิงได้รวมทั้งสามารถใช้ในการตรวจสอบ สอบทานความถูกต้องพิจารณาอนุมัติรายงานอย่างรัดกุมตัวอย่างเช่นระเบียบคำสั่งคู่มือการปฏิบัติงาน ผังทางเดินของระบบงานที่มีความสำคัญต่อการดำเนินงาน

4. สารสนเทศและการสื่อสาร

สารสนเทศ หมายถึง ข้อมูลที่ได้ผ่านการประมวลผลและถูกจัดให้อยู่ในรูปแบบที่มีความหมายและเป็นประโยชน์ต่อการใช้งาน

การดำเนินงานขององค์กรบุคลากรทุกระดับจำเป็นต้องใช้ข้อมูลสารสนเทศโดยผู้บริหาร ใช้ในการบริหารจัดการส่วนผู้ปฏิบัติงานใช้ข้อมูลสารสนเทศเป็นเครื่องชี้นำในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ โดยข้อมูลข่าวสารที่ดีจะต้องมีความถูกต้องสมบูรณ์ เป็นปัจจุบัน ทันเวลาและ

มีความ น่าเชื่อถือ ผู้บริหารระดับต่าง ๆ จำเป็นต้องได้รับข้อมูลทุกด้านขององค์กร เพื่อพิจารณาว่า การดำเนินงานเป็นไปตามแผนกลยุทธ์และแผนการปฏิบัติงานประจำปี และบรรลุวัตถุประสงค์ในการ ใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลหรือไม่ เช่น ข้อมูลด้านการดำเนินงานซึ่งต้อง นำมาใช้ จัดทำรายงานการเงินจะรวมถึงข้อมูลต่าง ๆ ด้านการจัดซื้อค่าใช้จ่ายต่าง ๆ รายการอื่น ๆ เกี่ยวกับ ทรัพย์สินถาวร สินค้าคงคลังหรือพัสดุคงคลัง และลูกหนี้ นอกจากนี้ยังจำเป็นต้องมีข้อมูล การปฏิบัติงาน เพื่อประกอบ การพิจารณาว่าองค์กรได้ปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมาย และข้อบังคับ ต่าง ๆ หรือไม่ ข้อมูลด้านการเงินเป็นที่ต้องการของผู้ใช้ทั้งภายในและภายนอก ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อใช้ในการตัดสินใจ จึงควรจัดให้มีข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องและแจกจ่ายข้อมูลในรูปแบบที่ เหมาะสมและทันเวลาให้ฝ่ายบริหารและบุคลากร ซึ่งจำเป็นต้องใช้ข้อมูลข่าวสารนั้นเพื่อช่วยให้ ผู้รับสามารถ ปฏิบัติหน้าที่ของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การสื่อสาร หมายถึง การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างบุคลากรทั้งภายในและ ภายนอกองค์กร ซึ่งอาจใช้คนหรือใช้สื่อในการติดต่อสื่อสารก็ได้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ ต้องการ

การสื่อสารที่ดีควรเป็นไปอย่างกว้างขวาง มีการสื่อสารข้อมูลทั้งจากระดับบนลงล่าง จากระดับล่างขึ้นบน และในระดับเดียวกันภายในองค์กร นอกจากการสื่อสารภายในองค์กรควรมี การสื่อสารที่เพียงพอกับบุคคลภายนอกด้วยเพื่อให้สามารถรับข้อมูลจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือมี ส่วนได้ส่วนเสียจากภายนอกเพื่อให้เกิดประ โยชน์ต่อองค์กร

5. การติดตามประเมินผล

การติดตามประเมินผล หมายถึง กระบวนการประเมินคุณภาพการปฏิบัติงานและ ประเมินประสิทธิผลของการควบคุมภายในที่กำหนดไว้อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอเพื่อให้เกิดความ มั่นใจว่าระบบการควบคุมภายในที่กำหนดไว้มีความเพียงพอและเหมาะสม มีการปฏิบัติตามระบบ การควบคุมภายในจริงข้อบกพร่องที่พบได้รับการแก้ไขอย่างเหมาะสมและทันเวลาการติดตามผล ในระหว่างการปฏิบัติงาน และการประเมินผลเป็นรายครั้ง มีดังต่อไปนี้ 1) การติดตามผลในระหว่าง การปฏิบัติงาน โดยทั่วไปการควบคุมภายในจะได้รับการออกแบบเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่ามีการ ติดตามผลอย่างต่อเนื่อง รวมเป็นส่วนเดียวกันและอยู่ใน การดำเนินงานด้านต่าง ๆ ตามปกติของ องค์กร การติดตามผลครอบคลุมทุกกิจกรรมและต่อเนื่อง ตลอดระยะเวลาของการปฏิบัติงาน เช่น การวิเคราะห์ข้อมูลการทดสอบความถูกต้องและการเปรียบเทียบ ข้อมูลต่าง ๆ และกิจกรรมอื่นซึ่ง เป็นการปฏิบัติงานตามหน้าที่ประจำของบุคลากรในองค์กร) การประเมินผลเป็นรายครั้ง คือ การ ประเมินเป็นครั้งคราวตามงวดเวลาที่กำหนดหรือตามความเหมาะสม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้

ทราบถึงประสิทธิผลของการควบคุมภายใน ณ ช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง ขอบเขตและความถี่ในการประเมินขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์การติดตามประเมินผล

การประเมินการควบคุมภายใน (Evaluating Internal control)

1) ความเพียงพอ โครงสร้าง และรูปแบบการควบคุมที่กำหนดขึ้นเพียงพอและครอบคลุมทุกเรื่องที่สำคัญ และมีองค์ประกอบการควบคุมภายในทั้ง 5 หรือ ไม่อยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจหรือไม่

2) การควบคุมภายใน การควบคุมกำหนดโดยผู้บริหารอย่างเป็นทางการหรือถือปฏิบัติตามระเบียบกลางของทางราชการหรือไม่

3) การมีอยู่จริง การควบคุมภายในที่มีอยู่การปฏิบัติงานจริงหรือไม่ และสามารถลดความเสี่ยงตามที่ระบุไว้หรือไม่ กรณีมิได้ปฏิบัติจริงในทางปฏิบัติมีการใช้วิธีการอื่นทดแทนการควบคุมภายในที่กำหนดหรือไม่

4) ประสิทธิภาพ ถ้ามีการปฏิบัติงานจริง ระบบการควบคุมภายในได้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กำหนดไว้และได้รับผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือไม่

5) ประสิทธิภาพประโยชน์ที่ได้รับจากการมีระบบการควบคุมหรือความเสี่ยงที่ลดลงจากการจัดให้มีการควบคุมภายในคุ้มกับต้นทุน หรือค่าใช้จ่ายในการจัดให้มีการควบคุมดังกล่าวหรือไม่ ซึ่งแยกเป็นการประเมินผลการควบคุมภายในด้านการบริหาร ประกอบด้วย

5.1) ด้านภารกิจ ได้แก่ วัตถุประสงค์หลัก การวางแผนการติดตามผล

5.2) ด้านกระบวนการปฏิบัติงาน ได้แก่ ประสิทธิภาพประสิทธิภาพ

5.3) ด้านการใช้ทรัพยากร ได้แก่ การจัดทรัพยากร ประสิทธิภาพของการใช้ทรัพยากร

5.4) สภาพแวดล้อมของการดำเนินงาน ได้แก่ การปฏิบัติตามกฎ ระเบียบและข้อบังคับ ความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมการดำเนินงาน

องค์ประกอบทั้ง 5 มีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กัน โดยมีสภาพแวดล้อมของการควบคุมเป็นรากฐานที่สำคัญขององค์ประกอบอื่น ๆ องค์ประกอบทั้ง 5 นี้ เป็นสิ่งจำเป็นที่มีอยู่ในการดำเนินงานตามภารกิจขององค์กรเพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์องค์กร 3 ประการ คือ

1) การดำเนินงานเกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพ

2) รายงานทางการเงินน่าเชื่อถือ

3) มีการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบและข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการควบคุมภายใน ในสถานศึกษา

องค์ประกอบของมาตรฐานการควบคุมภายใน

มาตรฐานการควบคุมภายในที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินกำหนดมี 5 องค์ประกอบ ซึ่งมีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กัน โดยมีสภาพแวดล้อมของการควบคุมเป็นรากฐานที่สำคัญของ องค์ประกอบอื่น ๆ และองค์ประกอบทั้ง 5 องค์ประกอบนี้ เป็นสิ่งจำเป็นที่มีอยู่ในการดำเนินงาน ตามภารกิจของหน่วยงาน คือ

1. สภาพแวดล้อมของการควบคุม (Control Environment)
2. การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)
3. กิจกรรมการควบคุม (Control Activities)
4. สารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communications)
5. การติดตามประเมินผล (Monitoring)

1. **สภาพแวดล้อมของการควบคุม** หมายถึง ปัจจัยต่าง ๆ ซึ่งส่งเสริมให้องค์ประกอบ การควบคุมภายในอื่น ๆ มีประสิทธิผลในหน่วยรับตรวจนั้น ๆ สภาพแวดล้อมของการควบคุมที่ดี คือ สภาพแวดล้อมที่ทำให้บุคลากรในหน่วยงานยึดถือและปฏิบัติตามข้อกำหนดด้านจริยธรรม มีความรับผิดชอบและเข้าใจขอบเขตอำนาจหน้าที่ของตนเอง มีความรู้ความสามารถ และทักษะที่ จำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายอย่างเพียงพอ ยอมรับและปฏิบัติตามนโยบาย และแนวทางการปฏิบัติงานของหน่วยงาน สภาพแวดล้อมของการควบคุมมีปัจจัยต่าง ๆ เช่น

1.1 **ความซื่อสัตย์และจริยธรรม** ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้เกิดคุณธรรมใน การดำเนินงาน/กิจกรรม/โครงการต่าง ๆ ในหน่วยรับตรวจหากหน่วยรับตรวจใดมีบุคลากรที่มีความ ซื่อสัตย์และมีจริยธรรมสูง จำนวนมาก ก็ทำให้หน่วยงานมีความก้าวหน้าเป็นที่ยอมรับของ บุคคลทั่วไป

1.2 **การพัฒนาความรู้ ความสามารถของบุคลากร** เป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จ ในการดำเนินงาน ดังนั้น หน่วยงานควรกำหนดเกณฑ์ระดับความรู้ความสามารถ ทักษะความ ชำนาญและประสบการณ์สำหรับบุคลากรในตำแหน่งต่าง ๆ ว่าควรอยู่ในระดับใดเพื่อให้ความ เหมาะสมกับหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากร

1.3 **คณะกรรมการบริหารและคณะกรรมการตรวจสอบ** คณะกรรมการบริหารมีส่วน สำคัญต่อการกำกับดูแลกิจการ ซึ่งหากหน่วยงานมีการกำกับดูแลที่ดีจะทำให้การควบคุมภายในมี ประสิทธิภาพ ส่วนคณะกรรมการตรวจสอบ เป็นกลไกที่ช่วยในการตรวจสอบและสอบทานการ ดำเนินงานให้เป็นไปตามทิศทางที่คณะกรรมการบริหารกำหนดรวมถึงผลสำเร็จของงาน

1.4 ปรัชญาและรูปแบบการบริหารของผู้บริหาร หมายถึงแนวคิด ทศนคติและวิธีปฏิบัติงานของผู้บริหารนำมาใช้ในการบริหารงาน ซึ่งผู้บริหารแต่ละคนมีแนวคิดและวิธีการปฏิบัติงานประสบการณ์ที่แตกต่างกัน ปรัชญาและรูปแบบการบริหารที่แตกต่างกันจะทำให้เกิดจุดอ่อนการควบคุมภายในที่แตกต่างกัน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อโครงสร้างประสิทธิผลการควบคุมภายใน

1.5 โครงสร้างองค์กร เป็นการกำหนดลำดับการบริหารการควบคุมความรับผิดชอบกิจกรรมรวมถึงเส้นทางการรายงานผลการปฏิบัติงาน ความรับผิดชอบของบุคลากรในระดับต่าง ๆ โดยคำนึงถึงความรู้ ความสามารถของบุคคล ลักษณะ โครงสร้างองค์กรที่เหมาะสมของแต่ละองค์กร อาจแตกต่างกันตามขนาดและลักษณะกิจกรรม/งาน/โครงการของในแต่ละหน่วยรับตรวจ

1.6 การมอบอำนาจและหน้าที่ความรับผิดชอบ หมายถึง การกระจายการควบคุมในส่วนที่ผู้บริหารต้องดูแลไปยังผู้ปฏิบัติงานตามความเหมาะสม ความจำเป็นในการดำเนินงาน/กิจกรรม/โครงการเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ เพื่อให้มีสภาพแวดล้อมของการควบคุมที่ดีผู้บริหารจึงควรมอบอำนาจให้เหมาะสมกับหน้าที่ความรับผิดชอบในแต่ละตำแหน่ง

1.7 นโยบายและวิธีบริหารงานบุคคล บุคลากรเป็นปัจจัยสำคัญและมีอิทธิพลที่สุดต่อการปฏิบัติงานทุกด้าน รวมทั้งต่อประสิทธิผลของการควบคุมภายในฝ่ายบริหารจึงควรกำหนดนโยบายและวิธีปฏิบัติ ในส่วนที่เกี่ยวกับการคัดเลือก การฝึกอบรม การเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งการประเมินผลการปฏิบัติงาน และเผยแพร่แนวทางหรือหลักเกณฑ์ด้านทรัพยากรบุคคลให้บุคลากรรับทราบโดยละเอียด รวมถึงควรพัฒนาให้ความรู้ความสามารถแก่บุคลากรอย่างต่อเนื่อง

2. การประเมินความเสี่ยง

ความเสี่ยง หมายถึง เหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่มีความไม่แน่นอน ซึ่งอาจเกิดขึ้นและมีผลทำให้หน่วยรับตรวจเกิดความผิดพลาด ความเสียหาย การรู้ไว้ไหล ความสูญเปล่าไม่สามารถดำเนินงานให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้

การประเมินความเสี่ยง หมายถึง กระบวนการที่สำคัญที่ใช้ในการระบุและวิเคราะห์ความเสี่ยง ที่มีผลกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยรับตรวจรวมทั้งการค้นหาและนำเอาวิธีการควบคุมเพื่อป้องกันหรือลดความเสี่ยงมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อหน่วยรับตรวจ

ตามมาตรฐานการควบคุมภายใน กำหนดให้ผู้บริหารต้องประเมินความเสี่ยง เพื่อให้ทราบว่าการดำเนินงานของหน่วยรับตรวจมีความเสี่ยงที่สำคัญในเรื่องใดและในขั้นตอนใดของการ

ปฏิบัติงานมีระดับความสำคัญและโอกาสที่จะเกิดมากน้อยเพียงใด ซึ่งมีขั้นตอนในการประเมินความเสี่ยง ประกอบด้วย

- 1) ระบุปัจจัยเสี่ยง
- 2) วิเคราะห์ความเสี่ยง
- 3) การจัดการความเสี่ยง

1) ระบุปัจจัยเสี่ยง (Event Identification) ในการระบุปัจจัยเสี่ยงฝ่ายบริหารจำเป็นต้องตั้งคำถามว่า มีเหตุการณ์ใดหรือกิจกรรมใดของกระบวนการปฏิบัติงาน ที่อาจเกิดความผิดพลาด ความเสียหาย และการไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด รวมทั้งมีทรัพย์สินใดที่จำเป็นจะต้องได้รับการดูแลป้องกันรักษา เช่น ความเสี่ยงจากการจัดซื้อจัดจ้างในราคาแพง ความเสี่ยงจากการจัดซื้อพัสดุที่มีคุณภาพต่ำกว่าข้อกำหนด เป็นต้น

2) วิเคราะห์ความเสี่ยง (Risk Analysis) หลังจากระบุปัจจัยเสี่ยงแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือ การวิเคราะห์ความเสี่ยง เทคนิคการวิเคราะห์ความเสี่ยงมีหลายวิธี โดยทั่วไปจะวิเคราะห์ความเสี่ยงโดยประมาณโอกาสและความถี่ที่ความเสี่ยงอาจเกิดขึ้นว่ามีมากน้อยเพียงใด เพื่อพิจารณาผลกระทบจากความเสี่ยงและจัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยงที่มีผลต่อหน่วยรับตรวจ โดยการใช้วิธีการให้คะแนน ผู้บริหารควรให้ความสำคัญต่อความเสี่ยงที่มีระดับสูง และมีโอกาสเกิดขึ้นสูง แต่อาจลดความสนใจต่อความเสี่ยงที่มีระดับต่ำ และโอกาสจะเกิดความเสี่ยงมีน้อยการวิเคราะห์ความเสี่ยงของสองจุดนี้ ต้องใช้วิจารณญาณอย่างมากว่าควรอยู่ในระดับใด เพราะการวัดผลความเสี่ยงทำได้ยาก โดยอาจพิจารณาจากความสัมพันธ์ระหว่างโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงและผลกระทบของความเสี่ยงต่อองค์กรว่าก่อให้เกิดความเสี่ยงในระดับใด ถึงแม้ผลเสียหายที่เกิดขึ้นจากความเสี่ยงในแต่ละครั้งมีจำนวนเงินน้อย แต่หากเกิดขึ้นบ่อยครั้ง ผลโดยรวมอาจมีจำนวนเงินที่มีสาระสำคัญและอาจก่อให้เกิดผลเสียหายต่อหน่วยรับตรวจได้

3) การจัดการความเสี่ยง (Risk Response) ฝ่ายบริหารควรพิจารณาว่าความเสี่ยงที่เกิดขึ้นนั้นเป็นความเสี่ยงที่เกิดจากปัจจัยภายในหรือปัจจัยภายนอก **ปัจจัยภายใน** เช่น ระบบการทำงานไม่เหมาะสม คุณภาพและความสามารถของบุคลากรขนาดและโครงสร้างขององค์กร เป็นต้น **สำหรับปัจจัยภายนอก** เช่น การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจการเมือง เทคโนโลยี และกฎหมายใหม่ที่มีผลใช้บังคับ เป็นต้น

กรณีเป็นความเสี่ยงเกี่ยวกับหน่วยรับตรวจโดยรวม มักเกิดจากปัจจัยภายนอก ซึ่งมีได้อยู่ภายใต้การควบคุมของฝ่ายบริหาร การป้องกันหรือลดความเสี่ยง กระทำได้โดยการบริหารความเสี่ยง ดังนี้

1. การหลีกเลี่ยง (Avoiding) การดำเนินการหลีกเลี่ยงเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดความเสี่ยง เช่น หลีกเลี่ยงหรือหยุดทำธุรกิจและสินค้าหรือบริการที่ไม่ถนัด

2. การแบ่งปัน (Sharing) เป็นการแบ่งความรับผิดชอบให้ผู้อื่นร่วมรับความเสี่ยง เช่น การทำประกัน การใช้บริการภายนอก (Outsource) เป็นต้น

4. การลด (Reducing) เป็นการลดหรือควบคุมความเสี่ยง โดยใช้กระบวนการควบคุมภายใน เพื่อลดโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงและลดผลกระทบที่เกิดจากความเสี่ยง

5. การยอมรับ (Accepting) หน่วยงานยอมรับความเสี่ยงนั้น ในกรณีที่หน่วยรับตรวจอาจมีระบบการควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพ มีระบบข้อมูลที่เพียงพอ ที่จะใช้ในการตัดสินใจ และมีความเข้าใจความเสี่ยงเป็นอย่างดี รวมทั้งประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการความเสี่ยงอาจน้อยกว่าต้นทุนที่ต้องเสียไป

กรณีเป็นความเสี่ยง เกี่ยวกับการควบคุมภายในที่เกิดจากปัจจัยภายในซึ่งอยู่ภายใต้การควบคุมของฝ่ายบริหาร การป้องกันหรือลดความเสี่ยงกระทำได้โดยจัดให้มีกิจกรรมการควบคุมอย่างเพียงพอและเหมาะสม อาทิความเสี่ยงจากการจัดซื้อพัสดุในราคาแพงแต่คุณภาพต่ำอาจจัดให้มีกิจกรรมควบคุมเกี่ยวกับการจัดซื้อให้รัดกุมมากขึ้น เช่น การกำหนดนโยบายการคัดเลือกผู้ขายที่ดีที่สุดทั้งในเรื่องคุณภาพและราคาการกำหนดวงเงินการอนุมัติจัดซื้อให้เหมาะสมการจัดทำทะเบียนประวัติผู้ขาย รวมทั้งสถิติราคาและปริมาณการจัดซื้อการแบ่งแยกหน้าที่ตามหลักการควบคุมภายในที่ดีการกำหนดให้มีการสับเปลี่ยนหมุนเวียนเจ้าหน้าที่จัดซื้อ เป็นต้น

3. กิจกรรมการควบคุม

กิจกรรมควบคุม หมายถึงนโยบายและระเบียบ วิธีปฏิบัติ มาตรการต่าง ๆ ที่ฝ่ายบริหารกำหนดขึ้นเพื่อให้บุคลากรนำไปปฏิบัติ เพื่อลดหรือควบคุมความเสี่ยง เช่น การสอบทานงาน การดูแลป้องกันทรัพย์สิน การแบ่งแยกหน้าที่ให้ปฏิบัติ การให้คำแนะนำการมอบอำนาจ การอนุมัติ การจดบันทึกกิจกรรมต่าง การรวบรวมและจัดเก็บเอกสารที่เกี่ยวข้อง

3.1 การกำหนดนโยบายและระเบียบวิธีปฏิบัติงาน

3.2 การสอบทานรายงานและข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ โดยผู้บริหารแต่ละระดับ

3.3 การควบคุมการประมวลผลข้อมูล ผู้บริหารต้องใช้ข้อมูลสารสนเทศภายในหน่วยรับตรวจประกอบการตัดสินใจในการบริหารจัดการทั้งข้อมูลทางบัญชีการเงินและข้อมูลอื่นที่สำคัญ ซึ่งข้อมูลดังกล่าวจะต้องมีความถูกต้อง ครบถ้วน ทันเวลา และมีเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ

3.4 การอนุมัติ การดำเนินงานในองค์กร ผู้บริหารไม่สามารถดำเนินงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของหน่วยรับตรวจโดยลำพังคนเดียวได้ จึงจำเป็นต้องมอบหมายให้บุคลากรระดับรองลงมาปฏิบัติแทนโดยการมอบอำนาจให้ชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษรและสื่อสารให้บุคลากรทราบทั่วกัน สำหรับผู้ที่ได้รับมอบอำนาจให้เป็นผู้อนุมัติแทนควรสอบทานเอกสารประกอบการขออนุมัติว่าถูกต้องเหมาะสมและเป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ นโยบายและแนวทางการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง และมีวงเงินที่อนุมัติอยู่ภายใต้ขอบเขตอำนาจที่ตนสามารถอนุมัติได้ และไม่ควรลงนามอนุมัติในแบบฟอร์มเปล่าหรือแบบฟอร์มที่ไม่มีข้อมูลรายการที่ขออนุมัติอย่างเพียงพอ

3.5 การดูแลป้องกันทรัพย์สิน เช่น เงินสด ทรัพย์สินที่มีค่า เอกสารหลักฐานและระบบงานที่สำคัญ ฯลฯ เพื่อป้องกันการสูญหาย การทุจริต การดูแลป้องกันรักษาทรัพย์สินที่ดีคือการควบคุมการเข้าถึงทรัพย์สินนั้น เช่น การเก็บเงินสดและของมีค่าในเซฟที่ปลอดภัย การใส่กุญแจห้อง การใช้ระบบความปลอดภัยโดยใช้การ์ดหรือแผงสัญญาณ การใช้รหัสผ่าน การจัดเวรยามรักษาความปลอดภัย เป็นต้น

3.6 การแบ่งแยกหน้าที่ งานที่เสี่ยงต่อความเสียหาย จำเป็นต้องมีการแบ่งแยกหน้าที่เพื่อป้องกันหรือลดความเสี่ยงจากข้อผิดพลาดหรือการทุจริต

1. การอนุมัติรายการ หรือการให้ความเห็นชอบ
2. การประมวลผล หรือการบันทึกรายการ
3. การดูแลรักษาทรัพย์สินที่เกี่ยวข้อง

ไม่ควรให้บุคคลคนเดียวปฏิบัติงานนั้นตั้งแต่ต้นจนจบ ในกรณีที่หน่วยงานมีข้อจำกัดด้านบุคลากรทำให้ไม่สามารถแบ่งแยกหน้าที่งานดังกล่าวได้ ควรกำหนดกิจกรรมอื่นทดแทน เช่น กำหนดให้มีการสอบทานงาน/กิจกรรม/โครงการต่าง ๆ เพิ่มขึ้นหรือกำหนดให้มีการควบคุมอย่างใกล้ชิด หรือสับเปลี่ยนหน้าที่ระหว่างบุคลากรภายในหน่วยงานเป็นครั้งคราว เพื่อมิให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งกระทำการอันไม่เหมาะสม หรือทุจริตโดยอาศัยระยะเวลาที่ทำงานต่อเนื่องในหน้าที่งานเดิมเป็นเวลานาน

3.7 การจัดทำเอกสารหลักฐาน การดำเนินงานหรือระบบงานใดที่มีความสำคัญ ควรมีการจัดทำหลักฐานที่เป็นเอกสารหรือหนังสือไว้ เพื่อให้บุคลากรที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องได้ทราบและเข้าใจวิธีปฏิบัติงานและสามารถค้นคว้าหรืออ้างอิงได้ รวมทั้งสามารถใช้ในการตรวจสอบ เช่น ระเบียบ คำสั่ง คู่มือการปฏิบัติงาน ผังทางเดินของระบบงานที่มีความสำคัญต่อการดำเนินงาน

4. สารสนเทศและการสื่อสาร

สารสนเทศและการสื่อสาร เป็นส่วนสนับสนุนที่สำคัญต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการกำหนด กลยุทธ์ ประเมินความเสี่ยงและกิจกรรมการควบคุม ฝ่ายบริหารต้องจัดให้มีสารสนเทศอย่างเพียงพอ เหมาะสม เชื่อถือได้ และสื่อสารให้ฝ่ายบริหารและบุคลากรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกหน่วยรับตรวจ ซึ่งจำเป็นต้องใช้สารสนเทศนั้นในรูปแบบที่เหมาะสมและทันเวลา

5. การติดตามประเมินผล

การติดตามประเมินผล หมายถึง กระบวนการประเมินคุณภาพการปฏิบัติงานและประเมินประสิทธิผลของการควบคุมภายในที่กำหนดไว้อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอโดยมีการติดตามผลในระหว่างการปฏิบัติงานและการประเมินผลเป็นรายครั้งเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าระบบการควบคุมภายในที่กำหนดไว้มีความเพียงพอและเหมาะสม มีการปฏิบัติตามระบบการควบคุมภายในจริง ข้อบกพร่องที่พบได้รับการแก้ไขอย่างเหมาะสมและทันเวลา

ความรับผิดชอบของผู้บริหารต่อการติดตามประเมินผล

ผู้บริหารต้องกำหนดให้มีผู้รับผิดชอบการติดตามประเมินผลเกี่ยวกับความเพียงพอและประสิทธิผลของการควบคุมภายในอย่างต่อเนื่อง และกำหนดให้การติดตามประเมินผลเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการปฏิบัติงานและจัดทำรายงานเสนอต่อผู้บริหาร และคณะกรรมการตรวจสอบหรือคณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลภาคราชการ โดยตรงผู้บริหารได้รับรายงานการติดตามการประเมินผลควรดำเนินการ ดังนี้

- 1) พิจารณาวิธีการปรับปรุงแก้ไขการควบคุมจากผลการประเมินฯ
- 2) กำหนดมาตรการที่เหมาะสมสำหรับการดำเนินการตามข้อเสนอแนะ
- 3) สั่งการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องดำเนินการแก้ไขข้อบกพร่อง
- 4) ชี้แจงถึงเหตุผลที่ไม่จำเป็นต้องดำเนินการใด ๆ ตามข้อเสนอแนะ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นิรุศต์ เข็มเงิน (2556) ที่ได้ศึกษาการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของหน่วยงานปฏิบัติในส่วนภูมิภาค : กรณีศึกษาจังหวัดนครนายก ผลการวิจัยพบว่ากรณีมีการบริหารจัดการงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ตามมาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 ด้าน กรณีศึกษาพบว่าการวางแผนงบประมาณ มีการจัดทำแผนปฏิบัติการ แต่การวางแผนงบประมาณมีจัดทำโรงเรียนเดียว แนวทางปฏิบัติต้องให้เห็นความสำคัญของการใช้แผนเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงานและให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนวิเคราะห์สภาพจริง วางแผนติดตามและประเมินผลใน

แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนมีการวางแผนกลยุทธ์ที่มีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ เพื่อให้ครอบคลุมกับงบประมาณที่ได้รับมาและเพื่อที่จะให้การบริหารงบประมาณมีประสิทธิภาพ ส่วนการวางแผนงบประมาณปานกลางนั้น มีโรงเรียนบางส่วนเท่านั้นที่ได้ดำเนินการ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะดำเนินการให้ชัดเจนในด้านการวางแผนงบประมาณระยะกลางเพื่อที่จะทำให้การบริหารงบประมาณมีประสิทธิภาพซึ่งสอดคล้อง

นิภาเพ็ญ เสมรสุต (2551) ศึกษาการประเมินผลการวางแผนงบประมาณภายใต้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน : กรณีศึกษากรมทะเบียนการค้าและสำนักงานข้าราชการพลเรือน จากการศึกษาพบว่า หน่วยงานราชการยังไม่สามารถมีการวางแผนกลยุทธ์ที่สมบูรณ์ตามหลักเกณฑ์ทางวิชาการเนื่องจากเจ้าหน้าที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ที่เพียงพอและหลักเกณฑ์การวางแผนกลยุทธ์บางส่วนนั้นไม่สามารถนำมาใช้ได้จริงกับหน่วยงานราชการไทยและการจัดโครงสร้างแผนงาน งานโครงการของหน่วยงานราชการบางส่วนยังไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของการจัดโครงสร้างแผนงานทำให้ยังมีปัญหาซ้ำซ้อนมีความแตกแยกของโครงสร้างแผนงานและยังทำให้แผนงานยังไม่สามารถเป็นเครื่องมือในการจัดสรรควบคุมและประเมินผล การดำเนินงานของหน่วยงานได้อย่างสมบูรณ์

เสนห์ เหล่าเสนา (2553) ศึกษาความพร้อมและความคาดหวังต่อการกระจายอำนาจการบริหารงบประมาณตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา ชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า การจัดสรรงบประมาณควรจัดในรูปแบบเงินอุดหนุนทั่วไป โดยพิจารณาจาก จำนวนรายหัวของผู้เรียนและพิจารณาเพิ่มพิเศษให้กับโรงเรียนที่มีผลงานดีเด่นหรืออยู่ในเขตกันดารหรือมีนักเรียนพิการ การบริหารงบประมาณให้มีคณะกรรมการ โรงเรียนร่วมพิจารณาตรวจสอบและติดตามโดยผู้บริหารโรงเรียนมีอำนาจเต็มในการอนุมัติเบิกจ่าย

ณรงค์ โพธิบุตร (2554) ศึกษาสภาพการดำเนินงานการเงินและการบัญชีของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญ สหวิทยาเขตสายสัมพันธ์ลุ่มน้ำมูล จังหวัดศรีสะเกษ พบว่าครู อาจารย์ โดยรวม ขาดการรายงานแผนปฏิบัติการและโครงการเมื่อดำเนินงานเสร็จสิ้นในแต่ละปีการศึกษา และเก็บรักษาเงินสดน้อยกว่าการเบิกจ่ายของครู-อาจารย์

เสนห์ เหล่าเสนา (2554) ศึกษาความพร้อมและความคาดหวังต่อการกระจายอำนาจการบริหารงบประมาณตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการเตรียมความพร้อม ควรพัฒนา บุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา โรงเรียนและชุมชน กำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกัน จัดระบบข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ พัฒนาผู้บริหารให้เป็น

ผู้บริหารมืออาชีพ ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่นักเรียนและประชาสัมพันธ์รูปแบบการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาให้ชุมชนได้รับทราบอย่างต่อเนื่อง

ฉรินทร์ ชำนาญ (2552) ศึกษา การบริหารการควบคุมภายในในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดลพบุรี ผลการวิจัย พบว่า การบริหารการควบคุมภายในของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดลพบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี แต่เมื่อ พิจารณารายด้านพบว่า สภาพแวดล้อมของการควบคุมภายใน และการประเมินความเสี่ยงอยู่ใน ระดับปานกลาง และแนวปฏิบัติในการบริหารการควบคุมภายในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดลพบุรีควร ดำเนินการในรูป คณะกรรมการ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการอย่างชัดเจน เปิดโอกาสให้ทุกส่วนมีส่วนร่วมในการ ดำเนินการควบคุมภายในของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาใน จังหวัดลพบุรี ทุกชั้นตอน

กูด แดงภูมิ (2549) ศึกษาเรื่องการประเมินการควบคุมภายในตามแนว Enterprise Risk Management กรณีศึกษาสำนักงานศาลแห่งหนึ่งโดยการศึกษาวิธีวัดอุปสรรคเพื่อศึกษาลักษณะการ ดำเนินงานและการควบคุมภายใน เพื่อประเมินการควบคุมภายในของสำนักงานศาล ตามกรอบ แนวทาง ERM ซึ่งการประเมินในครั้งนี้เป็นประโยชน์ต่อการให้ผู้บริหารได้ใช้แนวทางการควบคุม ภายในที่เหมาะสมไปใช้ในการสร้างประสิทธิภาพการบริหาร ความเสี่ยงขององค์กร พร้อมทั้ง บุคลากรของสำนักงานศาลจะได้ทราบถึงวิธีการบริหารความเสี่ยงด้วยตนเองอย่างเหมาะสมผล การศึกษาสรุปได้ว่า สำนักงานศาลแห่งหนึ่งในภาพรวมระบบการควบคุมภายในทั้ง 8 องค์ประกอบ อยู่ในเกณฑ์ดี แต่ยังพบข้อบกพร่องอยู่บ้าง อาทิเช่น การสื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่ในแต่ละระดับ ความสม่ำเสมอในการรายงานผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ความชัดเจนในการมอบหมายอำนาจ หน้าที่ การมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่ในการกำหนดและประเมินความเสี่ยงและการจัดทำคู่มือการ ปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ เป็นต้น โดยในประเด็นที่ยกตัวอย่างข้างต้นในประเด็นที่มีการปฏิบัติอยู่ และควรจะมีการปรับปรุงให้ดีขึ้น และควรมีการจัดทำเพิ่มเติมในประเด็นที่ยังขาดหาย ซึ่งทาง สำนักงานศาลสามารถนำผลการประเมินที่ได้ในครั้งนี้ไปเป็นแนวทางแก้ไขต่อไป

จงกลณี สุริยวงศ์ (2551) ศึกษาเรื่องแนวทางการควบคุมภายในทางการเงินและบัญชีของ เทศบาลตำบลในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้ทฤษฎี 16 องค์ประกอบการควบคุมภายใน ด้านการบัญชีและการเงิน รวบรวมข้อมูล โดยการใช้แบบสอบถามพนักงานการเงินและบัญชีของ เทศบาลตำบล อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 9 แห่ง ๆ ละ 2 คน รวม 18 คน นำมา ประมวลผล โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาค่าสถิติที่ใช้ได้แก่ ร้อยละและค่าเฉลี่ย พบว่า เทศบาลมีระดับ การควบคุม ภายในอยู่ในระดับมากที่สุด 12 องค์ประกอบและการควบคุมภายในเรื่องทั่วไปอยู่ใน

ระดับมากที่สุด ข้อเสนอแนะสำหรับเทศบาลตำบลในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ควรปรับปรุงในด้านการจัดให้มี วิธีป้องกันสินทรัพย์ให้ปลอดภัย คือ การจัดสำนักงานให้สอดคล้องกับสายงานและการเก็บรักษาเงิน ไว้ในที่ปลอดภัย ด้านการมอบอำนาจ ควรปรับปรุง คือ ควรให้มีการข้อเสนอแต่งตั้งประธาน กรรมการบริหารและคณะกรรมการบริหารเทศบาล ด้านการจัดให้มีการอนุมัติ คือ ควรมีการแต่งตั้ง กรรมการฝากและการถอนเงินฝากธนาคาร ด้านการควบคุมทางการเงินบัญชี คือ ควรจัดทำทะเบียนคุมต่าง ๆ ให้เป็นปัจจุบัน ด้านการควบคุมโดยงบประมาณ คือ ควรมีการติดตามการจัดเก็บภาษี โรงเรือนที่ดิน ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีป้าย ที่จัดเก็บได้ไม่ครบถ้วน และด้านการจัดให้มีอนุกรรมการตรวจสอบ คือ ควรมีการสุ่มตรวจประโยชน์ที่ประชาชนได้รับจากงานหรือโครงการที่เทศบาลตำบลดำเนินการ

ปลูก เมฆประสาธ (2552) ศึกษาเรื่องการประเมินประสิทธิภาพระบบการควบคุมภายในกรณีศึกษา : กรมการเงินทหาร กองบัญชาการกองทัพไทย โดยทำการประเมินประสิทธิภาพ ระบบการควบคุมภายในตามแนวคิดของ COSO ผลการศึกษาวิจัยพบว่า 1)ข้าราชการระดับผู้บริหาร ประเมินประสิทธิภาพระบบการควบคุมภายในตาม แนวคิดของ COSO ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงอายุระหว่าง 46-50 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือ เทียบเท่า ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งปัจจุบัน ส่วนใหญ่ 3 - 4 ปี และระยะเวลาการรับราชการโดยประมาณ 5 - 20 ปี ระดับการประเมินประสิทธิภาพระบบการควบคุมภายในของข้าราชการระดับผู้บริหารกรมการเงินทหารกองบัญชาการกองทัพไทย ต่อระบบการควบคุมภายในตามแนวคิด ของ COSO อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม ด้านการประเมินความเสี่ยงด้านกิจกรรมการควบคุม ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านการติดตาม และประเมินผล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และมีข้อเสนอแนะว่า ปริมาณ หลักเกณฑ์และวิธีการ ทำงานมีเพิ่มเติมขึ้นจากเดิมมาก ในขณะที่บุคลากรมีน้อยไปทำให้ปริมาณงานไม่เหมาะสมและ ถูกจำกัดด้วยเวลาในการทำงาน ดังนั้นสิ่งที่เป็นข้อบกพร่องใจของกำลังพล และเป็นการทำให้ขวัญ และกำลังใจในการปฏิบัติงานลดลง โดยมีผลต่อสุขภาพมากขึ้น 2)ข้าราชการระดับผู้ปฏิบัติงานได้ประเมินประสิทธิภาพการควบคุมภายในตามระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ส่วนใหญ่สังกัดกองบัญชีเป็นนายทหารประทวนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 41-50 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งปัจจุบันส่วนใหญ่ต่ำกว่า 5 ปี และระยะเวลาการรับราชการประมาณ 1-5 ปี การประเมิน ประสิทธิภาพการควบคุมภายในของกรมการเงินทหาร กองบัญชาการกองทัพไทยตามระเบียบ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ทำให้เกิดความ เชื่อถือได้ของรายงานทางการเงิน การปฏิบัติเป็นไปตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องมี การประเมินอยู่ในระดับมาก ส่วนประสิทธิผลและประสิทธิภาพของการดำเนินงานใน

ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีข้อเสนอแนะว่าการบริหารงานบุคคลไม่สอดคล้องกับปริมาณงานที่มีอยู่ จริ่งการทำงานขาดความรวดเร็ว และไม่มีการตรวจสอบอย่างรอบคอบ ความไม่ลงรอยของตัวบุคคล ทำให้ยุ่งยากในการติดตามงานนอกสายงาน ระบบการทำงานไม่ค่อยมีระเบียบ ข้าราชการมีความรู้ ความเข้าใจในระบบงานยังไม่ได้ การรับฟังความคิดเห็นของทุกระดับชั้นยศ และระเบียบใหม่ที่มีผล บังคับใช้ยังมีปัญหาและควรมีการจัดอบรมเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติให้เข้าใจไปในแนวทาง เดียวกันในทุก ๆ ส่วนงานที่เกี่ยวข้อง

พรวิภา คุณมา (2554) แนวทางการควบคุมภายในทางการเงินและบัญชีของ เทศบาล อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า 1) ความคิดเห็นส่วนใหญ่ของกลุ่มผู้มีประสบการณ์เฉพาะฯ คิดเป็นร้อยละ 87.08 เห็นว่า กระบวนการและ/หรือวิธีปฏิบัติงานที่หน่วยงานถือปฏิบัติตามมาตรฐานการควบคุมภายในของ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544 นั้น เป็นปัจจัยซึ่งก่อให้เกิดแนวทางการควบคุมภายในทางการเงินและบัญชีที่มีประสิทธิภาพ ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเงินสดและเงินฝากธนาคาร ด้านทรัพย์สินและด้านรายงานการเงิน ซึ่งแนวทางการควบคุมภายในที่จะช่วยผลักดันให้เกิดระบบการควบคุมภายในที่ดีมี 5 องค์ประกอบ คือ สภาพแวดล้อม การควบคุม การประเมินความเสี่ยง กิจกรรมการควบคุมสารสนเทศและการสื่อสาร และการติดตาม ประเมินผล ส่วนความคิดเห็นอีก ร้อยละ 12.92 มีความคิดเห็นว่าบางกระบวนการและ/หรือวิธี ปฏิบัติงานหน่วยงานไม่ได้ถือปฏิบัติตามมาตรฐานการควบคุมภายในของคณะกรรมการตรวจ เงินแผ่นดินว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544 2) สาเหตุเกิดจากผู้บริหารและพนักงาน/เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานมีความเข้าใจในกฎหมายระเบียบ และข้อบังคับต่าง ๆ ไม่สอดคล้องกันส่งผลให้เกิดอุปสรรคในการปฏิบัติงานอีกทั้งการให้ความรู้และคำแนะนำของผู้เกี่ยวข้องไม่เข้าไปในแนวทางเดียวกันจึงสร้างความสับสนในการปฏิบัติงานแก่เทศบาล

สุวินชา การพัคชี และ รศ.อภिरดา สุทธิสานนท์ (2556) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ประสิทธิภาพ ระบบการควบคุมภายในของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในเขต กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยประชากรศาสตร์ ด้านอายุ ประสบการณ์การทำงาน มีผลต่อประสิทธิภาพการ ควบคุมภายใน ตามแนวคิดของ COSO ด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านสารสนเทศและการสื่อสารการติดตามและการประเมินผล 2) ปัจจัยประชากรศาสตร์ ด้านอายุ ประสบการณ์การทำงานและระดับการศึกษา มีผล ต่อประสิทธิภาพการดำเนินงาน โดยอายุและประสบการณ์การทำงานมีผลต่อคุณภาพของงาน ปริมาณของงาน เวลาวิธีการและค่าใช้จ่าย ส่วนระดับการศึกษา มีผลต่อคุณภาพของงานและปริมาณของงาน 3) ปัจจัยการบริหาร ด้านความพร้อมของบุคลากรและการฝึกอบรม มีความสัมพันธ์ใน ทิศทางเดียวกันกับ

ประสิทธิภาพการควบคุมภายใน ตามแนวคิดของ COSO ด้านการประเมินความเสี่ยงในภาพรวมที่ระดับปานกลาง 4) ปัจจัยการบริหาร ด้านความพร้อมของบุคลากรและการฝึกอบรมมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านคุณภาพของงาน และปริมาณของงานในภาพรวมที่ระดับต่ำ 5) ประสิทธิภาพการควบคุมภายในตามแนวคิดของ COSO ด้านการประเมินความเสี่ยงมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านคุณภาพของงาน และปริมาณของงาน ในภาพรวมที่ระดับปานกลาง

พัชร ชูเสวียด (2552) ทำการศึกษาเรื่อง ระบบบัญชีและการควบคุมภายในธุรกิจค้าปลีก มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระบบบัญชีและการควบคุมภายในที่ใช้อยู่ในปัจจุบันและเพื่อเสนอแนะระบบบัญชีที่เหมาะสมให้กับบริษัทฯ ผลการศึกษาพบว่า บริษัทไม่มีการกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของพนักงานอย่างชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร จึงเสนอแนะให้มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของพนักงานให้ชัดเจนเป็นเอกสาร ให้จัดทำแบบฟอร์มเอกสารต่าง ๆ ที่จำเป็นเพิ่มเพื่อใช้ การตรวจสอบและการควบคุมภายในที่ดีควรจัดทำระบบควบคุมภายในให้ชัดเจนเป็นคู่มือเพื่อสามารถนำข้อมูลไปใช้ประกอบการวางแผนควบคุมภายใน และใช้ตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ชญัญกิจ ทรัพย์ประสม (2552) ทำการศึกษาเรื่อง การประเมินผลการควบคุมภายในของ COSO : กรณีศึกษา ธนาคารแห่งประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลการควบคุมภายในตามแนวคิดของ COSO ที่นำมาใช้กับธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคเหนือ ส่วนเงินตราตามความเข้าใจของพนักงาน และเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อระดับการประเมินตามความเข้าใจของพนักงาน โดยรวบรวมข้อมูลจาก กฎระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ เอกสาร บทความทางวิชาการต่าง ๆ และให้พนักงานตอบแบบสอบถาม ผลการวิเคราะห์การประเมินพนักงานมีความเข้าใจในแต่ละประเด็นอยู่ในระดับดี คือ ประเด็นกิจกรรมการควบคุม ประเด็นสารสนเทศและการสื่อสาร ส่วนประเด็นสภาพแวดล้อมของการควบคุม การประเมินความเสี่ยง การติดตามและการประเมินผลอยู่ในระดับที่ยอมรับได้นี้เป็นผลมาจากฝ่ายบริหารมีการกำหนดนโยบายและมาตรการต่าง ๆ มาปฏิบัติเพื่อ ลดความเสี่ยง มีการติดตามวัดผล ปรับปรุงแก้ไขแนวปฏิบัติให้สอดคล้องกับนโยบาย เพื่อให้บรรลุ วัตถุประสงค์ขององค์กร มีการนำระบบสารสนเทศที่ทันสมัยมาปรับใช้ เพื่อให้พนักงานได้รับข่าวสาร ที่รวดเร็ว และสามารถเรียกใช้ข้อมูลได้ทันทีจากฐานข้อมูลของธนาคารแต่การปรับปรุงทุกด้านพร้อม กันทำให้ผู้บริหารไม่สามารถติดตามตรวจสอบได้สม่ำเสมอ ทำให้ขาดการพัฒนาคุณภาพงานและขาด ความเชื่อมโยงในระบบงาน ด้านความเข้าใจในระบบงาน มีความแตกต่างระหว่างตำแหน่งหน้าที่ที่ ต่างกันมีผลต่อความรู้ความเข้าใจในเรื่องการควบคุมภายในก็

ต่างกัน อีกทั้งประสบการณ์ทำงานที่ ต่างกันก็เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับการควบคุมภายในต่างกันด้วย

หทัยรัตน์ สุวรรณกุล (2553) ทำการศึกษาเรื่อง การประเมินระบบการควบคุมภายในของ สหกรณ์ออมทรัพย์ กรณีศึกษา สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์จำกัด มีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินว่าระบบการควบคุมภายในมีมาตรฐานเพียงพอหรือไม่เมื่อเทียบกับมาตรฐานสากลเพื่อ วิเคราะห์ว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำกัด มีระบบการควบคุมภายในที่ รัดกุมเพียงพอ และเจ้าหน้าที่ได้นำไปใช้จริงหรือไม่ ผลการศึกษาพบว่าสหกรณ์มีระบบการควบคุม ภายในที่ไม่เป็นไปตามหลักการ COSO ในประเด็นที่สำคัญ ๆ คือ สภาพแวดล้อมภายใน และการจัด โครงสร้างขององค์กรที่ไม่เหมาะสม การกำหนดวัตถุประสงค์ไม่มีการกำหนดในระดับหน่วยงานย่อย การระบุเหตุการณ์ ไม่มีการระบุไว้เป็นแบบแผนเพื่อง่ายต่อการนำมาประเมินผลการประเมิน ความเสี่ยง ไม่มีการประเมินความเสี่ยงในระดับหน่วยงานย่อยที่เป็นแบบแผนการตอบสนองต่อ ความเสี่ยง ไม่อาจตอบสนองเพราะไม่มีการระบุเหตุการณ์ไว้อย่างเป็นระบบ การกำหนดกิจกรรม ควบคุมมี การแบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบไม่เหมาะสมอาจเอื้อต่อการทุจริตได้การจัดการ สารสนเทศและ การสื่อสาร มีการเปิดเผยข้อมูลสารสนเทศไม่เพียงพอ โดยเฉพาะเรื่องที่มี สารสำคัญต่อรายงานทาง การเงิน และการติดตามประเมินผลไม่มีผู้ตรวจสอบทางด้านเทคโนโลยี สารสนเทศอีกครั้ง

กมลวรรณ พุฒชาติ (2553) ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการควบคุม ภายใน โดยการประเมินตนเอง (Control Self- Assessment CSA) ของสำนักงานทรัพย์สินส่วน พระมหากษัตริย์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการควบคุมภายในโดยการ ประเมินตนเอง ผลการศึกษาที่ได้คือความคิดเห็นของพนักงานตามแนวทางของ COSO ในภาพรวม เห็นด้วยในระดับมาก ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุมภายในมากที่สุด รองลงมาคือด้านกิจกรรม ควบคุม ด้านสารสนเทศและการสื่อสารเห็นด้วยระดับปานกลาง ด้านการติดตามและประเมินผล และ ด้านการประเมินความเสี่ยง พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการควบคุม ภายในตาม แนวทางของ COSO ในด้านการประเมินความเสี่ยงต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ในการศึกษา ความสัมพันธ์ ระหว่างการควบคุมภายในตามแนวทางของ COSO กับการนำ CSA มาใช้ในการ ปฏิบัติงาน พบว่า หากกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเชิงบวก จะทำให้ระดับความรู้ความเข้าใจมาก ยกเว้นด้านการติดตาม และประเมินผลความรู้ความเข้าใจของพนักงานที่มีต่อการนำระบบ CSA มาใช้ พบว่ามีความรู้ความ เข้าใจระดับมาก ด้านความเสี่ยงมากที่สุด รองลงมาคือด้านการควบคุม ความเสี่ยงและด้าน วัตถุประสงค์ของ CSA ดังนั้นหน่วยงานตรวจสอบภายใน ควรเพิ่มการให้ความรู้ เกี่ยวกับหลักการ CSA เพื่อสร้างทัศนคติที่ดีต่อการนำระบบมาใช้

ดวงเดือน เทียงธรรม (2554) ทำการศึกษาเรื่อง การประเมินระบบการควบคุมภายในงาน การเงินและบัญชีของวิทยาลัยเทคนิคสุราษฎร์ธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินระบบการควบคุม ภายในงานการเงินและบัญชี ศึกษาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่งานการเงินและบัญชี ว่าได้ ปฏิบัติ ถูกต้องและเป็นไปตามระบบการควบคุมภายในที่ดี เพื่อเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหา อุปสรรคต่าง ๆ และเพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เป็นการประเมินเกี่ยวกับ กิจกรรมการควบคุม ด้านการรับเงิน ด้านการจ่ายเงิน ด้านการยืมเงิน ด้านเก็บรักษาเงิน และการนำ เงินฝากธนาคาร ด้านการ ใช้งานในระบบ GFMS ด้านการบันทึกบัญชี และการจัดทำรายงาน การเงินตามระเบียบ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน ผลการวิจัยพบว่า วิทยาลัยเทคนิคสุราษฎร์ธานี มีระบบการควบคุมภายในที่ปฏิบัติตามระเบียบที่ มาตรฐานกำหนดไว้ ดังนี้ กิจกรรมการควบคุมภายในที่มีการควบคุมร้อยละ 100 ได้แก่ กิจกรรมการ ควบคุมด้านการ จ่ายเงิน ด้านการยืมเงินและด้านการเก็บรักษาเงินแล้วนำฝากธนาคาร รองลงมา ได้แก่ ด้านการบันทึก บัญชีและการจัดทำรายงานการเงิน ด้านการรับเงิน ส่วนกิจกรรมที่มีการ ควบคุม

มาลี พรหมชะอ่อน (2556) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการควบคุมภายในของบริษัทจดทะเบียนในเขตนิคมอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อระบบการควบคุม ภายในของบริษัทจดทะเบียนในเขตนิคมอุตสาหกรรม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยศึกษากลุ่ม นิคมอุตสาหกรรมโรจนะจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่จด ทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 154 ตัวอย่าง และใช้สถิติ ANOVA (Ftest) ในการวิเคราะห์ข้อมูล กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีอายุระหว่าง 31- 40 ปี ศึกษาในระดับการศึกษาปริญญาตรี กิจกรรมประเภทการผลิตสินค้ามีจำนวนพนักงาน 101 – 500 คน มีอายุการดำเนินงานของกิจการ 1 - 5 ปี สำหรับการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับ กิจกรรมการควบคุมภายในของบริษัทในด้านความ เชื่อถือได้และความถูกต้องของข้อมูลและ รายงานทางการเงินและการปฏิบัติงาน ด้านการปฏิบัติ ตามนโยบาย แผนงาน กระบวนการ ปฏิบัติงาน กฎและระเบียบ ด้านการดูแลป้องกันสินทรัพย์ ด้าน การดำเนินงานอย่างประหยัด และมีประสิทธิภาพ และด้านการดำเนินงานอย่างประหยัดและมี ประสิทธิภาพ อยู่ในระดับปาน กลาง ผลการวิจัยพบว่า การควบคุมภายในของบริษัทจดทะเบียนใน เขตอุตสาหกรรมจังหวัด พระนครศรีอยุธยามีความแตกต่างกันด้านประเภทของกิจการ ระหว่าง กิจการส่งออกสินค้า กับ กิจการซื้อมาขายไป และมีความแตกต่างกันในด้านอายุการดำเนินงานของ กิจการ ระหว่าง กิจการที่มีอายุน้อยกว่า 1 ปี กับกิจการที่มีอายุ 10 ปี ขึ้น สำหรับด้านขนาดของ กิจการไม่มีความ แตกต่างกัน

นาถสุดา สังขพันธุ์ (2556) ได้ศึกษาการประเมินการควบคุมภายในด้านการขายของเกี่ยวกับธุรกิจเหล็กเส้นก่อสร้าง กรณีศึกษาบริษัท เหล็กสยาม (2001) จำกัด ผลการศึกษาสรุปได้ว่า โครงสร้างการควบคุมภายในด้านการขายของบริษัทเหล็กสยาม(2001) จำกัด โดยภาพรวมแล้ว เป็นไปตามองค์ประกอบของการควบคุมภายในตามแนวคิดของ COSO คือ ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม ด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านกิจกรรมการควบคุม ด้านข้อมูล สารสนเทศและการสื่อสาร ด้านการติดตามและประเมินผล แต่มีจุดที่ควรปรับปรุงคือด้านการ ประเมินความเสี่ยง ควรมีการวิเคราะห์และบริหารความเสี่ยงอย่างเป็นระบบและเสนอแนะให้ ผู้บริหารควรให้ความสำคัญต่อบุคคลที่ยังไม่มีการควบคุมและจัดให้มีการปฏิบัติตามระบบเพื่อสร้าง ความสามารถ แข็งแกร่งขึ้นและบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้

บรรจง ดาราจร (2557) ประเมินการควบคุมภายในด้านการเงินและบัญชี กรณีศึกษา เฉพาะของวิทยาลัยการอาชีพเอปี่ซี ผลการศึกษาสรุปได้ว่า วิทยาลัยการอาชีพเอปี่ซี มีระบบการ ควบคุมภายในเหมือนกับหลักการควบคุมภายในที่ดีด้านองค์ประกอบตามแนวคิดของ COSO ร้อยละ 82.61 และส่วนผลการประเมินการควบคุมภายในด้านการเงินและบัญชีปฏิบัติได้ สอดคล้อง กับระบบการควบคุมภายในของกรมบัญชีกลางร้อยละ 92.31

Poolen (2011) ที่ทำการ วิจัยเรื่องระดับของการตรวจสอบได้ การวิเคราะห์โรงเรียนใน กำกับของรัฐและ โรงเรียนรัฐบาลที่บริหารตามประเพณีนิยมในอเมริกา ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าเมื่อ เปรียบเทียบกับ โรงเรียนที่ไม่ได้อยู่ ในกำกับของรัฐ โรงเรียนที่อยู่ในกำกับของรัฐได้คะแนนการ ตรวจสอบได้ภายในต่ำกว่าและมีการปฏิบัติที่ตรวจสอบได้ในสถานที่ในระดับที่น้อยกว่าเล็กน้อย อย่างไรก็ตาม การปฏิบัติงานที่ตรวจสอบ ได้มีความสัมพันธ์กับ โรงเรียนในกำกับของรัฐมากกว่า จาก การศึกษาวิจัยชี้ให้เห็นว่า มีความสัมพันธ์ เชิงลบระหว่างความเป็นตัวของตัวเองของโรงเรียนในการ กำกับของรัฐกับการปฏิบัติงานที่ตรวจสอบได้ ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นตัวของตัวเอง ของโรงเรียนในกำกับของรัฐกับการ ตรวจสอบได้ภายใน มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระหว่างส่วนต่างๆ ของการตรวจสอบ ได้สำหรับโรงเรียน มีความสัมพันธ์เชิงลบระหว่างการ ตรวจสอบได้ภายในและการปฏิบัติงานที่ ตรวจสอบได้ ความสัมพันธ์ทางลบระหว่างการตรวจสอบ ได้ภายในและการตรวจสอบได้ภายใน เกี่ยวกับการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ซึ่งสามารถดำเนินการได้โดยดำเนินการ จัดระบบสารสนเทศ และการ สื่อสารเกี่ยวกับการควบคุม ภายในให้เพียงพอและเหมาะสม และเป็น ปัจจุบันอยู่เสมอ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย จัดลำดับความสำคัญของระบบสารสนเทศและ การสื่อสาร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของระบบ สารสนเทศและการสื่อสารและส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนได้รับข้อมูลข่าวสารต่างๆ เกี่ยวกับ งบประมาณในการดำเนินงานในโรงเรียนรวมทั้งจัดให้มีการประชุมเพื่อปรึกษาหารือและ

แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับการบริหารงบประมาณอยู่เสมอ เพื่อให้สามารถพัฒนาระบบสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการ ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอย่างเหมาะสม

Woodard (1997) ที่ทำการวิจัยเรื่องการรับรู้ของผู้บริหารต่อบทบาทและประสิทธิภาพการควบคุมภายในของเท็กซัสและมหาวิทยาลัยใหญ่ 12 แห่งของรัฐบาล ผลการวิจัยชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในการรับรู้ของทั้งประธานและหัวหน้าเจ้าหน้าที่การเงินในเรื่องความสำคัญบทบาทของการควบคุมภายใน การรับรู้ที่แตกต่างกันของทั้งประธานหัวหน้าเจ้าหน้าที่การเงินและผู้อำนวยการด้านการควบคุมภายใน มีความสัมพันธ์กับความสำคัญของปัจจัยที่มีความหมาย การชี้แนะที่สมเหตุสมผล และการเป็นมีอาชีพของฝ่ายควบคุมภายใน ในฐานะที่เป็นมาตรการที่มีประโยชน์ต่อการประเมินประสิทธิภาพของการควบคุม

Melville (2013 : 209-222) ได้ศึกษา การตรวจสอบภายในและการสร้างกลยุทธ์ทางการจัดการ โดย Balance Scorecards พบว่า บทบาทของผู้ตรวจสอบภายในมีผลต่อการจัดการเชิงกลยุทธ์ของบริษัท และโดยมากบริษัทใช้กลยุทธ์การวัดผลการปฏิบัติงานแบบดุลยภาพ (Balanced Scorecards : BSC) ในการวัดผลการดำเนินงานของบริษัท โดยการวัดผลโดย BSC นี้สามารถประเมินค่าของบริษัทเกี่ยวกับกลยุทธ์ ที่ดีของบริษัท ซึ่งผลลัพธ์แสดงถึงศักยภาพของการบริหาร และประเมินค่าการทำงานของผู้จัดการอาวุโส และ BSC ถูกสนับสนุนในการใช้เป็นเครื่องวัดในการดำเนินงาน การบริหารงานและเป็นกลยุทธ์ใน หน่วยควบคุมคุณภาพของงานตรวจสอบบัญชี และงานตรวจสอบภายในด้วย ซึ่งทำให้ผู้ถือหุ้นพอใจอย่างยิ่ง

Zain, Subramaniam & Stewart (2016 : 1-18) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะคณะกรรมการตรวจสอบ คุณลักษณะของการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน และการประเมินผลผู้ตรวจสอบภายในจากการตรวจสอบงบการเงินพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินผลจากการตรวจสอบงบการเงินและสามลักษณะของกรรมการตรวจสอบ คือคณะกรรมการตรวจสอบต้องมีความอิสระ มีความรู้และมีประสบการณ์ด้านการบัญชีและการตรวจสอบและขอบเขตของการตรวจสอบภายในงบประมาณ และการประสานงานในข้อเสนอต่าง ๆ ที่เพิ่มมากขึ้นนอกเหนือจากนั้น ความสัมพันธ์ที่มีผลในเชิงบวกในการประเมินผลผู้ตรวจสอบภายในต่อการตรวจสอบงบการเงินและคุณลักษณะพิเศษที่เป็น บทบาทของการตรวจสอบภายในรวมถึงขนาดระดับประสบการณ์ของบุคลากรในการตรวจสอบ เวลาที่เหมาะสมและการปฏิบัติงานตรวจสอบมีการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ตรวจสอบบัญชีภายนอก ผลลัพธ์ที่ได้แสดงให้เห็นว่า คณะกรรมการตรวจสอบจะมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นหากหน่วยงานต่างๆมี ขั้นตอนในการตรวจสอบภายในที่ดี จะมีแนวโน้มในเชิงบวกหากผู้ตรวจสอบภายในมีการประสานงานกับผู้สอบบัญชีภายนอก

ตารางที่ 2.1 สรุปตัวแปรที่เกี่ยวข้องในงานวิจัย

ผู้วิจัย	ด้านสภาพ แวดล้อม ควบคุม	ด้านการ ประเมินความ เสี่ยง	ด้านกิจกรรม ควบคุม	ด้าน สารสนเทศ และสื่อสาร	ด้านการ ติดตาม ประเมินผล
นิรุตต์ เข้มเงิน (2556)	✓		✓		✓
นิภาเพ็ญ เสมรสุต (2551)	✓	✓	✓	✓	✓
เสน่ห์ เหล่าเสนา(2553)	✓		✓	✓	✓
ณรงค์ โพธิบุตร(2554)	✓	✓	✓		✓
ณรินทร์ ชำนาญ(2552)	✓	✓	✓	✓	✓
พรวิภา คุณมา(2554)	✓	✓	✓	✓	✓
มาลี พรหมชะอ่อน(2556)	✓	✓		✓	
นางสุคา สังขพันธุ์(2556)		✓	✓		
กิตติพงษ์ โภชนสมบัติ(2557)		✓	✓		✓
บรรจง คาราจร(2557)	✓	✓		✓	
Poolen(2011)	✓	✓		✓	
Woodard(1997)	✓	✓	✓		
พัชร ชูเสวียค(2552)	✓	✓		✓	
Zain, Subramaniam & Stewart (2016)	✓	✓		✓	✓

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพการควบคุมภายในที่มีผลต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2” เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ที่ศึกษาหรือวัดตัวแปรโดยมีแบบสอบถามเป็นเครื่องมือ (Questionnaire) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีดังต่อไปนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร (Population)

ประชากรที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ประกอบด้วย โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 จำนวน 162 โรงเรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 จำนวน 139 โรงเรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง จำนวน 146 โรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี จำนวน 111 โรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท จำนวน 178 โรงเรียน รวม 800 โรงเรียน (สำนักงานศึกษาธิการภาค ,2561)

กลุ่มตัวอย่าง (Simple)

สำหรับกลุ่มตัวอย่างของการศึกษา โรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 จำนวนรวม 800 โรงเรียน ซึ่งจำนวนนี้ใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 260 คน โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่าง คือการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม

คัดส่วนสำหรับการเก็บข้อมูลแบบสอบถาม กำหนดจากสำนักงานละ 52 โรงเรียนๆละ 1 คน ได้ตัวอย่างทั้งหมด 260 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการควบคุมภายในที่มีผลต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียน ในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 นั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพการควบคุมภายในที่มีผลต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองโดยมีขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรในการวิจัย
2. ทบทวนวัตถุประสงค์ กรอบแนวคิด สมมติฐาน และคำนิยามที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้
3. ศึกษาแนวคิดการสร้างแบบสอบถาม
4. สร้างแบบสอบถามฉบับร่างตามตัวแปรที่กำหนด นำปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ
5. นำแบบสอบถามกลับมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาให้เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์และนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอความเห็น
6. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ในกรวิจัย ซึ่งใช้แบบสอบถามปลายปิด โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ลักษณะแบบสอบถามประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล แบ่งออกเป็นส่วนๆ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ตำแหน่งหน้าที่และส่วนงานที่ปฏิบัติ ซึ่งลักษณะของคำถามจะมีคำตอบหลายตัวเลือกและเป็นแบบสอบถามปลายปิด 5 ข้อ ดังนี้

1. เพศ ใช้ระดับการวัดข้อมูลเป็นประเภทนามบัญญัติ (Nominal Scale)
2. อายุ ใช้ระดับการวัดข้อมูลเป็นประเภทนามเรียงลำดับ (Ordinal Scale)
3. สถานภาพ ใช้ระดับการวัดข้อมูลเป็นประเภทนามบัญญัติ (Nominal Scale)
4. การศึกษา ใช้ระดับการวัดข้อมูลเป็นประเภทนามบัญญัติ (Nominal Scale)

5. รายได้ต่อเดือน ใช้ระดับการวัดข้อมูลเป็นประเภทนามเรียงลำดับ (Ordinal Scale)
6. ประสิทธิภาพในการทำงาน ใช้ระดับการวัดข้อมูลเป็นประเภทนามเรียงลำดับ (Ordinal Scale)
7. ตำแหน่งหน้าที่ ใช้ระดับการวัดข้อมูลเป็นประเภทนามบัญญัติ (Nominal Scale)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพการควบคุมภายใน ประกอบด้วย ด้านสภาพแวดล้อมในการควบคุม ด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านกิจกรรมควบคุม ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร และ ด้านติดตามและประเมินผล

เกณฑ์การให้คะแนน

การให้คะแนนแต่ละข้อคำถามตามระดับ ดังนี้

มากที่สุด	ค่าระดับคะแนน 5 คะแนน
มาก	ค่าระดับคะแนน 4 คะแนน
ปานกลาง	ค่าระดับคะแนน 3 คะแนน
น้อย	ค่าระดับคะแนน 2 คะแนน
น้อยที่สุด	ค่าระดับคะแนน 1 คะแนน

นอกจากนี้ยังกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย โดยการหาพิสัยและอันตรภาคชั้น ของมาตรฐานส่วนประเมินค่าทางสถิติคะแนนเฉลี่ย (Arithmetic Mean) ใช้สูตรดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด}-\text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{5-1}{5} = 0.8$$

เกณฑ์การแปลผล

การแปลผลค่าคะแนนเฉลี่ยระดับความคิดเห็น ใช้เกณฑ์การแปลผลคะแนน ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
4.21 – 5.00	มากที่สุด
3.41 – 4.20	มาก
2.61 – 3.40	ปานกลาง
1.81 – 2.60	น้อย
1.00 – 1.80	น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับ แบบสอบถามเกี่ยวกับความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ประกอบด้วย ด้านการควบคุมการรับเงิน ด้านการเก็บรักษาเงิน ด้านการควบคุมการจ่ายเงิน ด้านการจัดทำบัญชี และด้านการจัดทำรายงานการเงิน

เกณฑ์การให้คะแนน

การให้คะแนนแต่ละข้อคำถามตามระดับ ดังนี้

มากที่สุด	ค่าระดับคะแนน 5 คะแนน
มาก	ค่าระดับคะแนน 4 คะแนน
ปานกลาง	ค่าระดับคะแนน 3 คะแนน
น้อย	ค่าระดับคะแนน 2 คะแนน
น้อยที่สุด	ค่าระดับคะแนน 1 คะแนน

นอกจากนี้ยังกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยการหาพิสัยและอันตรภาคชั้น ของมาตรฐานส่วนประเมินค่าทางสถิติคะแนนเฉลี่ย (Arithmetic Mean) ใช้สูตรดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด}-\text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{5-1}{5} = 0.8$$

เกณฑ์การแปลผล

การแปลผลค่าคะแนนเฉลี่ยระดับผลการดำเนินงาน ใช้เกณฑ์การแปลผลคะแนน ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
4.21 – 5.00	มากที่สุด
3.41 – 4.20	มาก
2.61 – 3.40	ปานกลาง
1.81 – 2.60	น้อย
1.00 – 1.80	น้อยที่สุด

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นสำหรับการศึกษาไปทดสอบความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่น ดังนี้

1. ความเที่ยงตรงของการวัด (validity) การตรวจสอบหาความถูกต้องของการวัด

ตามเนื้อหาของแบบสอบถาม จะใช้การประเมินผล Item Objective Index (IOC) โดยผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญในด้านต่างๆ จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความถูกต้องของเนื้อหา โดยการประเมินผล Item Objective Index (IOC) พบว่ามีค่าความเชื่อมั่นเกิน 0.05 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามมีความเที่ยงตรงเป็นอย่างมาก ดังนี้

1.1 นายสุรวิทย์ เจียมจิตร ผู้อำนวยการ โรงเรียนอนุบาลพนบุรี จังหวัดพนบุรี

1.2 นางภาวนา นันทศรี ผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพนบุรี เขต 1

1.3 นางชมัยพร อยู่พิทักษ์ ผู้อำนวยการกลุ่มตรวจสอบภายใน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพนบุรี เขต 1

2. การทดสอบความน่าเชื่อถือ (Reliability) ของเครื่องมือเพื่อให้แน่ใจว่า คำถามมีความน่าเชื่อถือเชิงสถิติ โดยนำแบบสอบถามมา 30 ชุด มาประมวลผลและทดสอบความน่าเชื่อถือด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ในการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม พบว่า ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.920 ซึ่งจากการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์ของความน่าเชื่อถือ (Reliability Coefficient) ของแบบสอบถามผลที่ได้นั้นมีค่ามากกว่า 0.7 ซึ่งมีค่าความน่าเชื่อถือเพียงพอที่จะใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2550, น.284)

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษารวบรวมข้อมูลเอกสารและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาสาระตามหัวข้องานวิจัย

2. ออกแบบสอบถามและนำแบบสอบถามแจกตามจำนวนที่กำหนดเมื่อได้รับแบบสอบถามกลับมาแล้ว นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความครบถ้วน เพื่อนำไปศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3. การจัดทำข้อมูลและวิเคราะห์ผล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้วนำมาวิเคราะห์ทางสถิติ โดยการประมวลผลทางคอมพิวเตอร์ ซึ่งใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ ประสิทธิภาพการควบคุมภายใน และความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงิน ใช้วิเคราะห์ด้วยการคำนวณค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เพื่อความเป็นกลาง และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เพื่อวัดการกระจายของคะแนน

3. วิเคราะห์สมมติฐาน

ใช้สถิติทดสอบการถดถอยเชิงพหุ (Multiple Linear Regression Analysis) เพื่อทดสอบประสิทธิภาพการควบคุมภายในที่มีผลต่อประสิทธิภาพการควบคุมภายในที่มีผลต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 เนื่องจากเป็นตัวแปรที่มีค่าต่อเนื่องทั้ง 2 ตัวแปร โดยค่าที่จะทำการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R) ค่าสัมประสิทธิ์การกำหนด (R^2) และการวัดการกระจายความคลาดเคลื่อน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับงานวิจัย เรื่อง “ประสิทธิภาพการควบคุมภายในที่มีผลต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2” เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยทำการเก็บข้อมูล ครูที่ทำหน้าที่ทางการเงินของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี จำนวน 260 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามทั้งหมด มาทำการวิเคราะห์โดยวิธีการทางสถิติตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยนำเสนอผลการทดสอบและวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลเชิงพรรณนาเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล

ส่วนที่ 2: ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิภาพการควบคุมภายใน

ส่วนที่ 3 : ข้อมูลเกี่ยวกับความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2

ส่วนที่ 4: ข้อมูลเชิงการทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลเชิงพรรณนาเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ครูที่ทำหน้าที่ทางการเงินของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 จำนวน 260 คน ซึ่งสามารถสรุปข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามได้ดังที่แสดงในตารางที่ 4.1- 4.8

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละ ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	87	28.9
หญิง	183	70.38
รวม	260	100.0

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 183 คน คิดเป็น ร้อยละ 70.38 และเพศชาย จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 28.9

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและร้อยละ ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
25 - 35 ปี	16	6.2
36 - 45 ปี	80	30.8
46 - 55 ปี	110	42.3
56 ปีขึ้นไป	54	20.8
รวม	260	100.0

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 46 – 55 ปี จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 42.3 รองลงมาคือ 36 – 45 ปี จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 30.8 รองลงมาคือ 56 ปี ขึ้นไป จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 20.8 และ 25 – 35 ปี จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 6.2

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและร้อยละ ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
โสด	70	26.9
สมรส	188	72.3
หม้าย/หย่าร้าง/แยกกันอยู่	2	0.8
รวม	260	100.0

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส จำนวน 188 คน คิดเป็นร้อยละ 72.3 รองลงมาคือ โสด จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 26.9 และ หม้าย/หย่าร้าง/แยกกันอยู่ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.8

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนและร้อยละ ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	219	84.2
สูงกว่าปริญญาตรี	41	15.8
รวม	260	100.0

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า จำนวน 219 คน คิดเป็นร้อยละ 84.2 และ สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 15.8

ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนและร้อยละ ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

รายได้ต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 20,000 บาท	23	8.8
20,001 - 40,000 บาท	97	37.3
40,001 -60,000 บาท	89	34.2
60,001 บาทขึ้นไป	51	19.6
รวม	260	100.0

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีรายได้ต่อเดือน 20,001 – 40,000 บาท จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 37.3 รองลงมาคือ 40,001 -60,000 บาท จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 34.2 รองลงมาคือ 60,001 บาทขึ้นไป จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 19.6 และต่ำกว่า 20,000 บาท จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 8.8

ตารางที่ 4.6 แสดงจำนวนและร้อยละ ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

ประสบการณ์ในการทำงาน	จำนวน	ร้อยละ
ระหว่าง 6 เดือน - 1 ปี	24	9.2
ระหว่าง 1 - 2 ปี	1	0.4

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ประสบการณ์ในการทำงาน	จำนวน	ร้อยละ
ระหว่าง 2 - 3 ปี	19	7.3
มากกว่า 4 ปี ขึ้นไป	216	83.1
รวม	260	100.0

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 4 ปี ขึ้นไป จำนวน 216 คน คิดเป็นร้อยละ 83.1 รองลงมาคือ ระหว่าง 6 เดือน – 1 ปี จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 9.2 รองลงมาคือ ระหว่าง 2 – 3 ปี จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 7.3 และ ระหว่าง 1 – 2 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.4

ตารางที่ 4.7 แสดงจำนวนและร้อยละ ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่

โรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2	จำนวน	ร้อยละ
ผู้บริหาร	10	3.8
ครูผู้สอน	222	85.4
เจ้าหน้าที่ธุรการ	27	10.4
รวม	260	100.0

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีตำแหน่งครูผู้สอน จำนวน 222 คน คิดเป็นร้อยละ 85.4 รองลงมาคือ เจ้าหน้าที่ธุรการ จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 10.4 และ ผู้บริหาร จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 3.8

ตารางที่ 4.8 แสดงจำนวนและร้อยละ ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่

โรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการ ภาค 2	จำนวน	ร้อยละ
งานบริหารทั่วไป	17	6.5
งานบริหารงบประมาณ	226	86.9
อื่นๆ	16	6.2
รวม	260	100.0

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีส่วนงานที่ปฏิบัติคือฝ่ายบริหาร งบประมาณ จำนวน 226 คน คิดเป็นร้อยละ 86.9 รองลงมาคือ งานบริหารทั่วไป จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 6.5 และ อื่นๆ จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 6.2

ส่วนที่ 2: ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิภาพการควบคุมภายในที่มีผลต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิภาพการควบคุมภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 โดยภาพรวม

ประสิทธิภาพการควบคุมภายในของโรงเรียน ในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	
			ความคิดเห็น	อันดับ
ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม	4.08	.38	มาก	5
ด้านการประเมินความเสี่ยง	4.16	.48	มาก	4
ด้านกิจกรรมควบคุม	4.22	.38	มากที่สุด	3
ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร	4.58	.60	มากที่สุด	1
ด้านการติดตามและประเมินผล	4.54	.62	มากที่สุด	2
รวม	4.32	.34	มาก	

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ประสิทธิภาพการควบคุมภายในที่มีผลต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.32 (SD= 0.34) เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับของค่าเฉลี่ย พบว่า มากที่สุดคือ ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร ค่าเฉลี่ย 4.58 (SD= 0.60) รองลงมาคือด้านการติดตามและประเมินผลค่าเฉลี่ย 4.54 (SD= 0.62) รองลงมาคือด้านกิจกรรมควบคุมค่าเฉลี่ย 4.22 (SD= 0.38) รองลงมาคือ ด้านการประเมินความเสี่ยง ค่าเฉลี่ย 4.16 (SD= 0.48) และด้านสภาพแวดล้อมการควบคุมค่าเฉลี่ย 4.08 (SD= 0.38) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิภาพการควบคุมภายในที่มีผลต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียน ในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม

ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	
			ความคิดเห็น	อันดับ
1. มีการกำหนดรูปแบบการบริหารงานที่เหมาะสม เช่น วิทยาลัยทัศน การวางแผน	4.22	.42	มากที่สุด	3
2. มีการประชาสัมพันธ์ด้านความซื่อสัตย์และจริยธรรมในองค์กร	4.36	.50	มากที่สุด	1
3. การจัดองค์ประกอบความเหมาะสมโดยการแบ่งแยกอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ	4.30	.47	มากที่สุด	2
4. มีข้อกำหนดเกี่ยวกับระดับการศึกษา ความรู้ความสามารถและประสบการณ์ของบุคลากร	4.11	.56	มาก	6
5. มีวิธีการสรรหา ฝึกอบรม การประเมินผล และผลตอบแทน	3.93	.71	มาก	8
6. มีวิธีการประเมินผลการปฏิบัติงาน จริยธรรม และความซื่อสัตย์	4.21	.44	มาก	4
7. การกำหนดความรับผิดชอบและมอบอำนาจหน้าที่ตรงตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย	4.03	.54	มาก	7
8. มีการอธิบายลักษณะงาน หรือ Job Description ของบุคลากรทุกระดับ	3.75	.70	มาก	10
9. มีการกำหนดเป้าหมายมาตรฐานหรือเกณฑ์วัดในการปฏิบัติงาน	3.79	.56	มาก	9
10. กำหนดวิธีการติดต่อสื่อสารทั้งที่เป็นลายลักษณ์อักษรและไม่เป็นลายลักษณ์อักษร	4.12	.56	มาก	5
รวม	4.08	.38	มาก	

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ประสิทธิภาพการควบคุมภายในที่มีผลต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม โดยรวมอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ย 4.08 (SD= 0.38) เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับของค่าเฉลี่ย พบว่า มากที่สุดคือ มีการประชาสัมพันธ์ด้านความซื่อสัตย์และจริยธรรมในองค์กร ค่าเฉลี่ย 4.36 (SD= 0.50) รองลงมาคือ การจัดองค์กรความเหมาะสม โดยการแบ่งแยกอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ ค่าเฉลี่ย 4.30 (SD= 0.47)รองลงมาคือ มีการกำหนดรูปแบบการบริหารงานที่เหมาะสม เช่นวิสัยทัศน์ การวางแผน รองลงมาคือ มีข้อกำหนดเกี่ยวข้องกับระดับการศึกษา ความรู้ ค่าเฉลี่ย 4.22 (SD= 0.42)รองลงมาคือ มีวิธีการประเมินผลการปฏิบัติงาน จริยธรรม และความซื่อสัตย์ ค่าเฉลี่ย 4.21 (SD= 0.44)รองลงมาคือ กำหนดวิธีการติดต่อสื่อสารทั้งที่เป็นลายลักษณ์อักษรและไม่เป็นลายลักษณ์อักษร ค่าเฉลี่ย 4.12 (SD= 0.56)รองลงมาคือ การกำหนดความรับผิดชอบและมอบอำนาจหน้าที่ตรงตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย รองลงมาคือ มีวิธีการสรรหาฝึกรอบรม การประเมินผล และผลตอบแทน ค่าเฉลี่ย 4.11 (SD= 0.56)รองลงมาคือ มีการกำหนดเป้าหมายมาตรฐานหรือเกณฑ์วัดในการปฏิบัติงานความสามารถและประสิทธิภาพของบุคลากร ค่าเฉลี่ย 4.03 (SD= 0.54)และมีการอธิบายลักษณะงาน หรือ Job Description ของบุคลากรทุกระดับ ค่าเฉลี่ย 3.75 (SD= 0.70) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิภาพการควบคุมภายในที่มีผลต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ด้านการประเมินความเสี่ยง

ด้านการประเมินความเสี่ยง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	
			ความคิดเห็น	อันดับ
1. มีการลงนามอนุมัติเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อพิจารณาการเกิดขึ้นจริงของรายการหรือเอกสาร	4.25	.46	มากที่สุด	2
2. มีการคำนวณ สอบทานโดยอีกบุคคลหนึ่งหรืออีกวิธีหนึ่งเพื่อความแม่นยำของตัวเลข	4.23	.46	มากที่สุด	4
3. มีการพิมพ์ลำดับเลขที่เอกสารไว้ล่วงหน้าและมีการสอบทานภายในภายหลัง	4.34	.53	มากที่สุด	1
4. มีการสอบทานขอระหว่างบัญชีรายละเอียดซึ่งแยกหน้าที่ของผู้จัดทำและมีการกระทบยอดคงเหลือในบัญชีคุม	4.24	.47	มากที่สุด	3

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

ด้านการประเมินความเสี่ยง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	
			ความคิดเห็น	อันดับ
5. มีการอนุมัติการจัดทำเอกสารเกี่ยวกับการโยกย้าย หรือการให้ยืมสินทรัพย์	4.02	.71	มาก	5
6. มีมาตรการการลงโทษเจ้าหน้าที่เจตนาฝ่าฝืนระเบียบกฎเกณฑ์มาตรฐาน	3.91	.69	มาก	6
รวม	4.16	.48	มาก	

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ประสิทธิภาพการควบคุมภายในที่มีผลต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ด้านการประเมินความเสี่ยง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.16 (SD= 0.48) เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับของค่าเฉลี่ย พบว่า มากที่สุดคือ มีการพิมพ์ลำดับเลขที่เอกสารไว้ล่วงหน้าและมีการสอบทานภายในภายหลัง ค่าเฉลี่ย 4.34 (SD= 0.53) รองลงมาคือ มีการลงนามอนุมัติเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อพิจารณาการเกิดขึ้นจริงของรายการหรือเอกสาร ค่าเฉลี่ย 4.25 (SD= 0.46) รองลงมาคือ มีการสอบทานขอระหว่างบัญชีรายละเอียดซึ่งแยกหน้าที่ของผู้จัดทำและมีการกระทบยอดคงเหลือในบัญชีคุม ค่าเฉลี่ย 4.24 (SD= 0.47) รองลงมาคือ การคำนวณ สอบทานโดยอีกบุคคลหนึ่งหรืออีกวิธีหนึ่งเพื่อความแม่นยำของตัวเลข ค่าเฉลี่ย 4.23 (SD= 0.46) รองลงมาคือ มีการอนุมัติการจัดทำเอกสารเกี่ยวกับการโยกย้าย หรือการให้ยืมสินทรัพย์ ค่าเฉลี่ย 4.02 (SD= 0.71) และมีมาตรการการลงโทษเจ้าหน้าที่เจตนาฝ่าฝืนระเบียบกฎเกณฑ์มาตรฐาน ค่าเฉลี่ย 3.91 (SD= 0.69) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิภาพการควบคุมภายในที่มีผลต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ด้านกิจกรรมควบคุม

ด้านกิจกรรมควบคุม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	
			ความคิดเห็น	อันดับ
1. มีการกำหนดนโยบายและวิธีปฏิบัติตามแผนงานและงบประมาณโดยผู้บริหาร	4.18	.44	มาก	5
2. มีการสอบทานงบประมาณที่ตั้งกับการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นจริงเป็นระยะ	3.94	.61	มาก	8
3. มีการสอบทานโดยหัวหน้างาน เช่น สอบทานการปฏิบัติงานจริงรับที่ได้รับมอบหมาย	3.98	.63	มาก	7
4. มีการแบ่งหน้าที่ระหว่างผู้อนุมัติ ผู้บันทึกบัญชีและผู้เก็บรักษาทรัพย์สินที่สำคัญ	4.36	.54	มากที่สุด	3
5. มีการอนุมัติรายการก่อนการบันทึกรายการลงในบัญชี	4.34	.55	มากที่สุด	4
6. มีการออกแบบและการใช้เอกสารที่เหมาะสม	4.13	.58	มาก	6
7. มีระบบป้องกันอุบัติเหตุหากเกิดความเสียหายของแฟ้มข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์ หรือเอกสาร	4.41	.53	มากที่สุด	2
8. การเปิดบัญชีเงินฝากธนาคารเป็นไปตามระเบียบที่กำหนดและได้รับอนุมัติจากผู้บริหาร	4.80	.39	มากที่สุด	1
9. มีการบันทึกเวลาการปฏิบัติงาน การอนุญาตออกนอกสถานศึกษา ได้รับการอนุมัติจากผู้บริหาร	3.87	.70	มาก	9
รวม	4.22	.38	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ประสิทธิภาพการควบคุมภายในที่มีผลต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ด้านกิจกรรมควบคุม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดค่าเฉลี่ย 4.22 (SD= 0.38) เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับของค่าเฉลี่ย พบว่า มากที่สุดคือ การเปิดบัญชีเงินฝากธนาคารเป็นไปตามระเบียบที่กำหนดและได้รับอนุมัติจากผู้บริหาร ค่าเฉลี่ย 4.80(SD= 0.39) รองลงมาคือมีระบบป้องกันอุบัติเหตุหากเกิดความเสียหายของแฟ้มข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์ หรือเอกสาร ค่าเฉลี่ย 4.41(SD= 0.53) รองลงมาคือ มีการแบ่งหน้าที่ระหว่างผู้อนุมัติ ผู้บันทึกบัญชี และผู้เก็บรักษาทรัพย์สินที่สำคัญ ค่าเฉลี่ย 4.36(SD= 0.54)รองลงมาคือ มีการอนุมัติรายการก่อนการบันทึกรายการลงในบัญชี ค่าเฉลี่ย 4.34(SD= 0.55) รองลงมาคือ มีการกำหนดนโยบายและวิธีปฏิบัติตามแผนงานและงบประมาณโดยผู้บริหาร ค่าเฉลี่ย 4.18(SD= 0.44) รองลงมาคือ มีการออกแบบและการใช้เอกสารที่เหมาะสม ค่าเฉลี่ย 4.13(SD= 0.53) รองลงมาคือ มีการสอบทานโดยหัวหน้างาน เช่น สอบทานการปฏิบัติงานจริงรับที่ได้รับมอบหมาย ค่าเฉลี่ย 3.98(SD= 0.63) รองลงมาคือ มีการสอบทานงบประมาณที่ตั้งกับการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นจริงเป็นระยะ ค่าเฉลี่ย 3.94(SD= 0.61)และมีการบันทึกเวลาการปฏิบัติงาน การอนุญาตออกนอกโรงเรียน ได้รับการอนุมัติจากผู้บริหาร ค่าเฉลี่ย 3.87(SD= 0.70) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิภาพการควบคุมภายในที่มีผลต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร

ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	
			ความคิดเห็น	อันดับ
1. มีระบบการส่งข้อมูลข่าวสารภายในโรงเรียน เพื่อให้ทราบถึงการดำเนินงานตามระเบียบที่กำหนด	4.66	.60	มากที่สุด	1
2. มีการรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในระบบฐานข้อมูลกลางที่สามารถเปิดศึกษาได้อย่างรวดเร็ว	4.48	.67	มากที่สุด	4
3. มีการระบบการป้องกันข้อมูลที่เป็นความลับของโรงเรียน	4.56	.63	มากที่สุด	2
4. มีการพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของผู้บริหาร ข้าราชการ บุคลากร เกี่ยวกับระเบียบการปฏิบัติงาน	4.52	.65	มากที่สุด	3
รวม	4.58	.60	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ประสิทธิภาพการควบคุมภายในที่มีผลต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ด้านสารสนเทศ และการสื่อสาร ค่าเฉลี่ย 4.58(SD= 0.60) โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับของค่าเฉลี่ย พบว่า มากที่สุดคือ มีระบบการส่งข้อมูลข่าวสารภายในโรงเรียนเพื่อให้ทราบถึงการดำเนินงานตามระเบียบที่กำหนด ค่าเฉลี่ย 4.66 (SD= 0.60) รองลงมาคือ มีการระบบการป้องกันข้อมูลที่เป็นความลับของโรงเรียน ค่าเฉลี่ย 4.56 (SD= 0.63) รองลงมาคือ มีการพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของผู้บริหาร ข้าราชการ บุคลากร เกี่ยวกับระเบียบการปฏิบัติงาน ค่าเฉลี่ย 4.52 (SD= 0.65) และมีการรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในระบบฐานข้อมูลกลางที่สามารถเปิดศึกษาได้อย่างรวดเร็ว ค่าเฉลี่ย 4.48 (SD= 0.67)ตามลำดับ

ตารางที่ 4.14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิภาพการควบคุมภายในที่มีผลต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ด้านการติดตามประเมินผล

ด้านการติดตามประเมินผล	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	
			ความคิดเห็น	อันดับ
1. มีการกำหนดระบบรายงานผลการปฏิบัติงานเป็นระยะเพื่อวัดผลงานที่เกิดกับมาตรฐานที่วางไว้	4.56	.62	มากที่สุด	2
2. มีการจัดทำรายงานแสดงความคลาดเคลื่อนของการดำเนินงานเป็นระยะๆ เพื่อให้ทราบถึงความแตกต่างระหว่างผลงานที่เกิดขึ้นจริงกับที่ได้ประมาณการไว้	4.49	.67	มากที่สุด	3
3. กำหนดผู้รับผิดชอบถึงความแตกต่างประเมินผล และหาแนวทางแก้ไขอยู่เสมอ	4.45	.69	มากที่สุด	4
4. มีการสอบถามการปฏิบัติงานและการลงบัญชีจากผู้ตรวจสอบภายนอก	4.65	.61	มากที่สุด	1
รวม	4.54	.62	มาก	

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ประสิทธิภาพการควบคุมภายในที่มีผลต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ด้านการติดตามประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.54 (SD= 0.62) เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับของค่าเฉลี่ย พบว่า มากที่สุดคือ มีการสอบถามการปฏิบัติงานและการลงบัญชีจากผู้ตรวจสอบภายนอก ค่าเฉลี่ย 4.65 (SD= 0.61) รองลงมาคือมีการกำหนดระบบรายงานผลการปฏิบัติงานเป็นระยะเพื่อวัดผลงานที่เกิดกับมาตรฐานที่วางไว้ ค่าเฉลี่ย 4.56 (SD= 0.62) รองลงมาคือ มีการจัดทำรายงานแสดงความคลาดเคลื่อนของการดำเนินงานเป็นระยะๆ เพื่อให้ทราบถึงความแตกต่างระหว่างผลงานที่เกิดขึ้นจริงกับที่ได้ประมาณการไว้ ค่าเฉลี่ย 4.49 (SD= 0.67) และกำหนดผู้รับผิดชอบถึงความแตกต่างประเมินผล และหาแนวทางแก้ไขอยู่เสมอ ค่าเฉลี่ย 4.45 (SD= 0.69) ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงิน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2

ตารางที่ 4.15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงิน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 โดยภาพรวม

ความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของ โรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	
			ความคิดเห็น	อันดับ
ด้านการควบคุมการรักษาเงิน	4.75	.40	มากที่สุด	1
ด้านการเก็บรักษาเงิน	4.63	.30	มากที่สุด	3
ด้านการควบคุมการจ่ายเงิน	4.72	.33	มากที่สุด	2
ด้านการจัดทำบัญชี	4.50	.39	มากที่สุด	4
ด้านการจัดทำรายงานการเงิน	4.17	.42	มาก	5
รวม	4.56	.24	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงิน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุดค่าเฉลี่ย 4.56 (SD= 0.24) เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับของค่าเฉลี่ย พบว่า มากที่สุดคือ ด้านการควบคุมการรับเงิน ค่าเฉลี่ย 4.75 (SD= 0.40) รองลงมาคือ ด้านการควบคุมการจ่ายเงินค่าเฉลี่ย 4.72 (SD= 0.33) รองลงมาคือ ด้านการเก็บรักษาเงิน ค่าเฉลี่ย 4.63 (SD= 0.30) รองลงมาคือ ด้านการจัดทำบัญชีค่าเฉลี่ย 4.50 (SD= 0.39) และด้านการจัดทำรายงานการเงิน ค่าเฉลี่ย 4.17 (SD= 0.42) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.16 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ด้านการควบคุมการรับเงิน

ด้านการควบคุมการรับเงิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	
			ความคิดเห็น	อันดับ
1. มีคำสั่งหรือบันทึกมอบหมายผู้ทำหน้าที่รับ-จ่ายเงินอย่างชัดเจน	4.76	.42	มากที่สุด	2
2. ผู้ทำหน้าที่รับ-จ่ายเงิน เป็นผู้ที่ได้รับมอบหมายตามคำสั่ง หรือบันทึกสั่งการของผู้อำนวยการสถานศึกษา	4.76	.42	มากที่สุด	2
3. มีการออกใบเสร็จรับเงินตามแบบของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่ผู้ชำระเงินทุกครั้งที่มีการรับเงิน	4.80	.39	มากที่สุด	1
4. ใบเสร็จรับเงิน ระบุข้อมูลรายละเอียดที่เป็นสาระสำคัญครบถ้วน สมบูรณ์	4.80	.40	มากที่สุด	1
5. ยอดเงินรวมในใบเสร็จรับเงินทุกฉบับที่มีการรับเงินตรงกับยอดเงินที่สรุปไว้ด้านหลังสำเนาใบเสร็จรับเงินฉบับสุดท้ายของแต่ละวัน	4.65	.54	มมากที่สุด	3
รวม	4.75	.40	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงิน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ด้านการควบคุมการรับเงิน อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.75 (SD= 0.40) เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับของค่าเฉลี่ย พบว่า มากที่สุดคือ มีการออกใบเสร็จรับเงินตามแบบของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่ผู้ชำระเงินทุกครั้งที่มีการรับเงิน ค่าเฉลี่ย 4.80 (SD= 0.39) รองลงมาคือ ใบเสร็จรับเงิน ระบุข้อมูลรายละเอียดที่เป็นสาระสำคัญครบถ้วน สมบูรณ์ ค่าเฉลี่ย 4.80 (SD= 0.40) รองลงมาคือ มีคำสั่งหรือบันทึกมอบหมายผู้ทำหน้าที่รับ-จ่ายเงินอย่างชัดเจน ค่าเฉลี่ย 4.76 (SD= 0.42) รองลงมาคือ ผู้ทำหน้าที่รับ-จ่ายเงิน เป็นผู้ที่ได้รับมอบหมายตามคำสั่ง หรือบันทึกสั่งการของผู้อำนวยการโรงเรียน ค่าเฉลี่ย 4.76 (SD= 0.42) และยอดเงินรวมในใบเสร็จรับเงินทุกฉบับที่มีการรับ

เงินตรงกับยอดเงินที่สรุปไว้ด้านหลังสำเนาใบเสร็จรับเงินฉบับสุดท้ายของแต่ละวัน ค่าเฉลี่ย 4.65 (SD= 0.54) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.17 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ด้านการเก็บรักษาเงิน

ด้านการเก็บรักษาเงิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	
			ความคิดเห็น	อันดับ
1.มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการเก็บรักษาเงิน	4.79	.41	มากที่สุด	2
2.คณะกรรมการเก็บรักษาเงินปฏิบัติหน้าที่ตามที่ระเบียบกำหนด	4.80	.41	มากที่สุด	1
3.เงินภาษีหัก ณ ที่จ่าย มีการนำส่งสรรพากรในท้องที่ภายใน 7 วัน นับแต่วันสิ้นเดือนของเดือนที่จ่ายเงิน	4.77	.43	มากที่สุด	3
4.การเก็บรักษาเงินสดแต่ละประเภท เป็นไปตามวงเงินอำนาจการเก็บรักษาที่กระทรวงการคลังอนุมัติ และระเบียบที่เกี่ยวข้อง (เงินรายได้สถานศึกษา เงินอุดหนุน เงินภาษีหัก ณ ที่จ่าย เงินลูกเสือ เงินเนตรนารี เงินรายได้แผ่นดิน ฯลฯ)	4.48	.51	มากที่สุด	4
5.เงินรายได้แผ่นดิน มีการนำส่งคลังอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง กรณีวันใดมีเงินรายได้แผ่นดินเก็บรักษาเกินกว่า 10,000 บาท มีการนำเงินส่งคลัง อย่างช้าไม่เกิน 7 วันทำการ	4.33	.53	มากที่สุด	5
รวม	4.63	.30	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4.17 พบว่า ความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงิน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ด้านการเก็บรักษาเงินอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.63 (SD= 0.30) เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับของค่าเฉลี่ย พบว่ามากที่สุดคือ คณะกรรมการเก็บรักษาเงินปฏิบัติหน้าที่ตามที่ระเบียบกำหนด ค่าเฉลี่ย 4.80 (SD= 0.41) รองลงมาคือ มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการเก็บรักษาเงิน ค่าเฉลี่ย 4.77 (SD= 0.43) รองลงมาคือ เงิน

ภาษีหัก ณ ที่จ่าย มีการนำส่งสรรพากรในท้องที่ภายใน 7 วัน นับแต่วันสิ้นเดือนของเดือนที่จ่ายเงิน ค่าเฉลี่ย 4.65 (SD= 0.54) รองลงมาคือ การเก็บรักษาเงินสดแต่ละประเภท เป็นไปตามวงเงินอำนาจ การเก็บรักษาที่กระทรวงการคลังอนุมัติค่าเฉลี่ย 4.48 (SD= 0.51) และระเบียบที่เกี่ยวข้อง (เงินรายได้ โรงเรียน เงินอุดหนุน เงินภาษีหัก ณ ที่จ่ายเงินลูกเสือ เงินเนตรนารี เงินรายได้แผ่นดิน ฯลฯ) และ เงินรายได้แผ่นดิน มีการนำส่งคลังอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง กรณีวันใดมีเงินรายได้แผ่นดินเก็บรักษา เกินกว่า 10,000 บาท มีการนำเงินส่งคลัง อย่างช้าไม่เกิน 7 วันทำการ ค่าเฉลี่ย 4.33 (SD= 0.53) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.18 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของ โรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ด้านการควบคุมการจ่ายเงิน

ด้านการควบคุมการจ่ายเงิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	
			ความคิดเห็น	อันดับ
1.การจ่ายเงินแต่ละประเภทตรงตามวัตถุประสงค์ และระเบียบหรือแนวทางการดำเนินงานที่กำหนด	4.56	.50	มากที่สุด	5
2.การจ่ายเงินทุกรายการได้รับอนุมัติจาก ผู้อำนวยการสถานศึกษา และยอดเงินที่จ่ายตรงกับที่ได้รับอนุมัติ	4.62	.48	มากที่สุด	4
3.มีหลักฐานการจ่ายถูกต้อง ครบถ้วนทุกรายการที่จ่ายเงิน	4.82	.38	มากที่สุด	2
4.ใบสำคัญคู่จ่ายที่เป็นใบเสร็จรับเงินจากเจ้าหนี้มี รายการครบถ้วนตามที่กระทรวงการคลังกำหนด	4.89	.30	มากที่สุด	1
5.ผู้จ่ายเงิน มีการลงลายมือชื่อรับรองการจ่าย พร้อมทั้งชื่อตัวบรรจง และวัน เดือน ปี ที่จ่ายเงิน กำกับไว้ที่หลักฐานการจ่ายทุกรายการ	4.71	.47	มากที่สุด	3
รวม	4.72	.33	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4.18 พบว่า ความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงิน ของโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ด้านการควบคุมการ

จ่ายเงิน อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.72 (SD= 0.33) เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับของค่าเฉลี่ย พบว่า มากที่สุดคือ ใบสำคัญคู่จ่ายที่เป็นใบเสร็จรับเงินจากเจ้าหนี้มีรายการครบถ้วนตามที่กระทรวงการคลังกำหนด ค่าเฉลี่ย 4.89 (SD= 0.30) รองลงมาคือ มีหลักฐานการจ่ายถูกต้อง ครบถ้วนทุกรายการที่จ่ายเงิน ค่าเฉลี่ย 4.82 (SD= 0.38) รองลงมาคือ ผู้จ่ายเงิน มีการลงลายมือชื่อรับรองการจ่าย พร้อมทั้งชื่อตัวบรรจง และวัน เดือน ปี ที่จ่ายเงินกำกับไว้ที่หลักฐานการจ่ายทุกรายการ ค่าเฉลี่ย 4.71 (SD= 0.47)รองลงมาคือ การจ่ายเงินทุกรายการได้รับอนุมัติจากผู้อำนวยการ โรงเรียน และยอดเงินที่จ่ายตรงกับที่ได้รับอนุมัติ และการจ่ายเงินแต่ละประเภทตรงตามวัตถุประสงค์ ค่าเฉลี่ย 4.62 (SD= 0.48) และระเบียบหรือแนวทางการดำเนินงานที่กำหนด ค่าเฉลี่ย 4.56 (SD= 0.50) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.19 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนสังกัดในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ด้านการจัดทำบัญชี

ด้านการจัดทำบัญชี	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	
			ความคิดเห็น	อันดับ
1.มีการบันทึกการรับ-จ่ายเงินในสมุดเงินสด ครบถ้วน ถูกต้อง ตรงกับหลักฐาน	4.90	.29	มากที่สุด	1
2.มีการจัดทำทะเบียนคุมเงินนอกงบประมาณ ครบถ้วนเป็นปัจจุบัน และบันทึกรายการรับ – จ่าย ถูกต้องตรงกับหลักฐาน	4.52	.51	มากที่สุด	2
3.มีการจัดทำทะเบียนคุมเงินรายได้แผ่นดิน ครบถ้วนเป็นปัจจุบัน และบันทึกรายการรับ – จ่าย ถูกต้องตรงกับหลักฐาน	4.45	.52	มากที่สุด	3
4.มีการจัดทำทะเบียนคุมเอกสารแทนตัวเงิน เพื่อ บันทึกควบคุม สัญญาการยืมเงิน และใบสำคัญ รองจ่าย รวมทั้งบันทึก การเปลี่ยนแปลงของ สัญญาการยืมเงินและใบสำคัญรองจ่ายครบถ้วน ถูกต้องเป็นปัจจุบัน	4.37	.52	มากที่สุด	4

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

ด้านการจัดทำบัญชี	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	
			ความคิดเห็น	อันดับ
5.การควบคุมเงินที่ฝากส่วนราชการผู้เบิก มีการจัดทำสมุดคู่ฝาก (ส่วนราชการผู้เบิก) โดยบันทึกรายการถูกต้อง ครบถ้วน ตรงกับหลักฐาน (ใบนำฝาก-เบิกถอน)	4.28	.48	มากที่สุด	5
รวม	4.50	.39	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4.19 พบว่า ความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงิน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ด้านการจัดทำบัญชี อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.50 (SD= 0.39) เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับของค่าเฉลี่ย พบว่า มากที่สุดคือ มีการบันทึกการรับ-จ่ายเงินในสมุดเงินสดครบถ้วน ถูกต้อง ตรงกับหลักฐาน ค่าเฉลี่ย 4.90 (SD= 0.29) รองลงมาคือ มีการจัดทำทะเบียนคุมเงินนอกงบประมาณ ครบถ้วนเป็นปัจจุบัน และบันทึกรายการรับ - จ่าย ถูกต้องตรงกับหลักฐาน ค่าเฉลี่ย 4.52 (SD= 0.51) รองลงมาคือ มีการจัดทำทะเบียนคุมเงินรายได้แผ่นดิน ครบถ้วนเป็นปัจจุบัน และบันทึกรายการรับ - จ่าย ถูกต้องตรงกับหลักฐาน ค่าเฉลี่ย 4.45 (SD= 0.52) รองลงมาคือ มีการจัดทำทะเบียนคุมเอกสารแทนตัวเงิน เพื่อบันทึกควบคุม สัญญาการยืมเงิน และใบสำคัญรองจ่าย รวมทั้งบันทึก การเปลี่ยนแปลงสภาพ ของสัญญาการยืมเงินและใบสำคัญรองจ่ายครบถ้วน ถูกต้องเป็นปัจจุบัน ค่าเฉลี่ย 4.43 (SD= 0.52) และการควบคุมเงินที่ฝากส่วนราชการผู้เบิก มีการจัดทำสมุดคู่ฝาก (ส่วนราชการผู้เบิก) โดยบันทึกรายการถูกต้อง ครบถ้วน ตรงกับหลักฐาน (ใบนำฝาก-เบิกถอน) ค่าเฉลี่ย 4.28 (SD= 0.28) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.20 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ด้านการจัดทำรายงานการเงิน

ด้านการจัดทำรายงานการเงิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	
			ความคิดเห็น	อันดับ
1.จัดทำรายงานประเภทเงินคงเหลือ โดยยอดเงินคงเหลือ แต่ละประเภทถูกต้อง ตรงกับสมุดเงินสด ทะเบียนคุมเงินนอกงบประมาณ ทะเบียนคุมเงินรายได้แผ่นดิน และรายงานเงินคงเหลือประจำวัน ณ วันสิ้นเดือน	4.36	.48	มากที่สุด	2
2.จัดทำบเทียบยอดเงินฝากธนาคารประเภทกระแสรายวัน ทุกบัญชีเป็นประจำทุกเดือนโดยยอดเงินคงเหลือตามใบแจ้งยอด เงินฝากธนาคารถูกต้องตรงกับยอดคงเหลือตามทะเบียนเงินฝากธนาคารประเภทกระแสรายวัน กรณีไม่ตรงกันสถานศึกษาสามารถระบุรายละเอียดความแตกต่างได้	4.15	.44	มาก	3
3.มีการจัดส่งรายงานประจำเดือนให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อใช้ในการตรวจสอบและกำกับดูแล ภายในวันที่ 15 ของเดือนถัดไป	4.40	1.01	มากที่สุด	1
4.รายงานงบทเทียบยอดเงินฝากธนาคาร กรณีสถานศึกษาเปิดบัญชีเงินฝากธนาคารประเภทกระแสรายวัน	3.96	.72	มาก	5
5.จัดทำรายงานการรับ-จ่ายเงินรายได้สถานศึกษาตามแบบที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด เสนอคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทราบภายใน 30 วันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ	3.97	.66	มาก	4
รวม	4.17	.42	มาก	

จากตารางที่ 4.20 พบว่า ความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงิน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ด้านการจัดทำรายงานการเงิน อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.17 (SD= 0.42) เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับของค่าเฉลี่ย พบว่า มากที่สุดคือ มีการจัดส่งรายงานประจำเดือนให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อใช้ในการตรวจสอบและกำกับดูแล ภายในวันที่ 15 ของเดือนถัดไป ค่าเฉลี่ย 4.40 (SD= 1.01) รองลงมาคือ จัดทำรายงานประเภทเงินคงเหลือ โดยยอดเงินคงเหลือ แต่ละประเภทถูกต้อง ตรงกับสมุดเงินสด ทะเบียนคุมเงินนอกงบประมาณ ทะเบียนคุมเงินรายได้แผ่นดิน และรายงานเงินคงเหลือประจำวัน ณ วันสิ้นเดือน ค่าเฉลี่ย 4.36 (SD= 0.48) รองลงมาคือ จัดทำงบเทียบยอดเงินฝากธนาคารประเภทกระแสรายวัน ทุกบัญชีเป็นประจำทุกเดือน โดยยอดเงินคงเหลือตามใบแจ้งยอด เงินฝากธนาคาร ถูกต้องตรงกับยอดคงเหลือตามทะเบียนเงินฝากธนาคารประเภทกระแสรายวัน กรณีไม่ตรงกัน โรงเรียนสามารถระบุรายละเอียดความแตกต่างได้ ค่าเฉลี่ย 4.15 (SD= 0.44) รองลงมาคือ จัดทำรายงานการรับ-จ่ายเงินรายได้โรงเรียนตามแบบที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด เสนอคณะกรรมการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดลพบุรี ค่าเฉลี่ย 3.97 (SD= 0.66) และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทราบภายใน 30 วันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ และรายงานงบเทียบยอดเงินฝากธนาคาร กรณีโรงเรียนเปิดบัญชีเงินฝากธนาคารประเภทกระแสรายวัน ค่าเฉลี่ย 3.96 (SD= 0.72) ตามลำดับ

ส่วนที่ 4 ผลการทดสอบสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐาน ประสิทธิภาพการควบคุมภายในมีผลต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงิน ของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ที่ระดับนัยสำคัญ 0.5 ดังตารางที่ 4.21 - ตารางที่ 4.25

สมมติฐานข้อที่ 1 ประสิทธิภาพการควบคุมภายในมีผลต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ด้านการควบคุมการรับเงิน

ตารางที่ 4.21 ผลการวิเคราะห์การถดถอยด้วยวิธี (Multiple linear regression analysis) ประสิทธิภาพการควบคุมภายในมีผลต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ด้านการควบคุมการรับเงิน

ตัวแปร	Standardized Coefficients	t- value	Sig.
ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม	-.110	-.789	.001*
ด้านการประเมินความเสี่ยง	.085	.802	.003*
ด้านกิจกรรมควบคุม	.085	.644	.000*
ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร	.193	1.738	.003*
ด้านการติดตามและประเมินผล	-.151	-1.488	.008*

หมายเหตุ : n=260, R²=0.327, F=1.606, Sig=0.000   *มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.21 พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์ระดับการเปิดเผยข้อมูล (R²) มีค่าเท่ากับ 0.327 แสดงว่าอธิบายการเปลี่ยนแปลงต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ด้านการควบคุมการรับเงิน ได้ร้อยละ 32.7 แสดงว่าลักษณะข้อมูลของประสิทธิภาพการควบคุมภายใน ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม ด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านกิจกรรมควบคุม ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร และ ด้านการติดตามและประเมินผลได้รับการสนับสนุนทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าประสิทธิภาพการควบคุมภายในด้านประเมินความเสี่ยง ด้านกิจกรรมควบคุม ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร ส่งผลเชิงบวกต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงิน ด้านการควบคุมการรับเงิน ประสิทธิภาพการควบคุมภายในด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม ด้านการติดตามและประเมินผล ส่งผลเชิงลบต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินด้านการควบคุมการรับเงิน

สมมติฐานข้อที่ 2 ประสิทธิภาพการควบคุมภายในมีผลต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ด้านการเก็บรักษาเงิน

ตารางที่ 4.22 ผลการวิเคราะห์การถดถอยด้วยวิธี (Multiple linear regression analysis) ประสิทธิภาพการควบคุมภายในมีผลต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ด้านการเก็บรักษาเงิน

ตัวแปร	Standardized Coefficients	t- value	Sig.
ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม	-.077	-.548	.001*
ด้านการประเมินความเสี่ยง	-.004	-.034	.000*
ด้านกิจกรรมควบคุม	.138	1.044	.000*
ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร	.134	1.197	.003*
ด้านการติดตามและประเมินผล	-.107	-1.054	.012*

หมายเหตุ : n=260, R²=0.542,F=1.049,Sig=0.000 *มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.22 พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์ระดับการเปิดเผยข้อมูล (R²) มีค่าเท่ากับ 0.542 แสดงว่าอธิบายการเปลี่ยนแปลงต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ด้านการเก็บรักษาเงิน ได้ร้อยละ 54.20 แสดงว่าลักษณะข้อมูลของประสิทธิภาพการควบคุมภายใน ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม ด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านกิจกรรมควบคุม ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร และด้านการติดตามและประเมินผลได้รับการสนับสนุนทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าประสิทธิภาพการควบคุมภายในด้านกิจกรรมควบคุม ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร ส่งผลเชิงบวกต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินด้านการเก็บรักษาเงิน ประสิทธิภาพการควบคุมภายในด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม ด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านการติดตามและประเมินผล ส่งผลเชิงลบต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินด้านการเก็บรักษาเงิน

สมมติฐานข้อที่ 3 ประสิทธิภาพการควบคุมภายในมีผลต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ด้านการควบคุมการจ่ายเงิน

ตารางที่ 4.23 ผลการวิเคราะห์การถดถอยด้วยวิธี (Multiple linear regression analysis) ประสิทธิภาพการควบคุมภายในมีผลต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ด้านการควบคุมการจ่ายเงิน

ตัวแปร	Standardized Coefficients	t- value	Sig.
ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม	.005	.033	.000*
ด้านการประเมินความเสี่ยง	.150	1.406	.012*
ด้านกิจกรรมควบคุม	-.061	-.459	.000*
ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร	.011	.095	.005*
ด้านการติดตามและประเมินผล	-.022	-.217	.014*

หมายเหตุ : n=260, R²=0.502,F=4.686,Sig=0.000 *มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.23 พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์ระดับการเปิดเผยข้อมูล (R²) มีค่าเท่ากับ 0.502 แสดงว่าอธิบายการเปลี่ยนแปลงต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ด้านการควบคุมการจ่ายเงิน ได้ร้อยละ 50.20 แสดงว่าลักษณะข้อมูลของประสิทธิภาพการควบคุมภายใน ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม ด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านกิจกรรมควบคุม ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร และ ด้านการติดตามและประเมินผลได้รับการสนับสนุนทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าประสิทธิภาพการควบคุมภายในด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม ด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร ส่งผลเชิงบวกต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินด้านการควบคุมการจ่ายเงิน ประสิทธิภาพการควบคุมภายในด้านกิจกรรมควบคุม ด้านการติดตามและประเมินผล ส่งผลเชิงลบต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินด้านการควบคุมการจ่ายเงิน

สมมติฐานข้อที่ 4 ประสิทธิภาพการควบคุมภายในมีผลต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ด้านการจัดทำบัญชี

ตารางที่ 4.24 ผลการวิเคราะห์การถดถอยด้วยวิธี (Multiple linear regression analysis) ประสิทธิภาพการควบคุมภายในมีผลต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ด้านการจัดทำบัญชี

ตัวแปร	Standardized Coefficients	t- value	Sig.
ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม	.299	2.160	.000*
ด้านการประเมินความเสี่ยง	.150	1.434	.012*
ด้านกิจกรรมควบคุม	-.327	-2.517	.000*
ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร	-.052	-.473	.005*
ด้านการติดตามและประเมินผล	.194	1.934	.014*

หมายเหตุ : n=260, R²=0.112, F=3.130, Sig=0.000   *มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.24 พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์ระดับการเปิดเผยข้อมูล (R²) มีค่าเท่ากับ 0.112 แสดงว่าอธิบายการเปลี่ยนแปลงต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ด้านการจัดทำบัญชี ได้ร้อยละ 11.20 แสดงว่าลักษณะข้อมูลของประสิทธิภาพการควบคุมภายใน ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม ด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านกิจกรรมควบคุม ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร และด้านการติดตามและประเมินผลได้รับการสนับสนุนทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าประสิทธิภาพการควบคุมภายในด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม ด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านการติดตามและประเมินผล ส่งผลเชิงบวกต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินด้านการจัดทำบัญชี ประสิทธิภาพการควบคุมภายในด้านกิจกรรมควบคุม ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร ส่งผลเชิงลบต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินด้านการจัดทำบัญชี

สมมติฐานข้อที่ 5 ประสิทธิภาพการควบคุมภายในมีผลต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ด้านการจัดทำรายงานการเงิน

ตารางที่ 4.25 ผลการวิเคราะห์การถดถอยด้วยวิธี (Multiple linear regression analysis) ประสิทธิภาพการควบคุมภายในมีผลต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ด้านการจัดทำรายงานการเงิน

ตัวแปร	Standardized Coefficients	t- value	Sig.
ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม	-.099	-.699	.000*
ด้านการประเมินความเสี่ยง	-.049	-.464	.000*
ด้านกิจกรรมควบคุม	.035	.267	.000*
ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร	.140	1.252	.001*
ด้านการติดตามและประเมินผล	-.080	-.784	.005*

หมายเหตุ : n=260, R²=0.610, F=4.502, Sig=0.000 *มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.25 พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์ระดับการเปิดเผยข้อมูล (R²) มีค่าเท่ากับ 0.610 แสดงว่าอธิบายการเปลี่ยนแปลงต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ด้านการจัดทำรายงานการเงิน ได้ร้อยละ 61.00 แสดงว่าลักษณะข้อมูลของประสิทธิภาพการควบคุมภายใน ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม ด้านการประเมินความเสี่ยงด้านกิจกรรมควบคุม ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร และ ด้านการติดตามและประเมินผลได้รับการสนับสนุนทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประสิทธิภาพการควบคุมภายในด้านกิจกรรมควบคุม ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร ส่งผลเชิงบวกต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินด้านการจัดทำรายงานการเงิน ประสิทธิภาพการควบคุมภายในด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม ด้านการประเมินความเสี่ยง และด้านการติดตามและประเมินผล ส่งผลเชิงลบต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินด้านการจัดทำรายงานการเงิน

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการควบคุมภายในที่มีผลต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 มีวัตถุประสงค์ดังนี้

เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการควบคุมภายในที่มีผลต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงิน ด้านการควบคุมการรับเงิน ด้านการเก็บรักษาเงิน ด้านการควบคุมการจ่ายเงิน ด้านการจัดทำบัญชี และด้านการจัดทำรายงานการเงินของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้คือเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชีของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 จำนวน 260 โรงเรียน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างคือ การสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม สัดส่วนสำหรับการเก็บแบบสอบถาม โดยการกำหนดจากสำนักงานละ 52 โรงเรียนๆละ 1 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และได้นำข้อมูลไปทำการประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และส่วนการทดสอบสมมติฐานนั้นใช้ การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regressions Analysis) ดังนี้

1. สรุปผลการศึกษา

ข้อมูลเชิงพรรณนาเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 183 คน คิดเป็นร้อยละ 70.38 และเพศชายจำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 28.9

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 46 – 55 ปี จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 42.3 รองลงมาคือ 36 – 45 ปี จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 30.8 รองลงมาคือ 56 ปี ขึ้นไป จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 20.8 และ 25 – 35 ปี จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 6.2

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส จำนวน 188 คน คิดเป็นร้อยละ 72.3 รองลงมาคือ โสด จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 26.9 และ หม้าย/หย่าร้าง/แยกกันอยู่ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.8

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่าจำนวน 219 คน คิดเป็นร้อยละ 84.2 และสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 15.8

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีรายได้ต่อเดือน 20,001 – 40,000 บาท จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 37.3 รองลงมาคือ 40,001 -60,000 บาท จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 34.2 รองลงมาคือ 60,001 บาทขึ้นไป จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 19.6 และต่ำกว่า 20,000 บาท จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 8.8

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 4 ปี ขึ้นไป จำนวน 216 คน คิดเป็นร้อยละ 83.1 รองลงมาคือ ระหว่าง 6 เดือน – 1 ปี จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 9.2 รองลงมาคือ ระหว่าง 2 – 3 ปี จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 7.3 และระหว่าง 1 – 2 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.4

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีตำแหน่งครูผู้สอน จำนวน 222 คน คิดเป็นร้อยละ 85.4 รองลงมาคือ เจ้าหน้าที่ธุรการ จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 10.4 และ ผู้บริหาร จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 3.8

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีส่วนงานที่ปฏิบัติคือฝ่ายบริหารงบประมาณ จำนวน 226 คน คิดเป็นร้อยละ 86.9 รองลงมาคือ งานบริหารทั่วไป จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 6.5 และ อื่นๆ จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 6.2

ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิภาพการควบคุมภายในที่มีผลต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2

พบว่า ประสิทธิภาพการควบคุมภายในที่มีผลต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับของค่าเฉลี่ย พบว่า มากที่สุดคือ ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร รองลงมาคือด้านการติดตามและประเมินผล รองลงมาคือด้านกิจกรรมควบคุม รองลงมาคือ ด้านการประเมินความเสี่ยง และด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม ตามลำดับ

ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับของค่าเฉลี่ย พบว่า มากที่สุดคือ มีการประชาสัมพันธ์ด้านความซื่อสัตย์และจริยธรรมในองค์กร รองลงมาคือ การจัดองค์การความเหมาะสม โดยการแบ่งแยกอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ รองลงมาคือ มีการกำหนดรูปแบบการบริหารงานที่เหมาะสม เช่น วิทยาลัยสัน การวางแผน

รองลงมาคือ มีข้อกำหนดเกี่ยวกับระดับการศึกษา ความรู้ รองลงมาคือ มีวิธีการประเมินผลการปฏิบัติงาน จริยธรรม และความซื่อสัตย์ รองลงมาคือ กำหนดวิธีการติดต่อสื่อสารทั้งที่เป็นลายลักษณ์อักษรและไม่เป็นลายลักษณ์อักษร รองลงมาคือ การกำหนดความรับผิดชอบและมอบอำนาจหน้าที่ตรงตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย รองลงมาคือ มีวิธีการสรรหา ฝึกอบรม การประเมินผล และผลตอบแทน รองลงมาคือ มีการกำหนดเป้าหมายมาตรฐานหรือเกณฑ์วัดในการปฏิบัติงานความสามารถและประสบการณ์ของบุคลากรและมีการอธิบายลักษณะงาน หรือ Job Description ของบุคลากรทุกระดับ ตามลำดับ

ด้านการประเมินความเสี่ยง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับของค่าเฉลี่ย พบว่า มากที่สุดคือ มีการพิมพ์ลำดับเลขที่เอกสารไว้ล่วงหน้าและมีการสอบทานภายในภายหลัง รองลงมาคือ มีการลงนามอนุมัติเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อพิจารณาการเกิดขึ้นจริงของรายการหรือเอกสาร รองลงมาคือ มีการสอบทานขอระหว่างบัญชีรายละเอียดซึ่งแยกหน้าที่ของผู้จัดทำและมีการกระทบยอดคงเหลือในบัญชีคุม รองลงมาคือ การคำนวณ สอบทาน โดยอีกบุคคลหนึ่งหรืออีกวิธีหนึ่งเพื่อความแม่นยำของตัวเลข รองลงมาคือ มีการอนุมัติการจัดทำเอกสารเกี่ยวกับการโยกย้าย หรือการให้ยืมสินทรัพย์ และมีมาตรการการลงโทษเจ้าหน้าที่เจตนา

ด้านกิจกรรมควบคุม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับของค่าเฉลี่ย พบว่า มากที่สุดคือ การเปิดบัญชีเงินฝากธนาคารเป็นไปตามระเบียบที่กำหนดและได้รับอนุมัติจากผู้บริหาร รองลงมาคือ มีระบบป้องกันอุบัติเหตุหากเกิดความเสียหายของแฟ้มข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์ หรือเอกสาร รองลงมาคือ มีการแบ่งหน้าที่ระหว่างผู้อนุมัติ ผู้บันทึกบัญชี และผู้เก็บรักษาทรัพย์สินที่สำคัญ รองลงมาคือ มีการอนุมัติรายการก่อนการบันทึกรายการลงในบัญชี รองลงมาคือ มีการกำหนดนโยบายและวิธีปฏิบัติตามแผนงานและงบประมาณโดยผู้บริหาร รองลงมาคือ มีการออกแบบและการใช้เอกสารที่เหมาะสม รองลงมาคือ มีการสอบทานโดยหัวหน้างาน เช่น สอบทานการปฏิบัติงานจริงรับที่ได้รับมอบหมาย รองลงมาคือ มีการสอบทานงบประมาณที่ตั้งกับการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นจริงเป็นระยะ และมีการบันทึกเวลาการปฏิบัติงาน การอนุญาตออกนอกโรงเรียน ได้รับการอนุมัติจากผู้บริหาร ตามลำดับ

ด้านสารสนเทศ และการสื่อสาร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับของค่าเฉลี่ย พบว่า มากที่สุดคือ มีระบบการส่งข้อมูลข่าวสารภายในโรงเรียนเพื่อให้ทราบถึงการดำเนินงานตามระเบียบที่กำหนด รองลงมาคือ มีการระบบการป้องกันข้อมูลที่เป็นความลับของโรงเรียน รองลงมาคือ มีการพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของผู้บริหาร ข้าราชการ บุคลากร เกี่ยวกับระเบียบการปฏิบัติงาน และมีการรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในระบบ

ฐานข้อมูลกลางที่สามารถเปิดศึกษาได้อย่างรวดเร็ว ตามลำดับ

ด้านการติดตามประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับของค่าเฉลี่ย พบว่า มากที่สุดคือ มีการสอบถามการปฏิบัติงานและการลงบัญชีจากผู้ตรวจสอบภายนอก รองลงมาคือมีการกำหนดระบบรายงานผลการปฏิบัติงานเป็นระยะเพื่อวัดผลงานที่เกิดกับมาตรฐานที่วางไว้ รองลงมาคือ มีการจัดทำรายงานแสดงความคลาดเคลื่อนของงานดำเนินงานเป็นระยะๆ เพื่อให้ทราบถึงความแตกต่างระหว่างผลงานที่เกิดขึ้นจริงกับที่ได้ประมาณการไว้ และกำหนดผู้รับผิดชอบถึงความแตกต่างประเมินผล และหาแนวทางแก้ไขอยู่เสมอตามลำดับ

ข้อมูลเกี่ยวกับความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2

พบว่า ความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับของค่าเฉลี่ย พบว่า มากที่สุดคือ ด้านการควบคุมการรับเงิน รองลงมาคือ ด้านการควบคุมการจ่ายเงิน รองลงมาคือ ด้านการเก็บรักษาเงิน รองลงมาคือ ด้านการจัดทำบัญชี และด้านการจัดทำรายงานการเงินตามลำดับ

ด้านการควบคุมการรับเงิน อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับของค่าเฉลี่ย พบว่า มากที่สุดคือ มีการออกใบเสร็จรับเงินตามแบบของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่ผู้ชำระเงินทุกครั้งที่มีการรับเงิน รองลงมาคือ ใบเสร็จรับเงิน ระบุข้อมูลรายละเอียดที่เป็นสาระสำคัญครบถ้วน สมบูรณ์ รองลงมาคือ มีคำสั่งหรือบันทึกมอบหมายผู้ทำหน้าที่รับ-จ่ายเงินอย่างชัดเจน รองลงมาคือ ผู้ทำหน้าที่รับ-จ่ายเงิน เป็นผู้ที่ได้รับมอบหมายตามคำสั่ง หรือบันทึกสั่งการของผู้อำนวยการโรงเรียน และยอดเงินรวมในใบเสร็จรับเงินทุกฉบับที่มีการรับเงินตรงกับยอดเงินที่สรุปไว้ด้านหลังสำเนาใบเสร็จรับเงินฉบับสุดท้ายของแต่ละวันตามลำดับ

ด้านการเก็บรักษาเงิน อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับของค่าเฉลี่ย พบว่า มากที่สุดคือ คณะกรรมการเก็บรักษาเงินปฏิบัติหน้าที่ตามที่ระเบียบกำหนด รองลงมาคือ มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการเก็บรักษาเงิน รองลงมาคือ เงินภาษีหัก ณ ที่จ่าย มีการนำส่งสรรพากรในท้องที่ภายใน 7 วัน นับแต่วันสิ้นเดือนของเดือนที่จ่ายเงิน รองลงมาคือ การเก็บ

รักษาเงินสดแต่ละประเภท เป็นไปตามวงเงินอำนาจการเก็บรักษาที่กระทรวงการคลังอนุมัติ และระเบียบที่เกี่ยวข้อง (เงินรายได้โรงเรียน เงินอุดหนุน เงินภาษีหัก ณ ที่จ่าย เงินลูกเสือเนตรนารี เงินรายได้แผ่นดิน ฯลฯ) และเงินรายได้แผ่นดิน มีการนำส่งคลังอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง กรณีวันใด มีเงินรายได้แผ่นดินเก็บรักษาเกินกว่า 10,000 บาท มีการนำเงินส่งคลัง อย่างช้าไม่เกิน 7 วันทำการ ตามลำดับ

ด้านการควบคุมการจ่ายเงิน อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับของค่าเฉลี่ย พบว่า มากที่สุดคือ ใบสำคัญคู่จ่ายที่เป็นใบเสร็จรับเงินจากเจ้าหน้าที่มีรายการครบถ้วนตามที่กระทรวงการคลังกำหนด รองลงมาคือ มีหลักฐานการจ่ายถูกต้อง ครบถ้วนทุกรายการที่จ่ายเงิน รองลงมาคือ ผู้จ่ายเงิน มีการลงลายมือชื่อรับรองการจ่าย พร้อมทั้งชื่อตัวบรรจง และวัน เดือน ปี ที่จ่ายเงินกำกับไว้ที่หลักฐานการจ่ายทุกรายการ รองลงมาคือ การจ่ายเงินทุกรายการได้รับอนุมัติจากผู้อำนวยการโรงเรียน และยอดเงินที่จ่ายตรงกับที่ได้รับอนุมัติ และการจ่ายเงินแต่ละประเภทตรงตามวัตถุประสงค์ และระเบียบหรือแนวทางการดำเนินงานที่กำหนด ตามลำดับ

ด้านการจัดทำบัญชี อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับของค่าเฉลี่ย พบว่า มากที่สุดคือ มีการบันทึกการรับ-จ่ายเงินในสมุดเงินสดครบถ้วนถูกต้อง ตรงกับหลักฐาน รองลงมาคือ มีการจัดทำทะเบียนคุมเงินนอกงบประมาณ ครบถ้วนเป็นปัจจุบันและบันทึกรายการรับ - จ่าย ถูกต้องตรงกับหลักฐาน รองลงมาคือ มีการจัดทำทะเบียนคุมเงินรายได้แผ่นดิน ครบถ้วนเป็นปัจจุบัน และบันทึกรายการรับ - จ่าย ถูกต้องตรงกับหลักฐาน รองลงมาคือ มีการจัดทำทะเบียนคุมเอกสารแทนตัวเงิน เพื่อบันทึกควบคุม สัญญาการยืมเงิน และใบสำคัญรองจ่าย รวมทั้งบันทึก การเปลี่ยนแปลงสภาพของสัญญาการยืมเงินและใบสำคัญรองจ่ายครบถ้วน ถูกต้องเป็นปัจจุบัน และการควบคุมเงินที่ฝากส่วนราชการผู้เบิก มีการจัดทำสมุดคู่ฝาก (ส่วนราชการผู้เบิก) โดยบันทึกรายการถูกต้อง ครบถ้วน ตรงกับหลักฐาน (ใบนำฝาก-เบิกถอน) ตามลำดับ

ด้านการจัดทำรายงานการเงิน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับของค่าเฉลี่ย พบว่า มากที่สุดคือ มีการจัดส่งรายงานประจำเดือนให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อใช้ในการตรวจสอบและกำกับดูแล ภายในวันที่ 15 ของเดือนถัดไป รองลงมาคือ จัดทำรายงานประเภทเงินคงเหลือ โดยยอดเงินคงเหลือ แต่ละประเภทถูกต้อง ตรงกับสมุดเงินสด ทะเบียนคุมเงินนอกงบประมาณ ทะเบียนคุมเงินรายได้แผ่นดิน และรายงานเงินคงเหลือประจำวัน ณ วันสิ้นเดือน รองลงมาคือ จัดทำงบเทียบยอดเงินฝากธนาคารประเภทกระแสรายวัน ทุกบัญชีเป็นประจำทุกเดือน โดยยอดเงินคงเหลือตามใบแจ้งยอด เงินฝากธนาคาร ถูกต้องตรงกับยอดคงเหลือตามทะเบียนเงินฝากธนาคารประเภทกระแสรายวัน กรณีไม่ตรงกัน โรงเรียนสามารถระบุรายละเอียดความแตกต่าง

ได้ รองลงมาคือ จัดทำรายงานการรับ-จ่ายเงินรายได้โรงเรียนตามแบบที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด เสนอคณะกรรมการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาในจังหวัดลพบุรี และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทราบภายใน 30 วันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ และรายงานงบทียบยอดเงินฝากธนาคาร กรณี โรงเรียนเปิดบัญชีเงินฝากธนาคาร ประเภทกระแสรายวัน ตามลำดับ

2. ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 1 ประสิทธิภาพการควบคุมภายในมีผลต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ด้านการควบคุมการรับเงิน

พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์ระดับการเปิดเผยข้อมูล (R2) มีค่าเท่ากับ 0.327 แสดงว่าอธิบายการเปลี่ยนแปลงต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ด้านการควบคุมการรับเงิน ได้ร้อยละ 32.70 แสดงว่าลักษณะข้อมูลของประสิทธิภาพการควบคุมภายใน ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม ด้านการประเมินความเสี่ยงด้านกิจกรรมควบคุม ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร และ ด้านการติดตามและประเมินผลได้รับการสนับสนุนทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าประสิทธิภาพการควบคุมภายในด้านประเมินความเสี่ยง ด้านกิจกรรมควบคุม ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร ส่งผลเชิงบวกต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงิน ด้านการควบคุมการรับเงิน ประสิทธิภาพการควบคุมภายในด้านสภาพแวดล้อมควบคุม ด้านการติดตามและประเมินผล ส่งผลเชิงลบต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินด้านการควบคุมการรับเงิน

สมมติฐานข้อที่ 2 ประสิทธิภาพการควบคุมภายในมีผลต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ด้านการเก็บรักษาเงิน

พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์ระดับการเปิดเผยข้อมูล (R2) มีค่าเท่ากับ 0.542 แสดงว่าอธิบายการเปลี่ยนแปลงต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ด้านการเก็บรักษาเงิน ได้ร้อยละ 54.20 แสดงว่าลักษณะข้อมูลของประสิทธิภาพการควบคุมภายใน ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม ด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านกิจกรรมควบคุม ด้านสารสนเทศและการสื่อสารและด้านการติดตามและประเมินผลได้รับการสนับสนุนทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าประสิทธิภาพการควบคุมภายในด้านกิจกรรมควบคุมด้านสารสนเทศและการสื่อสาร ส่งผลเชิงบวกต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินด้านการเก็บรักษาเงิน ประสิทธิภาพการควบคุมภายในด้านสภาพแวดล้อมควบคุม ด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านการติดตามและประเมินผล ส่งผลเชิงลบต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินด้านการเก็บรักษาเงิน

สมมติฐานข้อที่ 3 ประสิทธิภาพการควบคุมภายในมีผลต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ด้านการควบคุมการจ่ายเงิน

พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์ระดับการเปิดเผยข้อมูล (R2) มีค่าเท่ากับ 0.502 แสดงว่าอธิบายการเปลี่ยนแปลงต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ด้านการควบคุมการจ่ายเงิน ได้ร้อยละ 50.20 แสดงว่าลักษณะข้อมูลของประสิทธิภาพการควบคุมภายใน ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม ด้านการประเมินความเสี่ยงด้านกิจกรรมควบคุม ด้านสารสนเทศและการสื่อสารและด้านการติดตามและประเมินผลได้รับการสนับสนุนทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าประสิทธิภาพการควบคุมภายในด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม ด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร ส่งผลเชิงบวกต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินด้านการควบคุมการจ่ายเงิน ประสิทธิภาพการควบคุมภายในด้านกิจกรรมควบคุม ด้านการติดตามและประเมินผล ส่งผลเชิงลบต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินด้านการควบคุมการจ่ายเงิน

สมมติฐานข้อที่ 4 ประสิทธิภาพการควบคุมภายในมีผลต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ด้านการจัดทำบัญชี

พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์ระดับการเปิดเผยข้อมูล (R2) มีค่าเท่ากับ 0.112 แสดงว่าอธิบายการเปลี่ยนแปลงต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ด้านการจัดทำบัญชี ได้ร้อยละ 11.20 แสดงว่าลักษณะข้อมูลของประสิทธิภาพการควบคุมภายใน ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม ด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านกิจกรรมควบคุม ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร และด้านการติดตามและประเมินผลได้รับการสนับสนุนทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าประสิทธิภาพการควบคุมภายในด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม ด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านการติดตามและประเมินผล ส่งผลเชิงบวกต่อความ

นำเชื่อถือในรายงานทางการเงินด้านการจัดทำบัญชี ประสิทธิภาพการควบคุมภายในด้านกิจกรรมควบคุม ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร ส่งผลเชิงลบต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินด้านการจัดทำบัญชี

สมมติฐานข้อที่ 5 ประสิทธิภาพการควบคุมภายในมีผลต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ด้านการจัดทำรายงานการเงิน

พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์ระดับการเปิดเผยข้อมูล (R^2) มีค่าเท่ากับ 0.610 แสดงว่าอธิบายการเปลี่ยนแปลงต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ด้านการจัดทำรายงานการเงิน ได้ร้อยละ 61.00 แสดงว่าลักษณะข้อมูลของประสิทธิภาพการควบคุมภายใน ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม ด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านกิจกรรมควบคุม ด้านสารสนเทศและการสื่อสารและด้านการติดตามและประเมินผลได้รับการสนับสนุนทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประสิทธิภาพการควบคุมภายในด้านกิจกรรมควบคุม ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร ส่งผลเชิงบวกต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินด้านการจัดทำรายงานการเงิน ประสิทธิภาพการควบคุมภายในด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม ด้านการประเมินความเสี่ยง และด้านการติดตามและประเมินผล ส่งผลเชิงลบต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินด้านการจัดทำรายงานการเงิน

จากการทดสอบสมมติฐาน สรุปได้ว่า ประสิทธิภาพการควบคุมภายในด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม ด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านกิจกรรมควบคุม ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านการติดตามและประเมินผล มีผลต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญ 0.05

3. อภิปรายผลการศึกษา

ในการอภิปรายผลการศึกษา ประสิทธิภาพการควบคุมภายในของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือ ทั้งนี้อาจ เป็นเพราะโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ได้ปฏิบัติ ตามแนวทางการการบริหารงบประมาณแบบใหม่ ซึ่งเป็นการจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ซึ่งจะต้องมีการวัดผลการดำเนินงานขององค์กรเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล นั่นคือ องค์กรต้องมีความสามารถในการบริหารทางการเงินให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด โดย ต้องมีการกำหนดการวัดผลการดำเนินงาน การกำหนด

ตัวชี้วัด และการประเมินผลการดำเนินงานว่าบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กรที่ได้กำหนดไว้หรือไม่ ซึ่งระบบบริหารการเงินของโรงเรียนตามแนวทางที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นระบบที่ ส่งเสริมและสนับสนุนให้โรงเรียนมีความเป็นอิสระและคล่องตัวในการบริหารการเงินตาม หลักการบริหาร โรงเรียนเป็นฐาน (school - base management) โดยโรงเรียนต้องมีแผนการ หารายได้และแผนการจ่ายเงิน รวมทั้งมีการดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งงบประมาณสำหรับไว้ใช้จ่าย ในกิจการของโรงเรียน มีการควบคุมและกำกับดูแลการดำเนินงานทางการเงินให้เป็นไปตาม กฎเกณฑ์ที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ยังต้องมีระบบข้อมูลที่เชื่อถือได้ เป็นปัจจุบัน และครอบคลุมการ ดำเนินงานทางการเงิน มีรายงานที่รวดเร็ว และมีเอกสารหลักฐานให้ตรวจสอบได้โดยสะดวก ตลอดเวลา เพื่อแสดงถึงความโปร่งใส (transparency) และสามารถตรวจสอบได้ (accountability) แต่บุคลากรในโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ส่วนใหญ่ยังคงมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องดังกล่าวอยู่ในระดับ น้อย เพราะเป็นเรื่องใหม่สำหรับบุคลากรในโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ซึ่งสอดคล้องกับระดับความรู้ความสามารถ การศึกษา ประสบการณ์ ความชำนาญ ในการปฏิบัติงาน และควรที่จะประชุมชี้แจงให้ความรู้แก่บุคลากรใน โรงเรียน แนะนำการวิเคราะห์ความเสี่ยงใน เพื่อส่งเสริมด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารการควบคุมภายในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ นิรุตต์ เข็มเงิน (2556) ที่ทำการศึกษาการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของหน่วยงานปฏิบัติในส่วนภูมิภาค : กรณีศึกษาจังหวัดนครนายก ผลการวิจัยพบว่าแนวทางปฏิบัติที่ เหมาะสมในการบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ คือ นำข้อมูลทางการเงินปีที่ผ่านมาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน จัดสรรงบประมาณตามแผน โดยให้เกิดประโยชน์สูงสุด จัดทำเอกสาร หลักฐานให้ถูกต้องตามระเบียบ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารรับรู้และตรวจสอบการใช้จ่าย งบประมาณอย่างโปร่งใส และสามารถพิจารณารายละเอียดเป็นรายด้าน ได้ดังนี้

ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม ผลการวิจัยพบว่าอยู่ในระดับมาก ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 มีความจำเป็นมากที่ต้องพัฒนา ปรับปรุงสภาพแวดล้อมของการควบคุมภายในโรงเรียน โดยจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อควบคุมดูแล กำกับติดตามงานต่างๆ จัดโครงสร้างการบริหารงาน กำหนดความรับผิดชอบของบุคลากรให้ชัดเจน กำหนดระดับความรู้ความสามารถที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงาน โดยระดับความรู้ความสามารถที่กำหนดขึ้นควรเป็นระดับความรู้ความสามารถทางการศึกษาหรือประสบการณ์ความชำนาญในการปฏิบัติงาน จัดสรรและระดมทรัพยากรในโรงเรียนให้ เหมาะสมเพียงพอ ต่อการดำเนินงานใช้การประชาสัมพันธ์ในองค์กรทุกรูปแบบ เพื่อให้ผู้ร่วมงานได้รับทราบ

ถึงความซื่อสัตย์สุจริตและมีจริยธรรม ในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนและเพื่อเป็นการสร้างบรรยากาศที่ดีในการควบคุมภายใน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉรินทร์ ชำนาญ (2552) ที่ทำการศึกษา การบริหารการควบคุมภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาในจังหวัดลพบุรี พบว่า การบริหารการควบคุมภายในของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี แต่เมื่อ พิจารณารายด้านพบว่า สภาพแวดล้อมของการควบคุมภายในและการประเมินความเสี่ยงอยู่ใน ระดับปานกลาง และแนวปฏิบัติในการบริหารการควบคุมภายในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลพบุรี ควรดำเนินการในรูปคณะกรรมการ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการอย่างชัดเจน เปิดโอกาสให้ทุกส่วนมีส่วนร่วมในการดำเนินการควบคุมภายในของโรงเรียน ทุกชั้นตอน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Melville (2013 : 209-222) ได้ศึกษา การตรวจสอบภายในและการสร้าง กลยุทธ์ทางการจัดการ โดย Balance Scorecards พบว่า บทบาทของผู้ตรวจสอบภายในมีผลต่อการ จัดการเชิงกลยุทธ์ของบริษัท และโดยมากบริษัทใช้กลยุทธ์การวัดผลการปฏิบัติงานแบบดุลยภาพ (Balanced Scorecards : BSC) ในการวัดผลการดำเนินงานของบริษัท โดยการวัดผลโดย BSC นี้ สามารถประเมินค่าของบริษัทเกี่ยวกับกลยุทธ์ ที่ดีของบริษัท ซึ่งผลลัพธ์แสดงถึงศักยภาพของการ บริหารและประเมินค่าการทำงานของผู้จัดการอาวุโส และ BSC ถูกสนับสนุนในการใช้เป็น เครื่องวัดในการดำเนินงาน การบริหารงานและเป็นกลยุทธ์ในหน่วยควบคุมคุณภาพของงาน ตรวจสอบบัญชีและงานตรวจสอบภายในด้วยซึ่งทำให้ผู้ถือหุ้นพอใจอย่างยิ่ง

ด้านการประเมินความเสี่ยง พบว่าอยู่ในระดับมาก ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 จำเป็นต้องมีการพัฒนาปรับปรุงการประเมิน โรงเรียนเป็นการเร่งด่วนกว่าด้าน อื่นๆ โดยผู้บริหารโรงเรียนขั้นพื้นฐานต้องดำเนินการร่วมกัน กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายในการดำเนินงานกำหนด กระบวนการประเมินความเสี่ยง วิเคราะห์ ความเสี่ยง และแนวทางการบริหารความเสี่ยง วิเคราะห์งาน ปัญหา เพื่อร่วมกันประเมินความเสี่ยง เพื่อป้องกันหรือลดความเสี่ยงตามระดับ ความเสี่ยง เช่น มีความเสี่ยงมากควบคุมมากซึ่งทำให้เกิด ความมั่นใจว่าความเสียหายหรือความ ผิดพลาดจะไม่เกิดขึ้น หรืออาจเกิดขึ้นจะอยู่ในระดับที่ สามารถยอมรับได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของ วูดการ์ด (Woodard,1997) ที่ทำการวิจัยเรื่องการ รับรู้ของผู้บริหารต่อบทบาทและประสิทธิภาพการ ควบคุมภายในของเท็กซัสและมหาวิทยาลัยใหญ่ 12 แห่งของรัฐบาล ผลการวิจัยชี้ให้เห็นถึงความ แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในการรับรู้ของ ทั้งประธานและหัวหน้าเจ้าหน้าที่การเงินในเรื่อง ความสำคัญของบทบาทของการควบคุมภายใน การรับรู้ที่แตกต่างกันของทั้งประธาน หัวหน้า เจ้าหน้าที่การเงิน และผู้อำนวยการด้านการควบคุม

ภายใน มีความสัมพันธ์กับความสำคัญของ ปัจจัยที่มีความหมาย การชี้แนะที่สมเหตุสมผล และการ เป็นมืออาชีพของฝ่ายควบคุมภายใน ในฐานะที่เป็นมาตรการที่มีประโยชน์ต่อการประเมิน ประสิทธิภาพของการควบคุม สอดคล้องกับงานวิจัยของ Allegrini และ D'Onza (2013 : 191-208) ได้ศึกษาการตรวจสอบภายในและการประเมินความเสี่ยงของบริษัทต่าง ๆ ในประเทศอิตาลี พบว่า ประเทศอิตาลีมีเทคนิคการตรวจสอบภายในและการ ประเมินความเสี่ยงหลากหลาย และหลาย บริษัทที่มีการตรวจสอบภายใน ควบคู่ไปกับการตรวจสอบบัญชี แต่แนวทางปฏิบัติในการประเมิน ความเสี่ยง บริษัทส่วนใหญ่ยึดหลักการตรวจสอบภายในแบบ COSO และประยุกต์การบริหารมาใช้ กับบริษัทที่มีการพัฒนาหลักการและ โครงสร้างสำหรับการ ประเมินความเสี่ยงและระบบ ควบคุมภายใน โดยมีกรอบแนวคิดภายใต้เงื่อนไขของผู้ตรวจสอบภายใน ผู้สอบบัญชีและการ สนับสนุนของผู้จัดการอาวุโส ความสำเร็จของการบริหารความเสี่ยงมีผลต่อระบบ ควบคุมภายใน และเป็นแนวทางในการวางแผน การรายงานประจำปี และเกี่ยวข้องกับการตรวจสอบบัญชี

ด้านกิจกรรมการควบคุม พบว่าอยู่ในระดับมาก ทั้งคุณภาพรวมและรายด้าน ซึ่งโรงเรียน สามารถพัฒนาการบริหารการควบคุมภายในด้านกิจกรรมการควบคุมให้ดียิ่งขึ้นได้ โดยนำผลการ ประเมินความเสี่ยงที่ได้มาวิเคราะห์ เพื่อกำหนดกิจกรรมการ ควบคุมอย่างเหมาะสม จัดให้มีการ ควบคุมในหน้าที่ และทุกระดับของการปฏิบัติงานตามความจำเป็นอย่างเหมาะสม โดยให้เป็นส่วน หนึ่งของการปฏิบัติงานปกติ จัดให้มีการติดตามประเมินผล การจัดกิจกรรมควบคุมอย่างเป็นระบบ สม่่าเสมอ นำผลการประเมินที่ได้มาปรับปรุง พัฒนา กิจกรรมการควบคุมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พูล (Poolen ,2011) ที่ทำการ วิจัยเรื่องระดับของการตรวจสอบได้ การวิเคราะห์โรงเรียนในกำกับของรัฐและ โรงเรียนรัฐบาลที่บริหารตามประเพณีนิยมในอเมริกา ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า เมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนที่ไม่ได้อยู่ ในกำกับของรัฐ โรงเรียนที่อยู่ใน กำกับของรัฐได้คะแนนการตรวจสอบได้ภายในต่ำกว่า และมีการ ปฏิบัติที่ตรวจสอบได้ในสถานที่ ในระดับที่น้อยกว่าเล็กน้อย อย่างไรก็ตาม การปฏิบัติงานที่ตรวจสอบ ได้มีความสัมพันธ์กับโรงเรียน ในกำกับของรัฐมากกว่า จากการศึกษาชี้ให้เห็นว่า มีความสัมพันธ์ เชิงลบระหว่างความเป็นตัว ของตัวเองของโรงเรียนในการกำกับของรัฐกับการปฏิบัติงานที่ตรวจสอบได้ ไม่มีความสัมพันธ์ ระหว่างความเป็นตัวของตัวเองของโรงเรียนในกำกับของรัฐกับการตรวจสอบได้ภายในมี ความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างส่วนต่างๆ ของการตรวจสอบ ได้สำหรับโรงเรียนมี ความสัมพันธ์เชิงลบระหว่างการตรวจสอบได้ภายในและการปฏิบัติงานที่ตรวจสอบได้ความ สัมพันธ์ทางลบระหว่างการตรวจสอบได้ภายในและการตรวจสอบได้ภายในเกี่ยวกับการระดม ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ซึ่งสามารถดำเนินการได้โดยดำเนินการจัดระบบสารสนเทศ

และการสื่อสารเกี่ยวกับการควบคุมภายในให้เพียงพอและเหมาะสมและเป็นปัจจุบันอยู่เสมอใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย จัดลำดับความสำคัญของระบบสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศและการสื่อสารและส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนได้รับข้อมูลข่าวสารต่างๆ เกี่ยวกับงบประมาณในการดำเนินงานในโรงเรียนรวมทั้ง จัดให้มีการประชุมเพื่อปรึกษาหารือและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับการบริหารงบประมาณอยู่เสมอเพื่อให้สามารถพัฒนาระบบสารสนเทศและการสื่อสารของ โรงเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสน่ห์ เหล่าเสนา (2554) ที่ได้ศึกษาความพร้อมและความคาดหวังต่อการกระจายอำนาจการบริหารงบประมาณตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการเตรียมความพร้อมควรพัฒนาบุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา โรงเรียนและชุมชน กำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกัน จัดระบบข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ พัฒนาผู้บริหารให้เป็นผู้บริหารมืออาชีพปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่นักเรียนและประชาสัมพันธ์รูปแบบการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาให้ชุมชนได้รับทราบอย่างต่อเนื่อง

ด้านติดตามผลและประเมินผล พบว่าอยู่ในระดับมาก ทั้งโดยภาพรวมและรายด้านเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 จำเป็นต้องพัฒนาการติดตามผลและประเมินผล โดยแต่งตั้งคณะทำงานการติดตามผลและประเมินผล กำหนดให้มีรายงานผลการปฏิบัติงานเป็นประจำทุกเดือน ส่งเสริมให้มีการติดตามประเมินผลอย่างครอบคลุม และเป็นระบบ นำผลการประเมินที่ได้มาปรับปรุงพัฒนา การควบคุมภายในโรงเรียน โดยจัดให้มีการระดมความคิดเห็นเพื่อรับทราบปัญหาข้อบกพร่องและแนวทางแก้ไขปรับปรุงพัฒนา และควรจัดทำรายงานผลการประเมินต่อสาธารณะเป็นประจำทุกปี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณรงค์ โภธิบุตร (2554) ที่ศึกษาสภาพการดำเนินงานการเงินและการบัญชีของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญ สหวิทยาเขตสายสัมพันธ์ลุ่มน้ำมูล จังหวัดศรีสะเกษ พบว่าครู อาจารย์ โดยรวมขาดการรายงานแผนปฏิบัติการและ โครงการเมื่อดำเนินงานเสร็จสิ้นในแต่ละปีการศึกษา และเก็บรักษาเงินสดน้อยกว่าการเบิกจ่ายของครู-อาจารย์

จากผลการวิจัยพบว่า ความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน อาจเนื่องมาจากโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 มีการพัฒนาความรู้ให้มีความพร้อมในการบริหารงบประมาณในโรงเรียน และมีการส่งบุคลากรให้เข้ารับการฝึกอบรมเพิ่มเติมความรู้อย่างต่อเนื่องทำให้การบริหาร

งบประมาณมีประสิทธิภาพ โดยในการจัดทำและขอเสนองบประมาณ นั้น มีความร่วมมือกันระหว่างโรงเรียน คณะกรรมการโรงเรียนในการพิจารณาและจัดทำร่วมรับผิดชอบผลงานและทรัพยากรที่ต้องใช้ในการบริหารโรงเรียน โดยตระหนักถึงความจำเป็นของโรงเรียนที่ต้องใช้งบประมาณให้สอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียน และมีการตรวจสอบติดตามและประเมินผลจากหน่วยงานต้นสังกัดในการบริหารงบประมาณของ โรงเรียนว่ามีความถูกต้องเป็นปัจจุบันและเป็นไปตามระเบียบของทางราชการ ในด้านของการ บริหารบัญชี และการบริหารการเงิน ทางโรงเรียนมีการจัดทำข้อมูลที่เป็นปัจจุบันง่ายต่อการตรวจสอบ และถูกต้องแม่นยำ ส่งผลให้การบริหารงบประมาณในโรงเรียนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตรงกับแนวทางการบริหารงบประมาณของโรงเรียนและทำให้โรงเรียนมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น และสามารถพิจารณารายละเอียดเป็นรายด้าน ได้ดังนี้

ด้านการควบคุมการรับเงิน ผลการวิจัยพบว่าอยู่ในระดับมาก ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนได้มีการวางแผนกลยุทธ์ และมีการนำคณะกรรมการโรงเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำและของบประมาณจากหน่วยงานต้นสังกัด แต่ยังคงขาดการมีส่วนร่วมจากผู้ปกครอง ดังนั้นโรงเรียนควรที่จะร่วมมือกับหลายฝ่าย เพื่อที่จะได้แนวทาง และความร่วมมือได้หลายแนวทาง และเหมาะสมกับสภาพความเป็นจริง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิรุตต์ เข้มเงิน (2556) ที่ได้ศึกษาการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ของหน่วยงานปฏิบัติในส่วนภูมิภาค : กรณีศึกษาจังหวัดนครนายก ผลการวิจัยพบว่ากรณีมีการบริหารจัดการงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ตามมาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 ด้าน กรณีศึกษาพบว่าการวางแผนงบประมาณ มีการจัดทำแผนปฏิบัติการ แต่การวางแผนงบประมาณ มีจัดทำโรงเรียนเดียว แนวทางปฏิบัติต้องให้เห็นความสำคัญของการใช้แผนเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงาน และให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัดทำแผน วิเคราะห์สภาพจริง วางแผน ติดตามและประเมินผลใน แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนมีการวางแผนกลยุทธ์มีการจัดทำแผนปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ เพื่อให้ครอบคลุมกับงบประมาณที่ได้รับมา และเพื่อที่จะให้การบริหารงบประมาณมีประสิทธิภาพ ส่วนการวางแผนงบประมาณปานกลางนั้น มีโรงเรียน บางส่วนเท่านั้นที่ได้ดำเนินการ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะดำเนินการให้ชัดเจนในด้านการวางแผนงบประมาณระยะกลางเพื่อที่จะทำให้การบริหารงบประมาณ มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้อง กับงานวิจัยของ นิภาเพ็ญ เสมรสุต (2551) ที่ได้ศึกษาการประเมินผลการวางแผนงบประมาณภายใต้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน : กรณีศึกษากรมทะเบียนการค้าและสำนักงานข้าราชการพลเรือน จากการศึกษาพบว่า หน่วยงานราชการยังไม่สามารถมีการวางแผนกลยุทธ์ที่สมบูรณ์ตาม หลักเกณฑ์ทางวิชาการเนื่องจากเจ้าหน้าที่ยังขาด

ความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ที่เพียงพอ และหลักเกณฑ์การวางแผนกลยุทธ์บางส่วนนั้นไม่สามารถนำมาใช้ได้จริงกับหน่วยงานราชการไทย และการจัดโครงสร้างแผนงาน งาน โครงการของหน่วยงานราชการบางส่วนยังไม่เป็นไปตาม หลักเกณฑ์ของการจัดโครงสร้างแผนงานทำให้ยังมีปัญหาซ้ำซ้อนมีความแตกแยกของโครงสร้างแผนงานและยังทำให้แผนงานยังไม่สามารถเป็นเครื่องมือในการจัดสรร ควบคุมและประเมินผล การดำเนินงานของหน่วยงานได้อย่างสมบูรณ์

ด้านการควบคุมการจ่ายเงิน ผลการวิจัยพบว่าอยู่ในระดับมาก ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนมีการจัดสรรงบประมาณเป็นวงเงินรวมและยังขาดความชัดเจนเป็นบางช่วง ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องให้ความชัดเจน ในเรื่องการจัดสรรงบประมาณและระบบบัญชี เพื่อให้การบริหารการเงินและการควบคุมงบประมาณมีความชัดเจน ต่อเนื่องและมีความพร้อมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเสนห์ เหล่าเสนา (2553) ที่ได้ศึกษาความพร้อมและความคาดหวังต่อการกระจายอำนาจการบริหารงบประมาณตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า การจัดสรรงบประมาณควรจัดในรูปเงินอุดหนุนทั่วไป โดยพิจารณาจากจำนวนรายหัวของผู้เรียนและพิจารณาเพิ่มพิเศษให้กับโรงเรียนที่มีผลงานดีเด่นหรืออยู่ในเขตกันดารหรือมีนักเรียนพิการ การบริหารงบประมาณให้มีคณะกรรมการ โรงเรียนร่วมพิจารณา ตรวจสอบและติดตาม โดยผู้บริหารโรงเรียนมีอำนาจเต็มในการอนุมัติเบิกจ่าย

ด้านการจัดทำบัญชี และการจัดทำรายงานทางการเงิน ผลการวิจัยพบว่าอยู่ในระดับมาก ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน แสดงให้เห็นว่ามีการบันทึกการรับ-จ่ายเงินในสมุดเงินสดครบถ้วนถูกต้องตรงกับหลักฐานมีการจัดทำทะเบียนคุมเงินนอกงบประมาณครบถ้วนเป็นปัจจุบันและบันทึกรายการรับ - จ่าย ถูกต้องตรงกับหลักฐาน มีการจัดทำทะเบียนคุมเงินรายได้แผ่นดินครบถ้วนเป็นปัจจุบัน และบันทึกรายการรับ - จ่าย ถูกต้องตรงกับหลักฐาน มีการจัดทำทะเบียนคุมเอกสารแทนตัวเงิน เพื่อบันทึกควบคุม สัญญาการยืมเงิน และใบสำคัญรองจ่าย รวมทั้งบันทึก การเปลี่ยนแปลงของสัญญาการยืมเงินและใบสำคัญรองจ่ายครบถ้วน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณรงค์ โพธิ์บุตร (2556) ได้ศึกษาสภาพการดำเนินการเงินและการบัญชีของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญ สหวิทยาเขตสายสัมพันธ์ลุ่มน้ำมูล จังหวัดศรีสะเกษ พบว่าครุขาดการรายงานแผนปฏิบัติการเมื่อดำเนินงานเสร็จสิ้นในแต่ละปีการศึกษาและเก็บรักษาเงินสดน้อยกว่าการเบิกจ่ายแนวทางแก้ไขคือ โรงเรียนควรนำผลการประเมินการใช้จ่ายเงินแต่ละแผนหรือโครงการก่อนการอนุมัติในปีการศึกษาต่อไป ข้อเสนอแนะคือ กำหนดปฏิทินและติดตามรายงานผลการใช้จ่ายเงินของฝ่ายหรือหมวดวิชา และควรถอนเงินสดจากบัญชีธนาคารเมื่อมีการเบิกจ่าย แทนการเก็บรักษาที่ตู้নিরภัย

4. ข้อเสนอแนะในงานวิจัย

1. โรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ควรให้ความสำคัญ ในด้านประเมินความเสี่ยง เพื่อให้การปฏิบัติงานในโรงเรียนเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น โดยเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการประเมินความเสี่ยงของโรงเรียน ให้ความไว้วางใจแก่บุคลากรในการดำเนินการ ตามความถนัดและความเหมาะสม ให้โอกาสบุคลากรในการแสดงความคิดเห็นและการตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการประเมินความเสี่ยง เพื่อให้เกิดประโยชน์และประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ผู้บริหาร โรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ต้องให้ความสนใจในปัจจัยด้านต่างๆ ของกระบวนการควบคุมภายใน และส่งเสริมให้ข้าราชการครูและบุคลากรที่รับผิดชอบด้านการเงินและบัญชี ได้เข้ารับพัฒนาความรู้เพิ่มเติมให้มีความรู้และทักษะในด้านวิชาชีพบัญชี เพื่อช่วยให้การปฏิบัติงานมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น จะส่งผลต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินด้านต่าง ๆ ที่ยังมีข้อบกพร่อง และควรแก้ไขปรับปรุง

3. การพัฒนาความรู้ ความสามารถและทักษะในการดำเนินการจัดเก็บความรู้ อย่างเป็นระบบ ให้กับข้าราชการครูและบุคลากร ผู้บริหารโรงเรียนต้องให้ความสำคัญต่อการพัฒนาความรู้ ความสามารถและ ทักษะในการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาช่วยให้การปฏิบัติทั้งทางด้านการเงินและบัญชี เพื่อให้สะดวกรวดเร็ว เป็นระบบ ลดเวลาการปฏิบัติงาน มีข้อมูลสารสนเทศที่เชื่อถือได้ สามารถให้บริการด้านข้อมูลสารสนเทศกับหน่วยงานหรือ บุคคลภายนอกที่มีความต้องการใช้ข้อมูลด้านการเงินและบัญชีของโรงเรียนได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งจะส่งผลให้ภาพลักษณ์ของสถานศึกษาดีขึ้น มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบข้อมูลต่าง ๆ ได้

5. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการควบคุมภายในของโรงเรียน

2. ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยเข้าไปอยู่ในพื้นที่ เพื่อสังเกต สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลเพื่อให้ได้งานวิจัยเชิงลึกมากขึ้นกว่าเดิม และเกิดความหลากหลาย และควรศึกษาโรงเรียนที่มีขนาดเดียวกัน ซึ่งถ้าคนละขนาดบริษัทในการบริหารอาจแตกต่างกัน

บรรณานุกรม

- นฤมล หลักคำ, (2554) การบริหารการควบคุมภายในด้านงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2, วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- นันทิยา วัฒนะปรีชาพงศ์, (2553), แนวทางการควบคุมภายในทางการเงินและบัญชีของเทศบาลตำบลท่าชนะ, วิทยานิพนธ์.
- ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- พนารัตน์ วสุวัฒน์ศรี, (2551), แนวทางการดำเนินงานการควบคุมภายในของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด, วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- วรกาญจน์ สุขสดเขียว, (2556), การบริหารงบประมาณสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9, วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วนิดา ช่วยบำรุง, (2550), การศึกษาปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3, วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- ศศิจันทร์ สุขโชติ, (2556), การบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนเฉพาะความพิการที่บกพร่องทางด้านสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเชียงราย.
- สุวิมล ติรกันันท์. (2551). ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์:แนวทางสู่การปฏิบัติ(พิมพ์ครั้งที่7). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน, (2552), แนวทางการจัดวางระบบการควบคุมภายในและการประเมินผลการควบคุมภายใน, กรุงเทพมหานคร: สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน.
- อารีรัตน์ รอบคอบ, (2553), การดำเนินการควบคุมภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2, วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.

บรรณานุกรม

- กุสุมา โสเชื้อว, (2549), ผลกระทบของประสิทธิภาพการควบคุมภายในและสภาพแวดล้อมธุรกิจที่มีต่อคุณภาพข้อมูลทางการบัญชี, วิทยานิพนธ์ บช.ม. มหาสารคาม, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จุฬาลักษณ์ ฟองมู, (2554), ความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีต่อความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิภาพของการควบคุมภายในตามมาตรา 404 ของกฎหมายซาเบนส์ออกซ์กับคุณภาพรายงานทางการเงิน,การค้นคว้าแบบอิสระบช.ม. เชียงใหม่,มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ถาวร พรามไทย (2558).ผลกระทบของการติดตามประเมินผลการควบคุมภายในที่มีต่อคุณภาพข้อมูลทางบัญชีของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, วิทยานิพนธ์ บช.ม. มหาสารคาม,มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ประไพพิศ ลิตาภรณ์. (2549) ผลงานวิจัยเรื่องระบบการควบคุมภายใน.สำนักงานตรวจสอบภายใน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พรทิพย์ ภูถ้วน, (2555), ผลกระทบของการควบคุมภายในในระบบสารสนเทศที่ใช้คอมพิวเตอร์ที่มีต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของสหกรณ์การเกษตรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ บช.ม. มหาสารคาม, มหาวิทยาลัย มหาสารคาม.
- Asker,Devid A,Kumar, V ans Say, George, จ. (2001). Marketing Research. New York : John Wiley And Son. Belsley,D.(1991).Conditional diagnostics : collinearity and weak data in regression. Wiley Series in Probability.Jonh Wiley, New York
- Poisel, M. A. (1998). An evaluation of performance –based budgeting in Florida community college system. Ed.D. dissertation, The Florida State University.
- Geraldo, E. F. (1999). An evaluation of the effect of agency conditions on the Implementation of Florida’s Performance – based Program Budgetion. Ph.D. Dissertation, The Florida State University.

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

เรื่อง ประสิทธิภาพการควบคุมภายในที่มีผลต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงิน ของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2

คำชี้แจง

แบบสอบถามชุดนี้ เป็นแบบสอบถามเพื่อการทำวิจัย เรื่องประสิทธิภาพการควบคุมภายในที่มีผลต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 โดยแบบสอบถามประกอบด้วย

ตอนที่ 1 : ปัจจัยส่วนบุคคลผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 : ปัจจัยประสิทธิภาพการควบคุมภายใน

1. ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม
2. ด้านการประเมินความเสี่ยง
3. ด้านกิจกรรมควบคุม
4. ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร
5. ด้านการติดตามประเมินผล

ตอนที่ 3 : คำถามเกี่ยวกับความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงิน

1. ด้านการควบคุมการรับเงิน
2. ด้านการเก็บรักษาเงิน
3. ด้านการควบคุมการจ่ายเงิน
4. ด้านการจัดทำบัญชี
5. ด้านการจัดทำรายงานการเงิน

เพื่อการดำเนินการเก็บข้อมูลที่เป็นจริง ผู้วิจัยใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านผู้ตอบแบบสอบถามดำเนินการตอบแบบสอบถามตามความจริง คำตอบนี้จะไม่มีผลใดๆ ต่อผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยจะถือคำตอบของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นความลับและนำเสนอผลการวิเคราะห์ในภาพรวมเท่านั้น

ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ

นางสุทธาทิพย์ บุญสำลี

นักศึกษาระดับปริญญาโท คณะบัญชี รุ่นที่ 13 หลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องสี่เหลี่ยม □ หน้าข้อความที่ตรงกับความจริงของท่าน

1. เพศ

- 1) ชาย 2) หญิง

2. อายุ

- 1) ต่ำกว่า 25 ปี 2) 25 – 35 ปี
 3) 36 – 45 ปี 4) 46 – 55 ปี
 5) 56 ปีขึ้นไป

3. สถานภาพ

- 1) โสด 2) สมรส
 3) หม้าย/หย่าร้าง/แยกกันอยู่

4. ระดับการศึกษา

- 1) ต่ำกว่าปริญญาตรี 2) ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
 3) สูงกว่าปริญญาตรี

5. รายได้ต่อเดือน

- 1) ต่ำกว่า 20,000 บาท 2) 20,001 – 40,000 บาท
 3) 40,001 – 60,000 บาท 4) 60,001 บาทขึ้นไป

6. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

- 1) น้อยกว่า 6 เดือน 2) ระหว่าง 6 เดือน – 1 ปี
 3) ระหว่าง 1 – 2 ปี 4) ระหว่าง 2 – 3 ปี
 4) ระหว่าง 3 – 4 ปี 4) มากกว่า 4 ปีขึ้นไป

7. ตำแหน่งหน้าที่

- 1) ผู้บริหาร 2) ครูผู้สอน
 3) เจ้าหน้าที่ธุรการ 4) อื่นๆ.....

8. ส่วนงานที่ปฏิบัติ

- 1) งานบริหารทั่วไป 2) งานบุคลากร
 3) งานบริหารงบประมาณ 4) อื่นๆ.....

ตอนที่ 2 ปัจจัยประสิทธิภาพการควบคุมภายใน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ปัจจัยประสิทธิภาพการควบคุมภายใน	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม					
1. มีการกำหนดรูปแบบการบริหารงานที่เหมาะสม เช่น วิสัยทัศน์ การวางแผน					
2. มีการประชาสัมพันธ์ด้านความซื่อสัตย์และ จริยธรรมในองค์กร					
3. การจัดองค์กรความเหมาะสม โดยการแบ่งแยก อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ					
4. มีข้อกำหนดเกี่ยวกับระดับการศึกษา ความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ของบุคลากร					
5. มีวิธีการสรรหา ฝึกอบรม การประเมินผล และ ผลตอบแทน					
6. มีวิธีการประเมินผลการปฏิบัติงาน จริยธรรม และความซื่อสัตย์					
7. การกำหนดความรับผิดชอบและมอบอำนาจ หน้าที่ตรงตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย					
8. มีการอธิบายลักษณะงาน หรือ Job Description ของบุคลากรทุกระดับ					
9. มีการกำหนดเป้าหมายมาตรฐานหรือเกณฑ์วัด ในการปฏิบัติงาน					
10. กำหนดวิธีการติดต่อสื่อสารทั้งที่เป็นลายลักษณ์ อักษรและ ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร					

ปัจจัยประสิทธิภาพการควบคุมภายใน	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการประเมินความเสี่ยง					
1. มีการลงนามอนุมัติเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อพิจารณาการเกิดขึ้นจริงของรายการหรือเอกสาร					
2. มีการคำนวณ สอบทานโดยอีกบุคคลหนึ่งหรืออีกวิธีหนึ่งเพื่อความแม่นยำของตัวเลข					
3. มีการพิมพ์ลำดับเลขที่เอกสารไว้ล่วงหน้าและมีการสอบทานภายในภายหลัง					
4. มีการสอบทานยอดระหว่างบัญชีรายละเอียดซึ่งแยกหน้าที่ของผู้จัดทำและมีการกระทบยอดคงเหลือในบัญชีคุม					
5. มีการอนุมัติการจัดทำเอกสารเกี่ยวกับการโยกย้าย หรือการให้ยืมสินทรัพย์					
6. มีมาตรการการลงโทษเจ้าหน้าที่เจตนาฝ่าฝืนระเบียบกฎเกณฑ์มาตรฐาน					
ด้านกิจกรรมควบคุม					
1. มีการกำหนดนโยบายและวิธีปฏิบัติตามแผนงานและงบประมาณ โดยผู้บริหาร					
2. มีการสอบทานงบประมาณที่ตั้งกับการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นจริงเป็นระยะ					
3. มีการสอบทานโดยหัวหน้างาน เช่น สอบทานการปฏิบัติงานจริงรับที่ได้รับมอบหมาย					
4. มีการแบ่งหน้าที่ระหว่างผู้อนุมัติ ผู้บันทึกบัญชี และผู้เก็บรักษาทรัพย์สินที่สำคัญ					
5. มีการอนุมัติรายการก่อนการบันทึกรายการลงในบัญชี					
6. มีการออกแบบและการใช้เอกสารที่เหมาะสม					

ปัจจัยประสิทธิภาพการควบคุมภายใน	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
7. มีระบบป้องกันอุบัติเหตุหากเกิดความเสียหายของเพิ่มข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์ หรือเอกสาร					
8. การเปิดบัญชีเงินฝากธนาคารเป็นไปตามระเบียบที่กำหนดและได้รับอนุมัติจากผู้บริหาร					
9. มีการบันทึกเวลาการปฏิบัติงาน การอนุญาตออกนอกสถานศึกษา ได้รับการอนุมัติจากผู้บริหาร					
ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร					
1. มีระบบการส่งข้อมูลข่าวสารภายในโรงเรียน เพื่อให้ทราบถึงการดำเนินงานตามระเบียบที่กำหนด					
2. มีการรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในระบบฐานข้อมูลกลางที่สามารถเปิดศึกษาได้อย่างรวดเร็ว					
3. มีการระบบการป้องกันข้อมูลที่เป็นความลับของโรงเรียน					
4. มีการพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของผู้บริหาร ข้าราชการ บุคลากร เกี่ยวกับระเบียบการปฏิบัติงาน					
ด้านการติดตามและประเมินผล					
1. มีการกำหนดระบบรายงานผลการปฏิบัติงานเป็นระยะเพื่อวัดผลงานที่เกิดกับมาตรฐานที่วางไว้					
2. มีการจัดทำรายงานแสดงความคลาดเคลื่อนของการดำเนินงานเป็นระยะๆ เพื่อให้ทราบถึงความแตกต่างระหว่างผลงานที่เกิดขึ้นจริงกับที่ได้ประมาณการไว้					

ปัจจัยประสิทธิภาพการควบคุมภายใน	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
3. กำหนดผู้รับผิดชอบถึงความแตกต่างประเมิณผล และหาแนวทางแก้ไขอยู่เสมอ					
4. มีการสอบทานการปฏิบัติงานและการลงบัญชี จากผู้ตรวจสอบภายนอก					

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงิน ของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการ

ภาค 2

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ความสำเร็จ	ระดับความน่าเชื่อถือ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการควบคุมการรับเงิน					
1. มีคำสั่งหรือบันทึกมอบหมายผู้ทำหน้าที่รับ-จ่ายเงินอย่างชัดเจน					
2. ผู้ทำหน้าที่รับ-จ่ายเงิน เป็นผู้ที่ได้รับมอบหมายตามคำสั่ง หรือบันทึกสั่งการของผู้อำนวยการสถานศึกษา					
3. มีการออกใบเสร็จรับเงินตามแบบของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่ผู้ชำระเงินทุกครั้งที่มีการรับเงิน					
4. ใบเสร็จรับเงิน ระบุข้อมูลรายละเอียดที่เป็นสาระสำคัญครบถ้วน สมบูรณ์					
5. ยอดเงินรวมในใบเสร็จรับเงินทุกฉบับที่มีการรับเงินตรงกับยอดเงินที่สรุปไว้ด้านหลังสำเนาใบเสร็จรับเงินฉบับสุดท้ายของแต่ละวัน					
ด้านการเก็บรักษาเงิน					
1. มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการเก็บรักษาเงิน					
2. คณะกรรมการเก็บรักษาเงินปฏิบัติหน้าที่ตามที่ระเบียบกำหนด					

ความสำเร็จ	ระดับความน่าเชื่อถือ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
3.เงินภาษีหัก ณ ที่จ่าย มีการนำส่งสรรพากรใน ท้องถิ่นภายใน 7 วัน นับแต่วันสิ้นเดือนของเดือนที่ จ่ายเงิน					
4.การเก็บรักษาเงินสดแต่ละประเภท เป็นไปตาม วงเงินอำนาจการเก็บรักษาที่กระทรวงการคลัง อนุมัติ และระเบียบที่เกี่ยวข้อง (เงินรายได้ สถานศึกษา เงินอุดหนุน เงินภาษีหัก ณ ที่จ่าย เงินลูกเสือ เงินเนตรนารี เงินรายได้แผ่นดิน ฯลฯ)					
5.เงินรายได้แผ่นดิน มีการนำส่งคลังอย่างน้อย เดือนละ 1 ครั้ง กรณีวันใดมีเงินรายได้แผ่นดินเก็บ รักษาเกินกว่า 10,000 บาท มีการนำเงินส่งคลัง อย่างช้าไม่เกิน 7 วันทำการ					
ด้านการควบคุมการจ่ายเงิน					
1.การจ่ายเงินแต่ละประเภทตรงตามวัตถุประสงค์ และระเบียบหรือแนวทางการดำเนินงานที่กำหนด					
2.การจ่ายเงินทุกรายการได้รับอนุมัติจาก ผู้อำนวยการสถานศึกษา และยอดเงินที่จ่ายตรงกับ ที่ได้รับอนุมัติ					
3.มีหลักฐานการจ่ายถูกต้อง ครบถ้วนทุกรายการที่ จ่ายเงิน					
4.ใบสำคัญคู่จ่ายที่เป็นใบเสร็จรับเงินจากเจ้าหนี้มี รายการครบถ้วนตามที่กระทรวงการคลังกำหนด					
5.ผู้จ่ายเงิน มีการลงลายมือชื่อรับรองการจ่าย พร้อม ทั้งชื่อตัวบรรจง และวัน เดือน ปี ที่จ่ายเงินกำกับไว้ ที่หลักฐานการจ่ายทุกรายการ					
ด้านการจัดทำบัญชี					
1.มีการบันทึกการรับ-จ่ายเงินในสมุดเงินสด ครบถ้วน ถูกต้อง ตรงกับหลักฐาน					

ความสำเร็จ	ระดับความน่าเชื่อถือ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
2.มีการจัดทำทะเบียนคумเงินนอกงบประมาณครบถ้วนเป็นปัจจุบัน และบันทึกรายการรับ – จ่าย ถูกต้องตรงกับหลักฐาน					
3.มีการจัดทำทะเบียนคумเงินรายได้แผ่นดินครบถ้วนเป็นปัจจุบัน และบันทึกรายการรับ – จ่าย ถูกต้องตรงกับหลักฐาน					
4.มีการจัดทำทะเบียนคумเอกสารแทนตัวเงิน เพื่อบันทึกควบคุม สัญญาการยืมเงิน และใบสำคัญรองจ่าย รวมทั้งบันทึก การเปลี่ยนแปลงของสัญญาการยืมเงินและใบสำคัญรองจ่ายครบถ้วน ถูกต้อง เป็นปัจจุบัน					
5.การควบคุมเงินที่ฝากส่วนราชการผู้เบิก มีการจัดทำสมุดคู่ฝาก (ส่วนราชการผู้เบิก) โดยบันทึก รายการถูกต้อง ครบถ้วน ตรงกับหลักฐาน (ใบนำฝาก-เบิกถอน)					
ด้านการจัดทำรายงานการเงิน					
1.จัดทำรายงานประเภทเงินคงเหลือ โดยยอดเงินคงเหลือ แต่ละประเภทถูกต้อง ตรงกับสมุดเงินสด ทะเบียนคумเงินนอกงบประมาณ ทะเบียนคумเงินรายได้แผ่นดิน และรายงานเงินคงเหลือประจำวัน ณ วันสิ้นเดือน					
2.จัดทำบเทียบยอดเงินฝากธนาคารประเภทกระแสรายวัน ทุกบัญชีเป็นประจำทุกเดือน โดยยอดเงินคงเหลือตามใบแจ้งยอด เงินฝากธนาคาร ถูกต้องตรงกับยอดคงเหลือตามทะเบียนเงินฝากธนาคารประเภทกระแสรายวัน กรณีไม่ตรงกัน สถานศึกษาสามารถระบุรายละเอียดความแตกต่างได้					

ความสำเร็จ	ระดับความน่าเชื่อถือ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
3.มีการจัดส่งรายงานประจำเดือนให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อใช้ในการตรวจสอบและกำกับดูแล ภายในวันที่ 15 ของเดือนถัดไป					
4.รายงานงบเทียบยอดเงินฝากธนาคาร ทรัพย์สินศึกษาเปิดบัญชีเงินฝากธนาคารประเภทกระแสรายวัน					
5.จัดทำรายงานการรับ-จ่ายเงินรายได้สถานศึกษา ตามแบบที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด เสนอคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ทราบภายใน 30 วันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ					

ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ-สกุล	นางสุทธาทิพย์ บุญสำลี
วัน เดือน ปี เกิด	21 มีนาคม 2512
สถานที่เกิด	จังหวัดบึงกาฬ
ที่อยู่ปัจจุบัน	215/11 หมู่ที่ 1 ต.เขาสามขอด อ.เมือง จ. ลพบุรี
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2551	บริหารธุรกิจ(การบัญชี) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ประวัติการทำงาน	
ตำแหน่งปัจจุบัน	นักวิชาการเงินและบัญชีชำนาญการ โรงเรียนเมืองใหม่ (ชลอราษฎร์รังสฤษดิ์)
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	59 ถนนพหลโยธิน ตำบลทะเลชุบศร อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี